

Avoimen hallinnon III toimintasuunnitelman lausuntopyynnön lausuntoyhteenveto

Avoimen hallinnon III toimintasuunnitelma

Johdanto

Suomi liittyi Open Government Partnership - kumppanuushankkeeseen vuonna 2013. Samana vuonna hyväksyttiin Suomen ensimmäinen kansallinen toimintaohjelma. Sekä ensimmäisen vuosien 2013–2015 että Suomen toisen vuosien 2015–2017 kansallisen toimintaohjelman keskeisenä tavoitteena oli osallisuuden edistäminen. Kummassakin ohjelmassa oli neljä teemaa.

Tavoitteena on kansalaisten luottamuksen kääntäminen nousuun ja vakiinnuttaminen korkealle tasolle. Tämä on mahdollista vain, jos hallinnon rakenteet, toiminta, palvelut ja uudistaminen ovat kansalaisille ymmärrettäviä ja osallisuus päätöksenteon valmisteluun, palveluiden suunnitteluun ja hyvinvointiyhteiskunnan kehittämiseen on mahdollista.

Tausta

Avoimen hallinnon edistämisen tulee olla osa kaikkia hallinnon toimintaa ja uudistustyötä.

Suomessa avoimen hallinnon toimintaohjelma koskee koko julkista sektoria. Kolmannen toimintaohjelman alkaessa käynnissä on mittavia hallinnon uudistushankkeita. Muutokset ja niiden lopputuloksena syntyvän uudenlainen hallinto tulee pystyä kuvamaan ja kertomaan selkeästi ja ymmärrettävästi. Samoin on tärkeää, että maakuntahallinto alusta alkaen myös käytännön tason toiminnassa ja asenteessa on mahdollisimman avoin. Avoimuus ja julkisuus kulkevat käsi kädessä.

Suomessa julkisuuslaki on erinomainen pohja. Sen kattavasta toimeenpanosta ja uudistustarpeista on huolehdittava.

Tavoitteet

Suomen Avoimen hallinnon III toimintaohjelmalla edistetään kansalaisten osallisuutta. Teemat vuosille 2017–2019 ovat ymmärrettävyys, avoin maakunta ja julkisuus. Teemojen alla on yhteensä kymmenen toimeenpantavaa sitoumusta, joiden toteutumista seurataan ja

arvioidaan ohjelman kuluessa ja sen päätteeksi.

Vastausohjeet vastaanottajille

Toivomme kommentteja alla esitettyihin sitoumusluonnoksiin ja esityksiä niiden toteutumista kuvaaviksi mittareiksi.

Aikataulu

Lausuntoa pyydetään viimeistään 3.3.2017.

Valmistelijat

Avoin hallinto-hanke/VM: Katju Holkeri, Arja Terho, Johanna Nurmi ja Sonja Joutsenlahti-Wuoristo, sähköpostit avoinhallinto(at)vm.fi tai etunimi.sukunimi@vm.fi

Linkit

<http://www.avoinhallinto.fi> - www.oppenforvaltning.fi

<http://www.opengovpartnership.org>

Jakelu:

Aki Hietanen
Anita Ruokamo
Anna Hyvärinen
Anna Lauttamus-Kauppila
Anne Kauhanen-Simanainen
Anne Luoto-Halvari
Anne Tamminen-Dahlman
Anni Karnaranta
Ann-Mari Mäntylä
Ann-Mari Pitkäranta
Anu Becker
Ari Wirén
Arja Terho
Auli Posti
Eero Rämö
Eeva-Liisa Tuomi-Kyrö
Eija Kara
Eija Ristimäki
Elina Sipola
Elisa Kumpula
Eriikka Koistinen

Erik Semenius
Esa Iivonen
Esa Tammelin
Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus
Etelä-Savon ELY-keskus
Etelä-Suomen aluehallintovirasto
Georg Henrik Wrede
Hanna Helinko
Hanna Westinen
Hannamari Helke
Hannu Gylden
Harri Martikainen
Helena Berg
Helsingin hallinto-oikeus Helsingin hallinto-oikeus
Hämeen ELY-keskus
Hämeenlinnan hallinto-oikeus Hämeenlinnan hallinto-oikeus
Iiris Patosalmi
Iiro Clouberg
Irja Peltonen
Itä-Suomen aluehallintovirasto
Jaana Beversdorf
Jaana Lehtovirta
Janne Puhakka
Jari Alasmäki
Jarkko Kolehmainen
Johanna Nurmi
Johanna Torkkel
Johanna Ylitepsa
Juha Karjalainen
Juha Madetoja
Jussi Savola
Juulia Andersson
Kaakkois-Suomi ELY-keskus
Kaija Uusisilta
Kainuun ELY-keskus
Kaisa Vähähyppä
Kari Ilmonen
Katju Holkeri
Keski-Suomen ELY-keskus
Kimmo Kukkavuori
Kirjaamo Arkistolaitos
Kirjaamo Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus
Kirjaamo CIMO
Kirjaamo Energiavirasto
Kirjaamo Euroopan kriminaalipolitiikan instituutti
Kirjaamo Evira
Kirjaamo Fimea
Kirjaamo Geologian tutkimuskeskus
Kirjaamo Helsingin hovioikeus
Kirjaamo Hätäkeskuslaitos
Kirjaamo Ilmatieteen laitos

Kirjaamo Itä-Suomen hovioikeus
Kirjaamo Kansallinen audiovisuaalinen arkisto
Kirjaamo Kansallinen koulutuksen a.k.
Kirjaamo KEHA-keskus
Kirjaamo Keskusrikospoliisi
Kirjaamo Kilpailu- ja kuluttajavirasto
Kirjaamo Kirjaamo
Kirjaamo Konkurssiasiamiehen toimisto
Kirjaamo Korkein oikeus
Kirjaamo Kotimaisten kielten keskus
Kirjaamo Kuluttajariitalautakunta
Kirjaamo Liikenteen turvallisuusvirasto
Kirjaamo Luonnonvarakeskus
Kirjaamo Maahanmuuttovirasto
Kirjaamo Maanmittauslaitos
Kirjaamo Maaseutuvirasto
Kirjaamo Markkinaoikeus
Kirjaamo Metsäntutkimuslaitos
Kirjaamo Museovirasto
Kirjaamo Näkövammaisten kirjasto
Kirjaamo Oikeuskanslerinvirasto
Kirjaamo Oikeusrekisterikeskus
Kirjaamo Onnettomuustutkintakeskus
Kirjaamo Opetushallitus
Kirjaamo Opintotuen muutoksenhakulautakunta
Kirjaamo Patentti- ja rekisterihallitus
Kirjaamo Pelastusopisto
Kirjaamo Poliisiammattikorkeakoulu
Kirjaamo Puolustushallinnon rakennuslaitos
Kirjaamo Puolustusministeriö
Kirjaamo Pääesikunta
Kirjaamo Rajavartiolaitoksen esikunta
Kirjaamo Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos
Kirjaamo Rikosseuraamuslaitos
Kirjaamo Rovaniemen hovioikeus
Kirjaamo Sisäministeriö
Kirjaamo Sosiaali- ja terveysministeriö
Kirjaamo Sosiaaliturvan muutoksenhakulautakunta
Kirjaamo Statens ämbetsverk på Åland
Kirjaamo Suojelupoliisi
Kirjaamo Suomen Akatemia
Kirjaamo Suomen ympäristökeskus
Kirjaamo Suomenlinnan hoitokunta
Kirjaamo Säteilyturvakeskus
Kirjaamo Taiteen edistämiskeskus
Kirjaamo Tekes
Kirjaamo Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitos
Kirjaamo Tietosuojavaltuutetun toimisto
Kirjaamo Tilastokeskus
Kirjaamo Tulli
Kirjaamo Turun hovioikeus

Kirjaamo Turvallisuus- ja kemikaalivirasto
Kirjaamo Työneuvosto
Kirjaamo Työttömyysturvan muutoksenhakulautakunta
Kirjaamo Työtuomioistuin
Kirjaamo Vaasan hovioikeus
Kirjaamo Vakuutusosasto
Kirjaamo Valtakunnansyyttäjänvirasto
Kirjaamo Valtakunnanvoudinvirasto
Kirjaamo Valtiokonttori
Kirjaamo Valtion taloudellinen tutkimuskeskus
Kirjaamo Valtion tieto- ja viestintätekniikkakeskus
Kirjaamo Valvira
Kirjaamo Varastokirjasto
Kirjaamo Verohallinto
Kirjaamo Viestintävirasto
Kirjaamo Väestörekisterikeskus
kirjaamo Ylioppilastutkintolautakunta
Kirjaamo Ympäristöministeriö
Kirsi Anttila
Korkein hallinto-oikeus
Kristiina Borg
Lapin aluehallintovirasto
Lapin ELY-keskus
Laura Klefbohm
Laura Salmi
Liikenne- ja viestintäministeriö
Liikennevirasto
Lounais-Suomen aluehallintovirasto
Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto
Maa- ja metsätalousministeriö
Maarit Kaukonen
Maija Pylkkänen
Maija Seppälä
Maija-Liisa Honkola
Maire Kokko
Maria Ojaluoma
Marie Pelkonen
Marja Hiltunen
Marja-Riitta Vest
Mervi Ukkonen
Mikael Åkermarck
Mikko Rantala
Minna Hanhivaara
Minna Kuisma
Minna Takaloeskola
Niklas Wilhelmsson
Oikeusministeriö
Olli Hyvärinen
Olli Häkkinen
Olli-Pekka Rissanen
Opetus- ja kulttuuriministeriö

Pasi Ontermä
Pekka Alhojärvi
Pekka Kouhia
Pekka Pulkamo
Pentti Vattulainen
Petra Sormunen
Petri Heikkilä
Pia Happonen
Pia Sive
Pia Viklund
Pirjo Koivunen
Pirkanmaan ELY-keskus
Pohjanmaan ELY-keskus
Pohjois-Karjalan ELY-keskus
Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus
Pohjois-Savon ELY-keskus
Pohjois-Suomen aluehallintovirasto
poliisihallitus kirjaamo
Puolustusministeriö
Päivi Kallioinen
Päivi Korpiola
Päivi Kurikka
Päivi Laakso
Päivi Railotie
Päivi Vääntönen
Raija-Liisa Aalto
Rauno Merisaari
Referenssiryhmät Valtiokonttori
Riikka Helistö
Riikka Laitinen-Sovari
Riikka Piispa
Ritva Kujala
Saara Punkka
Sami Moksunen
Sami Nokelainen
Sanna Kaijanen
Sari Atkins
Sari Hietala
Satakunnan ELY-keskus
Silja Romo
Sirpa Virkkala
Sisäministeriö
Sonja Joutsenlahti-Wuoristo
Sosiaali- ja terveysministeriö
Susanna Leppänen
Suvi Savolainen
Tahti-tiimi Valtiokonttori
Tarja Kinnunen
Terhi Tuukkanen
Terhi Wainio-Biese
Tiina Etelämäki

Tommi Laitio
Toni Perälä
Toni Suutari
Tove Lindell
Turun hallinto-oikeus Turun hallinto-oikeus
Työ- ja elinkeinoministeriö
Ulkoasiainministeriö
Ulla Karppinen
Ulla Tiirilä
Uudenmaan ELY-keskus
Vaasan hallinto-oikeus Vaasan hallinto-oikeus
Valtioneuvoston kanslia
Valtiovarainministeriö
Varsinais-Suomen ELY-keskus
virkaposti virkaposti
Virpi Britschgi
Virpi Kankaanpää
Virpi Kaukavuori
Ympäristöministeriö

Sitoumusluonnokset

Sitoumukset on muutettu alla olevaan muotoon lausuntokierroksen perusteella. Yhteenvedossa on kohdittain lausuntokierroksella olleet sitoumustekstit. Yhteenvedo lausunnoista kohdittain sekä kuhunkin lausunnon kohtaan tulleet kommentit ja vastaukset kommentteihin.

Sitoumusten ehdotettu lopullinen muotoilu:

1. Tuetaan kaikkien mahdollisuutta osallistua.

Parannetaan kansalaisten mahdollisuuksia osallistua julkisen hallinnon päätöksenteon ja kehittämishankkeiden valmistelutyöhön.

Tuetaan eri osallisuusmuotojen käyttöä rinnakkain. Eri osallisuusmuotoja voivat olla esimerkiksi sähköiset kanavat ja palvelut, erityyppiset tilaisuudet ja työpajat, kokeilut ja tapahtumat.

Huolehditaan osallisuuden esteettömyydestä ja osallisuusmahdollisuuksien saavutettavuudesta. Osallistumismuodot toimivat ainoastaan, mikäli kansalaiset ne löytävät. Erityisesti haavoittuvassa asemassa olevien, kuten lasten ja erityisryhmien, osallisuusmahdollisuuksia vahvistetaan.

2. Huolehditaan siitä, että hallinnon valmistelemista uudistuksista ja palveluista on saatavilla selkeä ja ymmärrettävä kuvaus.

Tehdään entistä selkeämpää viestintää hallinnossa meneillään olevasta valmistelutyöstä ja hallinnon järjestämisestä palveluista. Hyödynnetään selkeiksi ja saavutettaviksi todettuja viestintä – ja visualisointimalleja.

Kiinnitetään huomiota viestinnän monikanavaisuuteen, selkeään kieleen ja selkokieleen.

3. Laajennetaan julkisuusperiaatetta yhtiötettäviin julkisiin palveluihin.

Avoimen ja läpinäkyvän päätöksenteon turvaamiseksi julkisuusperiaatetta laajennetaan koskemaan myös yhtiömuodossa tuotettavia julkisia palveluja.

4. Vahvistetaan julkisuuslakiosaamista hallinnossa.

Huolehditaan julkisuuslainsäädännön ja sen tulkintaa ohjaavan oikeuskäytännön osaamisesta. Näin varmistetaan, että lain tulkintaperiaatteet ovat hallinnossa mahdollisimman yhteneväiset. Julkisuuden tulee olla pääsääntö myös käytännössä. Tässä on kuitenkin huomioitava, että on erityisaloja ja erityislainsäädäntöä, esimerkkinä poliisin yleiseen ja yksityiseen turvallisuuteen liittyvät kysymykset.

Tuetaan julkisuuslakiosaamista huolehtimalla sen sisällyttämisestä virkamiesten ja viranhaltijoiden koulutukseen ja valmentamiseen. Samalla kiinnitetään huomiota ymmärrettävyyteen. Tieto ei ole aidosti julkista, jos sitä ei esitetä ymmärrettävässä muodossa.

5. Julkaistaan valtion hankintatiedot kansalaisille.

Julkaistaan avoimesti verkossa tiedot siitä, mitä valtio ostaa, millä rahalla ja mistä.

Valtion hankintatiedot julkaistaan keväällä 2017 avoimena datana. Samalla toteutetaan kaikille avoin palvelu, jossa kansalaiset ja yritykset voivat seurata lähes reaaliaikaisesti valtion hankintoihin liittyvän rahan käyttöä. Palvelujen tietosisältönä ovat hankintojen julkiset tiedot, joista käy ilmi, mitä valtion organisaatiot hankkivat ja mistä hankinnat tehdään.

6. Laaditaan maakuntahallinnosta selkeä ja ymmärrettävä kuvaus sekä viestitään selkeästi mikä maakuntaudistuksessa muuttuu ja miksi.

Maakuntaudistuksen kuluessa huolehditaan siitä, että selkeä tieto uudistuksen sisällöstä ja syystä tavoittaa myös ne ihmiset, joilla ei ole mahdollisuutta käyttää sähköisiä kanavia.

Viestinnän ja kuvauksen ymmärrettävyyttä testataan kansalais-, asiakas – ja asiantuntijaryhmillä.

7. Järjestetään maakuntahallinnon toimijoille koulutusta avoimen hallinnon periaatteista ja toimintatavoista.

Päivitetään avoimen hallinnon periaatteet yhteistyössä koskemaan myös maakuntahallinnon toimijoita.

Koulutuksessa hyödynnetään avoimen hallinnon tukipaketin materiaaleja ja erityisesti kunkin alueen kuntien kokemuksia ja käytäntöjä.

Koulutusta tarjotaan erityisesti johdolle, mutta myös laajemmin koko henkilöstölle ja luottamushenkilöille.

1. Tuetaan kaikkien mahdollisuutta osallistua.

Tuetaan eri osallisuusmuotojen käyttöä rinnakkain ja parannetaan kansalaisten suoria mahdollisuuksia osallistua hallinnon valmistelutyöhön. Huolehditaan osallisuuden esteettömyydestä. Kommentoi sitoumusluonnosta ja ehdota halutessasi myös sopivaa mittaria sen toteutumisen arviointiin.

Sitoumusta kannatettiin laajasti. Tärkeänä pidettiin, että sitoumus ja koko toimintaohjelma sovitetaan yhteen aihepiiriin muiden hankkeiden kanssa. Avoimen hallinnon työn merkitystä korruption torjunnassa painotettiin erityisesti.

Sitoumukseen kaivattiin lisää konkretiaa ja painotusta esteettömyyteen. Sitoumuksen toimeenpanon resursseista oltiin huolissaan. Lausunnoissa korostettiin myös vaikutusarviointien laadun tärkeyttä ja todettiin myös, että toimeenpanoon voidaan tarvita velvoitteita ja kannustimia.

Osallisuusmuotojen saavutettavuutta korostettiin ja sitä, että osallisuus on mahdollista riittävän varhaisessa vaiheessa. Osallisuuden edistämiseksi toivottiin yhteisiä työkaluja, konkreettisia ja helppokäyttöisiä foorumeita, ja varoitettiin eriarvioisuuden vaarasta, jos esimerkiksi käyttöliittymät ovat liian monimutkaisia. Huomiota kiinnitettiin myös erityisryhmien osallisuuteen ja yhteistyöhön opettajien kanssa.

Mittareiksi esitettiin muun muassa kyselyiden vaikuttavuutta, miten eri osallisuuden muodot tavoittavat eri asemassa olevia kansalaisia ja kyselytutkimusta.

Sitoumukseen on lisätty konkretiaa sekä osallisuuden esteettömyydestä ja saavutettavuudesta ja erityisryhmien osallisuudesta.

Yleistä

Yhteiskunnan toimivuuden kannalta yhtenä tärkeimpänä peruspilarina on avoin ja läpinäkyvä yhteiskunta, jossa julkinen päätöksenteko on oikeudenmukaista ja avointa julkiselle tarkastelulle. Oikeusministeriö pitää toimintasuunnitelmaa sitoumuksin pääosin kannettavana aloitteena ja uskoo toimintasuunnitelmassa esitettyjen sitoumusten edistävän julkishallinnon ja siihen liittyvän päätöksenteon läpinäkyvyyttä.

Oikeusministeriö haluaa painottaa avoimen hallinnon ohjelman merkitystä myös demokratian ja kansalaisyhteiskunnan näkökulmasta. Oikeusministeriön mielestä olisi tärkeää huomioida ja sovittaa yhteen Avoimen hallinnon III toimintasuunnitelman hankkeet valtioneuvoston muiden samaa aihepiiriä käsittelevien toimintaohjelmien ja hankkeiden kanssa (mm. valtioneuvoston demokratiapoliittinen toimintaohjelma, valtioneuvoston perus- ja ihmisoikeustoimintaohjelma, korruption vastainen strategia, valtakunnallinen nuorisotyön ja -politiikan ohjelma).

Oikeusministeriö haluaa painottaa avoimen hallinnon ohjelman merkitystä myös korruption torjuntaa edistävänä ohjelmana ja toivoo, että korruptio näkökulma otettaisiin riittävässä määrin huomioon avoimen hallinnon ohjelman sitoumuksista päätettäessä. Avoimuuden merkitystä korruption vastaisessa taistelussa on painotettu muun muassa korruption vastaisen yhteistyöverkoston laatimassa korruption vastaisessa strategiassa. Strategiassa on erityisesti painotettu julkishallinnon päätöksenteon ja rahankäytön läpinäkyvyyden ja avoimuuden merkitystä korruption torjunnassa.

Julkisen sektorin yhtiöittäminen sekä suunniteltu sote- ja maakuntauudistus tuovat merkittäviä muutoksia yhteiskunnan varoin rahoitettavaan toimintaan ja sen toimintaympäristöön. Jotta julkisen toiminnan yhtiöittämiseen liittyvään avoimuuden ja sääntelyn heikkenemiseen pystyttäisiin vastaamaan, on kuntien ja valtion pyrittävä kehittämään tehokkaita ja toimivia sisäisiä ratkaisumalleja, joilla korruptiota ja epäasiallista päätöksentekoa pystyttäisiin tehokkaasti ennalta ehkäisemään ja jotta oikeudenmukainen ja avoin päätöksenteko turvattaisiin myös tulevaisuudessa. Myös lainsäädäntökehystä tulisi tarkastella ja tarvittaessa kehittää vastaamaan nykyistä toimintaympäristöä.

Avoimen hallinnon toimintasuunnitelman toimeenpanossa huolehditaan toimenpiteiden yhteensovittamisesta muiden samaa aihepiiriä käsittelevien hankkeiden kanssa.

Transparency International Suomi ry, 3.3.2017
Niinimäki Tommi

Toimenpidesitumus on kannatettava, mutta jää vaille konkretiaa. Sitoumukselle tulee osoittaa selkeä vastuutaho kunnissa, maakunnissa sekä valtiohallinnon piirissä.

Hallinnon valmistelutyöhön osallistuminen edellyttää myös valmistelun laajempaa avoimuutta. Nykyisen julkisuuslain mukaan viranomaisen voi käyttää harkintavaltaa ottaen huomioon julkisuutta ja avoimuutta korostavat oikeusperiaatteita. Osallisuuden tukemiseksi tulisi edistää myös julkisuuden ensijaisuutta julkisuuslain tulkinnassa. JulkL 20 §:n mukaista velvollisuutta tuottaa ja jakaa tietoa tulee korostaa.

Suomen avoimen hallinnon toimintaohjelma kattaa koko julkisen sektorin. Valmisteluun osallistuvat organisaatiot ja aikataulu määritellään toimeenpanoa käynnistettäessä, jolloin myös laaditaan yksityiskohtaisempi toimeenpanosuunnitelma.

Julkisuuslakia koskevien kommenttien sisältöä edistetään sitoumuksilla 3 ja 4.

Valtakunnanvoudinvirasto

3.3.2017

Sinänsä hyväksyttävä tavoite. Tietotekniikalla voi mahdollistaa paljon. Toisaalta otettava huomioon ne, joilla ei tietotekniikka ole käytettävissä. Osallistuminen työllistää virkamiehiä, saadaanko siihen resurssit.

Esitetyt näkökohdat huomioidaan toimeenpanossa.

**Etelä-Suomen aluehallintovirasto,
Aluehallintovirastojen hallinto- ja
kehittämispalvelut -vastuualue**

3.3.2017

Aluehallintovirastojen valtakunnallinen hallinto- ja kehittämispalvelut -vastuualue (HAKE), joka toimii Etelä-Suomen aluehallintoviraston yhteydessä, on koonnut aluehallintovirastojen ja HAKEn yhteiset kommentit sitoumusluonnoksiin liittyen.

Aluehallintovirastot katsovat, että kansalaisten osallistaminen hallinnon valmistelutyöhön on käytännössä haasteellinen, mutta tärkeä tehtävä. Sähköiset osallistumistavat eivät vielä tavoita kaikkia kansalaispiirejä, joten tarvitaan erilaisia osallistamismuotoja.

Osallistamisen tulisi koskea hallinnon valmistelutyötä eri tasojen valmistelussa niin keskushallinnossa kuin alueellakin. Valmistelutyön ohella huomiota tulisi kiinnittää valmistelun sisällössä siihen, että luodaan toimintoja perustoiminnan osallisuudelle eikä vain valmisteluun.

Sitoumusluonnos on valtionhallinnon viestintäsuosituksen mukainen. Suosituksen mukaan valmistelussa olevista asioista kerrotaan monikanavaisesti ja julkisen tiedon on oltava mahdollisimman hyvin saatavilla ja hyödynnettävissä. Sitoumusluonnos tukee viestinnän arvoista mm. tasapuolisuuden toteutumista.

Esitetyt näkökohdat huomioidaan toimeenpanossa.

Liikennevirasto, Kouhia Pekka

3.3.2017

Niukkojen ja/tai niukkenevien resurssien aikana painopisteen tulisi olla hallinnon lainalaisuuden, avoimuuden ja tehokkuuden ylläpitämisessä. Yleisesti arvioituna kansalaisilla ei voi olla yhtä hyviä taustatietoja kuin valmisteluvastuussa olevilla virkamiehillä, joten avoimuuden lisääminen hallinnon valmistelussa voi olla ongelmallista. Käynnissä olevien ja käynnistettävien uusien hankkeiden vaikutusarviointit tulee tehdä hyvin.

Esitetty näkökohta vaikutusarviointien laadun tärkeydestä huomioidaan toimeenpanossa.

**Verohallinto, Verohallinto,
oikeusyksikkö, Hynynen Helena**

3.3.2017

Verohallinto pitää sitoumusta kannatettavana.

Päivi Railotie

3.3.2017

Hallinnon organisaatioiden tulee tiedottaa oma-aloitteisesti valmisteilla olevista asioista ja osallistaa mahdollisuuksien mukaan mahdollisimman monipuolisesti niitä sidosryhmiä, joita valmisteilla olevat asiat koskevat. Tiedottamisen lisäksi hallinnon tulisi aktiivisemmin myös pyytää palautetta suunnitelmistaan. Tässä kanavina voisi käyttää sosiaalisen median kanavia, sidosryhmätapaamisia ja –tilaisuuksia ja erilaisia asiointipisteitä, joissa kansalaiset voisivat tutustua valmisteilla oleviin asioihin ja ilmaista mielipiteensä niihin. Kohderymänä erityisesti keskiasteen opiskelijat tulisi huomioida ja viestiä heille hallinnon uudistuksista erityisesti silloin, kun uudistukset ovat sellaisia, jotka vaikuttavat suoraan siihen, kuinka heidän tulee toimia ja asioida hallinnon kanssa tultuaan täysi-ikäisiksi. Tässä yhteistyö keskiasteen opettajien kanssa on tärkeää, jotta opettajilla on valmiudet nivoa asiat osaksi oppitunteja ja luoda nuorille kokonaiskuvaa hallinnossa valmisteilla olevista muutoksista. Toinen erityinen kohderyhmä ovat ikääntyneet kansalaiset, joille teknologiasta lähtevät uudistukset saattavat olla vaikeita hahmottaa. Heille tulisi tarjota esim. asiointipisteissä käytännönläheistä informaatiota siitä, millaisia muutoksia valmistellaan ja kuinka ne vaikuttavat esim. asiointiin julkisen hallinnon toimijoiden kanssa. Tässä myös hallinnon organisaatioiden asiakaspalveluhenkilöstön koulutus on keskeistä, jotta he osaavat kertoa oikealla tavalla tulevista muutoksista – ei vain muuttuvan tekniikan näkökulmasta, vaan myös luoda kuvaa siitä, mitä mahdollisuuksia uudistus tuo kansalaisille.

Esitetyt näkökohdat huomioidaan suunnitelman toimeenpanossa. Myös valtiovarainministeriön AUTA-hanke (www.vm.fi/auta-hanke) ja juuri asetettu Digi arkeen – neuvottelukunta (<http://vm.fi/hanke?selectedProjectId=25206>) edistävät osaa mainituista asioista.

Suomen Akatemia

3.3.2017

Suomen Akatemia pitää tavoitetta kannatettavana. Viranomaisten tehtävissä ja toimintakentässä on eroja, joten tulisi täsmentää, mitä tarkoitetaan hallinnon valmistelutyöllä ja siihen osallistumisella.

Sitoumuksen tekstiä on selkeytetty.

Ilmatieteen laitos

3.3.2017

Sitoumus on kannatettava. Osallisuusmuotojen saavutettavuuteen ja viestintään tulisi kiinnittää erityistä huomiota.

Esitetyt näkökohdat saavutettavuudesta ja viestinnästä huomioidaan suunnitelman toimeenpanossa.

Kehitysvammaliitto/Selkokeskus, Eliisa Uotila, Selkokeskus 3.3.2017

Tavoite on erittäin kannatettava, jos kaikki viittaa tässä todella kaikkiin kansalaisiin, mukaan luettuna myös erityisryhmät. Kun teemana on ymmärrettävyys, on tärkeää huomioida myös iso ja kasvava joukko ihmisiä, jotka ovat syrjäytymisvaarassa kielellisten vaikeuksiensa vuoksi. Selkokeskuksen arvion mukaan (2014) noin 8–12 prosenttia suomalaisista tarvitsee selkokieltä voidakseen asioida viranomaisten kanssa sekä hoitaa henkilökohtaisia asioitaan. Selkokielen kohderyhmissä on maahanmuuttajia, jotka opiskelevat suomen kieltä, muistisairaita vanhuksia, vammaisia henkilöitä sekä yhteiskunnasta syrjäytyneitä henkilöitä.

Kaipaamme konkreettisia keinoja ja tavoitteita, joilla varmistetaan selkokieltä tarvitsevien ihmisten tasa-arvoinen osallistumismahdollisuus myös silloin, kun yleiskieli on liian vaikeaa. On tärkeää, että Avoimen hallinnon toimintasuunnitelmassa huolehditaan tiedon saavutettavuudesta kielen tasolla ja otetaan huomioon selkokielen tarve.

Saavutettavuus ei ole vain fyysistä esteettömyyttä. Esimerkiksi Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (2016/2102) verkkopalvelujen saavutettavuudesta antaa hyvän pohjan sille, miten tehdään esteetöntä verkkopalvelua, mutta se ei kata kognitiivisen eli tiedollisen saavutettavuuden aluetta kovinkaan laajasti. Vaarana on, että osallistavien digipalveluiden sijaan kehittyikin eriarvoisuutta lisäävää toimintaa, kun osallistuminen on mahdotonta esimerkiksi monimutkaisen käyttöliittymän, hankalien tekstien ym. syiden takia.

Esitetyt näkökohdat huomioidaan sitoumusten toimeenpanossa.

Sisäministeriö 3.3.2017

Ensimmäisen tavoitteen osalta todetaan, että esteettömyyden periaatteen huomioiminen on tärkeää kansalaisten suorien osallistumismahdollisuuksien parantamisessa.

Puolustusvoimat, Pääesikunta, Suunnitteluosasto / hallinnon kehittämisen sektori 3.3.2017

Tavoite on hyvä, mutta esimerkiksi puolustushallinnon alalla valmisteltavana olevat hankkeet ovat usein senkaltaisia, että kansalaisten suorat mahdollisuudet vaikuttaa ovat rajalliset etenkin turvallisuusnäkökulmat huomioon ottaen. Kansalaiset voisivat vaikuttaa tulevaisuudessa paremmin esimerkiksi vastaamalla erilaisiin kyselyihin puolustusvoimien digitaalisissa palveluissa tarvittaessa hankekohtaisesti.

Mittarina voisi toimia kyselyiden vaikuttavuus.

Kansalaisyhteiskuntapolitiikan neuvottelukunta 3.3.2017

Kansalaisyhteiskuntapolitiikan neuvottelukunnan lausunto Avoimen hallinnon III

toimintasuunnitelmasta

Yhteiskunnan toimivuuden kannalta yhtenä tärkeimpänä peruspilarina on avoin ja läpinäkyvä yhteiskunta, jossa julkinen päätöksenteko on oikeudenmukaista ja avointa julkiselle tarkastelulle.

Kansalaisyhteiskuntapolitiikan neuvottelukunta KANE pitää Avoimen hallinnon kolmannen toimintasuunnitelman sitoumuksia pääosin kannettavina.

KANE haluaa painottaa avoimen hallinnon ohjelman ja toimintasuunnitelman merkitystä myös demokratian ja kansalaisyhteiskunnan näkökulmasta ja kansalaisyhteiskunnan roolia toimintasuunnitelman toimeenpanossa. KANE myös toivoo, että kansalaisyhteiskunnan näkökulma otettaisiin riittävässä määrin huomioon avoimen hallinnon ohjelman sitoumuksista päätettäessä.

KANEn mielestä osa sitoumuksista voitaisiin vielä terävöittää ja on tärkeitä varmistaa riittävät resurssit ohjelman toimeenpanoon.

Valtakunnansyyttäjänvirasto

3.3.2017

Kannatettava tavoite.

Taike, Sirnö Minna

3.3.2017

taiteen edistämiskeskus kannattaa sitoumusta. Virasto kuitenkin toteaa, että toteutuakseen sitoumus edellyttäneekä velvoittavuutta että kannustimia. Onnistuakseen osallistava hallinto tarvitsee yhteisiä työkaluja, riittäviä määrärahoja osallistamisen työvälineiden kehittämiseen ja ylläpitämiseen. Ja ennen kaikkea osallistavan hallinnon on pystyttävä varmistamaan valmistelun ja päätöksenteon pohjaksi riittävä tietopohja avoimen hallinnon periaatteiden mukaisesti kansalaisille, virkamiehille ja päättäjille.

Esitetyt näkökohdat huomioidaan sitoumuksen toimeenpanossa.

Maa- ja metsätalousministeriö, Tieto- ja tutkimustoimiala, Alhojärvi Pekka

3.3.2017

Mielestämme esitetyt eri osallisuusmuotojen tukemisen tavat ovat hyviä ja soveltuvia sekä parantavat kansalaisten suoria mahdollisuuksia osallistua hallinnon valmistelutyöhön. On tärkeitä huolehtia kaikkien kansalaisten osallisuudesta ja osallistumisen esteettömyydestä mukaan lukien ei-digitaaliset keinot ja välineet. Korostamme myös VM:n AUTA-hankkeen merkitystä tässä yhteydessä.

Kotimaisten kielten keskus, Kotimaisten kielten keskus

3.3.2017

Yleiskommentti koko ohjelmaluonnoksesta: Moni sitoumus pyrkii edistämään avoimuutta sekä palvelujen sujuvuutta ja saavutettavuutta. Sitoumusten muotoilujen passiivi tuntuu kuitenkin useissa kohdissa liian epämääräiseltä, koska on niin paljon vaihtelua siinä, kuka voi sitoutua edistämään,

laajentamaan tai yhtenäistämään jne. Olisi hyvä, että tuotaisiin esiin toimenpiteen tekijä kaikissa sitoumuksissa, joissa se valmistelun jälkeen voidaan nimetä.

Muodollinen seikka: Koska kaikki sitoumukset on muotoiltu lauseiksi, pisteet perään.

Sitoumus 1:

Kuka tukee? Mitä ovat osallisuusmuodot? Sille, jolle osallistumiskurssi ei ole tuttua, voi jäädä hämäräksi myös se, mihin pitäisi osallistua: yhteisiin asioihin, yhteiskunnallisiin asioihin?

Tarkoitetaanko ensisijaisesti kansalaisten yksilöllistä suoraa osallistumista vai kansalaisten osallistumista yhteisöjen kautta vai kumpaakin?

Mitä tarkoitetaan hallinnon valmistelutyöllä? Voitaisiko tähdätä vaikka siihen, että ihminen voisi vaikuttaa omassa arjessaan huomaamiinsa asioihin? Voisiko konkreettisena toimenpiteenä vaikkapa kannustaa kuntia (esim. Kuntaliitto kannustaisi) kehittämään verkkosivujansa niin, että kuntalaisilla on mahdollisuus helposti löydettävän linkin kautta esittää kunnan arkiseen toimintaan liittyvää palautetta, ehdotuksia, kysymyksiä jne. (siis sähköinen yhden luukun periaate). Palautteiden asiakaslähtöiseen käsittelyyn järjestettäisiin koulutusta. Ylipäätään asiakasnäkökulman korostaminen hallinnossa voisi madaltaa osallistumisen kynnyksiä.

Mittarina olisi näiden toimenpiteiden toteuttaminen sekä toiminnan kehittämisestä saatu asiakaspalautte. Asiakaspalautteen keräämisen tulisi olla aktiivista, ja palautteen antamisen mahdollisuus tulisi tuoda eri tilanteissa selvästi tarjolle. Osallisuusmuotoja sinänsä voisi myös mitata esimerkiksi niiden käyttöä kartoittamalla ja kohderyhmälle tehtävällä kyselyllä (oletko osallistunut, mitä kautta, miten?).

Sitoumuksiin on lisätty pisteet. Sitoumustekstiä on selkeytetty (valmistelutyö, eri osallisuusmuodot). Avoimen hallinnon toimintasuunnitelma koskee koko julkista sektoria. Valmisteluun osallistuvat organisaatiot ja aikataulu määritellään toimeenpanoa käynnistettäessä.

Valtiokonttori

3.3.2017

Olisi määriteltävä mikä taho, mikä hallinnonala ja organisaatio, koordinoi ja vastaa osallisuusmuotojen yhtenäistamisestä, ja siitä että organisaatiot jat-kossakin käyttävät ja kehittävät osallistumista edistäviä käytäntöjä ja järjestelmiä yhteismitallisesti.

Pitäisi myös määritellä konkreettisesti, mitä osallisuus tarkoittaa. Tämä auttaisi niin ikään mittareiden laadinnassa.

Oikeusministeriön vastuulla ovat demokratiapalvelut (demokratia.fi), jotka ovat kaikkien käytössä olevia yhteisiä osallisuutta edistäviä järjestelmiä. Osallisuusmuotoja ja käytäntöjä tarvitaan monen tyyppisiä myös tapauskohtaisesti.

Valtiovarainministeriö

3.3.2017

Erilaisia osallisuusmuotoja tarvitaan rinnakkain, jotta voidaan tavoittaa eri kansalaisryhmiä. Näitä muotoja ja tavoitettavia ryhmiä on kuitenkin hyvä miettiä asia- ja tapauskohtaisesti sen mukaan,

ketä asia eniten koskee. On odotettavissa, että osallistuminen tapahtuu jatkossa yhä enemmän digitaalisten ympäristöjen ja verkkoyhteyksien kautta. Jos esteettömyydellä tarkoitetaan lähinnä fyysistä tilojen ja niihin pääsyn esteettömyyttä, on lisäksi otettava huomioon verkko-osallistumisen saavutettavuus EU:n saavutettavuusdirektiivin mukaisesti. Mahdollisia mittareita osallistumiselle voisivat olla osallistujien määrä, alueellinen kattavuus ja ikärakenne. On tärkeää seurata myös sitä, mitkä osallistumismuodot tavoittavat parhaiten eri kansalaisryhmiä.

Esitetyt näkökohdat huomioidaan sitoumuksen toimeenpanossa.

Kilpailu- ja kuluttajavirasto

3.3.2017

KKV pitää sitoumusluonnosta kannatettavana. Kaikilla kansalaisilla ei ole samanlaisia osallistumismahdollisuuksia, joten erityisryhmien huomioiminen on tärkeää. KKV pyrkii omalta osaltaan huolehtimaan omien palvelujensa esteettömyydestä ja saavutettavuudesta.

Ylioppilastutkintolautakunta

2.3.2017

Tavoite on kannatettava.

Opetus- ja kulttuuriministeriö

2.3.2017

Kansalaisten osallistumismahdollisuuksien parantaminen ja eri osallistumismuotojen käyttö rinnakkain ovat kannatettavia esityksiä. Keskeistä valmistelutyössä on kiinnittää huomiota osallistumisen mahdollisuuksiin riittävän aikaisessa vaiheessa. Kullekin hankkeelle soveltuvat ja toimivat osallistumisen muodot on arvioitava hankekohtaisesti. Sähköiset ja vuorovaikutteiset osallistamisen välineet tarjoavat uusia mahdollisuuksia toteuttaa avointa hallintoa. Kokonaisuus liittyy myös viranomaisten tiedonhallintaan, josta on käynnissä lainsäädäntöhanke sekä viranomaisten aineistojen sähköiseen säilyttämiseen, josta on vireillä valtioneuvoston periaatepäätöksen laatiminen.

Esitetyt näkökohdat huomioidaan sitoumuksen toimeenpanossa.

Vanhus- ja lähimmäispalvelun liitto ry, Kaijanen Sanna

2.3.2017

Lisäsehdotus: Varmistetaan osallistumista tukeva neuvonta ja ohjaus.

Mittarit:

- Eri osallistumisen muodot tavoittavat eri yhteiskunnallisessa asemassa olevia kansalaisia.
- Eri hallinnonalojen verkkosivut- ja palvelut ovat esteettömiä ja saavutettavia

Esitetty näkökohta huomioidaan toimeenpanossa.

Rikosseuraamuslaitos, Keskushallintoyksikkö, Karnaranta Anni

2.3.2017

Tavoite on kannatettava, koska kansalaisten ja asiakkaiden osallistumisen nähdään tukevan myös

viranomaisessa vireillä olevien hankkeiden ja muiden valmistelutöiden tavoitteen asettelua ja yhteiskunnallisiin vaikuttavuustavoitteisiin pääsyä. Sitoumuksen johdosta asetettavia toimenpiteitä tulisi kuitenkin tarkentaa sen osalta, miten tavoitteeseen pääsyä edistetään valtiohallinnossa yleisesti ja miltä osin sitoumus huomioidaan kunkin viranomaisen sisäisissä hankkeissa ja uudistuksissa. Lisäksi sitoumuksen edistäminen vaatii yhteisiä, konkreettisia ja helppokäyttöisiä vaikuttamiskanavia ja foorumeita.

Esitetyt näkökohdat asetettavien toimenpiteiden tarkentamisesta huomioidaan sitoumuksen toimeenpanossa.

Ympäristöministeriö

2.3.2017

Uudet digitaaliset välineet, mm. otakantaa.fi sekä muut sähköiset sivustot ovat parantaneet mahdollisuuksia osallistua valmistelutyöhön. Lisäksi joissain laajoissa lainsäädäntöuudistuksissa on toteutettu esikartoituksia jo ennen varsinaisen valmistelutyön alkua. Täten kaikki halukkaat voivat antaa näkökulmia ja havaintoja kehittämistarpeista jo ennakkollisesti. esim:
<https://www.strategysignals.com/38977-31813-890@alue&web>

Hämeenlinnan hallinto-oikeus, Ann-Mari 2.3.2017
Pitkäranta, ylituomari, Pitkäranta Ann-Mari

Tavoite on hyvä. On kuitenkin muistettava, että valmisteltavana olevat hankkeet ovat usein monimutkaisia ja aihepiiriltään tunteita herättäviä. Riskinä on, että tulee paljon muutakin kuin ns. rakentavaa palautetta. Palautteen antamiseen tulisikin luoda järjestelmä, joka tukee rakentavan palautteen ei pelkän kritiikin antamista. Osallistujat voisivat esim. vastata esitettyihin kysymyksiin ja sen lisäksi olisi vapaan sanan osio erikseen. Voitaisiin myös ajatella, että palautteen antajalta kysyttäisiin kielteiseen kantaan myös muutosehdotusta tmv. On myös otettava huomioon, että kun palautetta pyydetään, niin se on myös tarkoin läpikäytävä ja hyödynnettävä. Hankkeita valmistellaan yleensäkin erittäin kiireellisessä aikataulussa, joten myös kansalaispalautteen läpikäymiseen, kirjaamiseen ja sen vaikutusten arviointiin on varattava aikaa. Nähdäkseni valmistelijoilla tulisi olla myös harkintavaltaa sen suhteen, milloin kansalaispalautteen hankkiminen on tarpeen ja milloin ei. Mikäli palautteen antomahdollisuudesta tehtäisiin automaatti, se voisi viivästyttää tarpeettomasti hankkeita, joissa palautteesta ei voida otaksua olevan hyötyä (esim. nopeasti voimaan saatettavat pienimuotoiset lakihankkeet, joilla korjataan, jokin lain soveltamisessa ilmennyt epäkohta tmv.). Osallistumisen osalta tulisi nähdäkseni mitata ennen kaikkea osallisuuden vaikuttavuutta eli sitä, monessako tapauksessa osallistumisella on ollut vaikutusta valmistelutyöhön/päätöksentekoon. Pelkkä muodollinen osallisuus ei ole hyödyllistä eikä tarkoituksenmukaista sen paremmin kansalaisten, valmistelijoiden kuin asiasta päättävienkään kannalta.

Osallisuusmahdollisuuksien on aina oltava sellaisia, että niissä on oikeasti mahdollisuus esittää näkemyksiään ja vaikuttaa. Jo nykyisissä Avoimen hallinnon periaatteissa todetaan, että jos asia tai sen osa on esimerkiksi jo päätetty, ei asiasta tai sen päätetystä osasta ole tarkoituksenmukaista pyytää kommentteja, koska vaikuttamismahdollisuuksia ei enää ole. Tavoitteena on kuitenkin, että aina kun aito mahdollisuus vaikuttaa on olemassa se on kaikille myös tarjolla.

Suomen Kuntaliitto ry, Päivi Kurikka, 1.3.2017
Kurikka Päivi

Kehitetään myös erityisryhmien osallistumismahdollisuuksia (vammaiset, maahanmuuttajat jne.)

Erytisryhmien osallistumismahdollisuudet on lisätty vielä erikseen sitoumukseen.

Kansallinen koulutuksen 1.3.2017
arviointikeskus

Eri viranomaiset voivat tehdä yhteistyötä osallisuusmuotojen kehittämisessä ja toteutuksissa. Esimerkiksi Aluehallintovirastoilla on hyvät yhteydet alueensa toimijoihin ja kansalaisiin. Avien kanssa yhteistyössä voidaan tavoittaa ja osallistaa laajat kansalaispiirit.

Tilastokeskus 1.3.2017

Tavoite on kannatettava.

Viestintävirasto 28.2.2017

Viestintävirasto pitää tavoitetta kannatettavana. Viestintävirasto kannattaa monipuolisten osallisuusmuotojen käyttöä ja pyrkii omassa toiminnassaan edistämään mm. toimialan yhteis- tai itsesääntelytoimia sekä kevyempien ohjauskeinojen käyttöä. Viestintäviraston valvontatoiminnan luonne huomioon ottaen Viestintäviraston sääntelykeinot kohdistuvat pääasiallisesti valvottaviin yrityksiin. Kuitenkin mm. Viestintäviraston lausuntopyyntöt ovat kaikkien saatavilla ja kommentoitavissa viraston internet-sivuilla. Viestintävirasto pyrkii omalta osaltaan edistämään myös palveluiden esteetöntä käyttöä, helppokäyttökäyttöisyyttä ja saatavilla oloa.

Itä-Suomen hovioikeus, 27.2.2017
Kansliapäällikkö Olli Hyvärinen

Tavoite on kannatettava.

Opetushallitus 26.2.2017

Näkökohta on tärkeä, koska kansalaisten osallistumisen muodot ja mahdollisuudet vaihtelevat paljon. Mittari on mahdollista rakentaa verkkopohjaisen osallistumisen yhteyteen ja muilta osin asiaa voisi tutkia sähköisen asianhallinnan osana.

Kansalaisareena ry, Raitanen Anitta 24.2.2017

Kansalaisareena ry pitää tavoitetta erinomaisena, mutta toimenpidesitoumukset puuttuvat.

Sitoumuksen vastuutaho, sen toteuttamiseen osallistuvat tahot, mitattavissa olevat välietapit sekä selkeä toteutusaikataulu puuttuvat. Esimerkiksi OGP:n sivuilla on toimintasuunnitelman sitoumuksille templaatti, jonka käyttämistä kannatamme: (http://www.opengovpartnership.org/sites/default/files/Commitment_Template.pdf): Mittareina voisi olla esimerkiksi: Parannetaan kansalaisten suoria osallistumismahdollisuuksia valmistelutyöhön edellyttämällä, että kaikista hankkeista on julkaistu hankerekisterissä perustiedot, järjestetty otakantaa-kysely valmistelun alkuvaiheessa, julkaistu vähintään yhden/kolmen kuukauden välein väliaikatieto valmistelun edistymisestä, annettu avoin mahdollisuus ilmoittautua kuultavaksi valmistelutyöryhmiin ja määritelty tavoiteaikataulut. Toteutuksen arviointikriteerit on määritelty etukäteen.

Kuulo- ja näkövammaisten, vähemmistökielten ja selkokielen tarvitsijoiden tarpeet on huomioitu osallistumisessa. Kriteerit on asetettu ja osallistumismahdollisuudet muutoin kuin sähköisesti kartoitettu ja osallistumiselle kriteerit asetettu.

Suomen avoimen hallinnon II toimintasuunnitelma tehtiin mainitulle OGP- pohjalle. Sitoumusten viestinnän, seurannan ja toimeenpanon varmistamisessa OGP-formaatti ei osoittautunut erityisen onnistuneeksi. Siksi tällä kertaa sitoumuksen on pyritty tekemään tiiviiseen muotoon samalla kun sitoumusten määrää on vähennetty. Valmisteluun osallistuvat organisaatiot ja aikataulu määritellään toimeenpanoa käynnistettäessä, jolloin myös laaditaan yksityiskohtaisempi toimeenpanosuunnitelma.

Maanmittauslaitos, Lakimies Riikka Helistö, Viikman Liisa 23.2.2017

Maanmittauslaitos pitää sitoumusta erittäin tarpeellisena. Osallistumiskanavia kehitettäessä ja ylläpidettäessä tulee ottaa huomioon muun ohella erityisryhmien tarpeet. Lisäksi kansalaisten neuvontaan sekä digitaalisten palvelujen osaamiseen tulee panostaa ja vastavuoroisuus tulee turvata mm. vastaamalla kansalaisten kyselyihin ja palautteisiin.

Kansallisarkisto, Happonen Päivi 22.2.2017

Mitä kansalaisten osallistuminen päätöksenteon valmisteluun ja julkisen hallinnon tarjoamien palveluiden suunnitteluun konkreettisesti tarkoittaa ja miten se aiotaan järjestää? Valmisteluun osallistuminen edellyttäisi hallinnon prosessien tuntemusta ja prosessien muuttamista/kehittämistä siten, että kansalaisilla olisi siinä oma roolinsa.

Sitoumusluonnoksen tekstiä on pyritty selkeyttämään ja konkretisoimaan.

Säteilyturvakeskus, Laitinen-Sorvari Riikka 17.2.2017

Tämä sitoumus on kannatettava ja jokaisen viranomaisen tulisi huomioida kansalaisten erilaiset osallistumismahdollisuudet. Mittari: Kyselytutkimus

Kurkela Kaisa, Kaisa Kurkela ja Ronny Rantamäki 17.2.2017

- Osallistumismuodot toimivat ainoastaan, mikäli kansalaiset ne löytävät. Tällöin osallistumismahdollisuuksien saavutettavuuteen on kiinnitettävä huomioita.

- Osallisuus ei ainoastaan voi olla kaikista aktiivisimpien kansalaisten asia, avoimen hallinnon toimintaohjelman on siksi kiinnitettävä huomiota ns. hiljaisten äänten tavoittamiseen.

- Osallisuusmuodoilla ei ole myöskään merkitystä, jos ei niillä ole selkeitä tavoitteita, niiden toteutukseen ei olla sitoutuneita ja niistä ei ymmärretä. Eri hallinnon tasoilla toimiville osallisuustyötä tekeville onkin tarjottava mahdollisuus saada tietoa ja koulutusta osallisuustyöhön.

- Arviointi: Osallisuutta mitattaessa ei voida nojata ainoastaan määrällisiin mittareihin, joiden määrittäminen on vaikeaa ja ne eivät monesti tarjoa kovin laajaa tietoa osallistumisen vaikutuksista. Osallisuutta on mitattava myös laadullisesti, inhimillisestä näkökulmasta.

Osallistumismahdollisuuksien saavutettavuus on huomioitu sitoumuksessa nyt paremmin.

Avoiministeriö ry, Pekkanen Joonas 16.2.2017

Tämä ei sovellu toimenpidesitoumukseksi. Tämä on ihan hyvä tavoite tai periaate, mutta kyseessä ei ole sitoumus, joka olisi mitattavissa ja joka voitaisiin vastuuttaa jollekin taholle. OGP:n sivuilla on toimintasuunnitelman sitoumuksille templaatti, jota olisi syytä käyttää:

(http://www.opengovpartnership.org/sites/default/files/Commitment_Template.pdf). Oleellista on, että sitoumuksille on määritely selkeä vastuutaho, muut sen toteuttamiseen osallistuvat tahot, mitattavissa olevat välietapit ja selkeä toteutusaikataulu. Jos tätä ensimmäisen kohdan haluaisi kirjoittaa OGP:n edellyttämään sitoumusmuotoon se voisi kuulua esimerkiksi:

"Parannetaan kansalaisten suoria osallistumismahdollisuuksia valmistelutyöhön edellyttämällä, että kaikista hankkeista on julkaistu hankerekisterissä perustiedot, järjestetty otakantaa-kysely valmistelun alkuvaiheessa, julkaistu vähintään kuukauden välein väliaikatieto valmistelun edistymisestä, annettu mahdollisuus ilmoittautua kuultavaksi valmistelutyöryhmiin, jne"

Kaikille välietapeille / osille pitää määritellä tavoiteaikataulu. Etukäteen pitää määritellä toteutuksen arviointikriteerit, eli esimerkiksi, että jos vaikka 95% kaikista hankkeista on hankerekisterissä kuukauden sisällä alkamisestaan, voidaan sen osatoteutuksen osalta katsoa tavoitteen täyttyneen. Vastaavat yksiselitteiset toimenpiteet ja mittarit, joilla voidaan todeta, että onko toteutunut suunnitellusti vai ei, pitää määritellä kaikille sitoumuksille ja niiden osavaiheelle.

Tämä ei sovellu toimenpidesitoumukseksi. Tämä on ihan hyvä tavoite tai periaate, mutta kyseessä ei ole sitoumus, joka olisi mitattavissa ja joka voitaisiin vastuuttaa jollekin taholle. OGP:n sivuilla on toimintasuunnitelman sitoumuksille templaatti, jota olisi syytä käyttää:

(http://www.opengovpartnership.org/sites/default/files/Commitment_Template.pdf). Oleellista on, että sitoumuksille on määritely selkeä vastuutaho, muut sen toteuttamiseen osallistuvat tahot, mitattavissa olevat välietapit ja selkeä toteutusaikataulu. Jos tätä ensimmäisen kohdan haluaisi kirjoittaa OGP:n edellyttämään sitoumusmuotoon se voisi kuulua esimerkiksi:

"Parannetaan kansalaisten suoria osallistumismahdollisuuksia valmistelutyöhön edellyttämällä, että kaikista hankkeista on julkaistu hankerekisterissä perustiedot, järjestetty otakantaa-kysely valmistelun alkuvaiheessa, julkaistu vähintään kuukauden välein väliaikatieto valmistelun edistymisestä, annettu mahdollisuus ilmoittautua kuultavaksi valmistelutyöryhmiin, jne"

Kaikille välietapeille / osille pitää määritellä tavoiteaikataulu. Etukäteen pitää määritellä toteutuksen arviointikriteerit, eli esimerkiksi, että jos vaikka 95% kaikista hankkeista on hankerekisterissä

kuukauden sisällä alkamisestaan, voidaan sen osatoteutuksen osalta katsoa tavoitteen täytyneen. Vastaavat yksiselitteiset toimenpiteet ja mittarit, joilla voidaan todeta, että onko toteutunut suunnitellusti vai ei, pitää määritellä kaikille sitoumuksille ja niiden osavaiheelle.

Suomen avoimen hallinnon II toimintasuunnitelma tehtiin mainitulle OGP- pohjalle. Sitoumusten viestinnän, seurannan ja toimeenpanon varmistamisessa OGP-formaatti ei osoittautunut erityisen onnistuneeksi. Siksi tällä kertaa sitoumuksen on pyritty tekemään tiiviiseen muotoon samalla kun sitoumusten määrää on vähennetty. Valmisteluun osallistuvat organisaatiot ja aikataulu määritellään toimeenpanoa käynnistettäessä, jolloin myös laaditaan yksityiskohtaisempi toimeenpanosuunnitelma.

Liikenne- ja viestintäministeriö

15.2.2017

Tavoite on kannatettava.

2. Huolehditaan siitä, että hallinnon valmistelemista uudistuksista ja palveluista on saatavilla selkeä kuvaus

Yhtenäistetään ja tuetaan entistä selkeämpää viestintää hallinnossa meneillään olevasta valmistelutyöstä ja hallinnon järjestämistä palveluista. Kommentoi sitoumusluonnosta ja ehdota halutessasi myös sopivaa mittaria sen toteutumisen arviointiin.

Tavoitetta kannatettiin laajasti. Lausunnoissa toivottiin konkreettisia toimia ja vastuiden määrittämistä. Niitä täsmennetään toimeenpano-ohjelmassa. Aiempi selkeään virkakieleen, visualisointiin ja infografiikkaan liittyvä työ jatkuu osaltaan, hallinnon tueksi laaditaan asiasta tieto- ja kokemuskortteja ja viestintä on myös esillä laadittavassa Avoimen hallinnon tukipaketti – materiaalissa. Lausunnoissa korostettiin yhteyttä muihin meneillään oleviin kehittämishankkeisiin, erityisesti kansalliseen palveluarkkitehtuuriin (KaPA) ja palvelutietovaranto (PTV). Yhteys näihin hankkeisiin varmistetaan toimeenpanoa täsmennettäessä, ml. mittarit, jotka myös nostettiin lausunnoissa esiin.

Oikeusministeriö

6.3.2017

Oikeusministeriö kannattaa sitoumusta.

**Transparency International Suomi ry,
Niinimäki Tommi**

3.3.2017

Sitoumus ei ole konkreettinen.

Selkeämpi viestintä tarkoittaa myös julkisuuslain 20§:n mukaista velvollisuutta tuottaa ja jakaa tietoa.

Konkreettiset toimet täsmentyvät toimeenpano-ohjelmassa. Julkisuuslain vaatimuksia ja

niiden vaatimia käytäntöjä tarkastellaan myös julkisuuslain toimeenpanoa ja tulkintoja koskevissa sitoumuksissa.

Valtakunnanvoudinvirasto

3.3.2017

Tämä on tärkeää. nimenomaan valmisteilla olevista asioista kaivataan tietoa.

**Etelä-Suomen aluehallintovirasto,
Aluehallintovirastojen hallinto- ja
kehittämispalvelut -vastuualue**

3.3.2017

Aluehallintovirastojen mielestä on erittäin tärkeää, että nyt valmistelussa olevista hallinnon uudistuksista saadaan tehtyä mahdollisimman aikaisessa valmisteluvaiheessa selkeät ja kansantajuiset organisaatio- ja palvelukuvaukset. Nämä ovat tarpeellisia, jotta uudistuksien valmisteluun liittyvät kansalaisten vaikutusmahdollisuudet voidaan toteuttaa täydessä merkityksessään. Julkisuuslain 19 §:n perusteella viranomaisella on säännöksessä tarkemmin yksilöity tiedonantovelvollisuus keskeneräisissä asioissa.

Tämä koskee niin sote -valmistelua kuin muutakin maakuntahallinnon valmistelua sekä valtion alue- ja keskushallinnon uudistamista.

Sitoumus tukee hallinnon yhteisistä sähköisen asioinnin tukipalveluista annetun lain (ns. KaPA-laki, 571/2016) toteuttamista.

Sitoumusluonnoksen tavoite entistä selkeämmästä viestinnästä tukee valtionhallinnon viestinnän arvoista mm. ymmärrettävyyden toteutumista.

Liikennevirasto, Kouhia Pekka

3.3.2017

Liikennevirasto tukee tavoitetta, jonka mukaan hallinnon valmistelemista uudistuksista ja palveluista tulee olla saatavilla kuvaus. Sitoumuksen sisältöä olisi kuitenkin syytä tarkentaa, miten tavoite olisi tarkoitus toteuttaa käytännössä.

Konkreettiset toimet täsmentyvät toimeenpanosuunnitelmassa.

**Verohallinto, Verohallinto,
oikeusyksikkö, Hynynen Helena**

3.3.2017

Verohallinto pitää sitoumusta kannatettavana.

Päivi Railotie

3.3.2017

Hallinnon selkeäkielisyys tulisi edelleen kiinnittää enemmän huomiota. Suurissa uudistuksissa

jää helposti piirtämättä kansalaisille suuri tavoitekuva siitä, miten asiat toimivat, kun suunniteltu uudistus on toteutettu. Helposti sorrutaan kertomaan asioista esim. tekniikan kautta, jolloin hyödyt ja kokonaisuus eivät avaudu tavalliselle kansalaiselle. Vaikka kyseessä olisi lähtökohtaisesti hyvinkin teknisiä toimenpiteitä vaativa uudistus, ei asiaa tule viestiä rakennettavan teknologian kautta, vaan sen kautta, mitä uuden teknologian avulla voidaan tehdä ja kuinka se helpottaa kansalaisten arkea.

Suomen Akatemia

3.3.2017

Suomen Akatemia pitää tavoitetta kannatettavana. Tulisi kuitenkin täsmentää, miten viestinnän yhtenäistäminen ja tukeminen toteutetaan ja kenen toimesta.

Konkreettiset toimet täsmentyvät toimeenpanosuunnitelmassa.

Ilmatieteen laitos

3.3.2017

Mitä tarkoittaa "entistä selkeämpi viestintä"? Tämä tulisi kuvata konkreettisemmin. Lisäksi neuvontaa olisi hyvä olla saatavilla.

Konkreettiset toimet täsmentyvät toimeenpanosuunnitelmassa.

Kehitysvammaliitto/Selkokeskus, Eliisa Uotila, Selkokeskus

3.3.2017

Tavoite on kannatettava, mutta huolemme on, että "selkeä kuvaus" ei ole tarpeeksi selkeä monille kansalaisille. Kaipaamme konkreettista määrittelyä ja ohjeistusta avoimen hallinnon kautta sille, miten kansalaisille ja etenkin erityisryhmille voi tai pitää asioista tiedottaa.

Esimerkiksi selkokielisten julkaisujen edellyttäminen on nähdäksemme yksi konkreettinen toimi ja mittari, jolla voidaan arvioida valtionhallinnon saavutettavuutta ja kaikkien kansalaisten mahdollisuutta saada tietoa, muodostaa mielipiteitä ja valvoa julkisen vallan toimintaa. (ks. julkisuuslaki 3 §).

Konkreettiset toimet täsmentyvät toimeenpanosuunnitelmassa. Osana kehittämistyötä selvitetään myös, kenen vastuulle yleinen selkokielen käytön edistäminen valtioneuvostotasolla kuuluu.

Puolustusvoimat, Pääesikunta, Suunnitteluosasto / hallinnon kehittämisen sektori

3.3.2017

Puolustusvoimien näkökulmasta tavoite on kannatettava. Tavoitteen saavuttamista voidaan edistää mm. kansallinen palveluarkkitehtuuri -hankkeessa. KaPA tuo kansalaisille puolustusvoimien sähköiset palvelut yhteen portaaliin. Mittarina voisi toimia palveluiden saavutettavuus KaPAn kautta.

On tärkeää huolehtia siitä, että samoja kuvauksia voidaan hyödyntää useammassa tarkoituksessa ja kansalaisille yksi palvelu kuvataan vain yhdellä tavalla. Otetaan huomioon

toimeenpanossa.

Valtakunnansyyttäjänvirasto

3.3.2017

Kannatettava tavoite.

Taike, Sirnö Minna

3.3.2017

Taiteen edistämiskeskus katsoo, että selkeä kuvaus on perusedellytys osallisuudelle. Virasto katsoo, että tämä liittyy olennaisesti eri osallisuuden muotojen käytön edellytyksiin ja ehdottaa, että tämä osio yhdistetään edelliseen kohtaan.

Virasto toteaa, että selkeämpään viestintään liittyvät toimet jäävät liian usein sitoumuksina julistuksen tasolle tai vain muutaman virkamiehen tehtäväksi. Siksi pitäisi ensin luoda yhteinen ymmärrys mitä selkeys käytännössä tarkoittaa ennen kuin siihen voidaan sitoutua. Samoin tarvitaan selkeät ja yhteisesti määritellyt mittarit, joilla onnistumista selkeässä viestinnässä mitataan.

Esimerkiksi verkkopalvelujen saavutettavuuden mittaamiseksi on jo olemassa selkeät mittarit ja saavutettavat sivut voivat saada saavutettavuusleiman. Virasto ehdottaa, että selkeälle viestinnälle luotaisiin vastaavantyyppiset mittarit. Tämä voisi kannustaa tuottamaan entistä selkeämpiä julkisia verkkopalveluja ja synnyttää toimijoiden välillä jopa kannustavaa kilpailua.

Konkreettiset toimet täsmentyvät toimeenpanosuunnitelmassa. Huolehditään siitä, että olemassa olevia mittareita hyödynnetään, eikä luoda niiden kanssa päällekkäistä seuranta.

Maa- ja metsätalousministeriö, Tieto- ja tutkimustoimiala, Alhojärvi Pekka

3.3.2017

Viestinnän yhtenäistämistä tehdään koko ajan valtion hallinnossa, mutta olisi myös huolehdittava yhtenäisen viestinnän kehittämisestä koko julkisen hallinnon puitteissa. Tämä edesauttaisi kansalaisten selkeän kuvan saamista riippumatta julkisen hallinnon kulloisestakin toimijasta. Tulisi myös ottaa huomioon ja käyttöön selkokielen luomat mahdollisuudet tarvittaessa.

Konkreettiset toimet täsmentyvät toimeenpano-ohjelmassa. Osana kehittämistyötä selvitetään myös, kenen vastuulle mm. yleinen selkokielen käytön edistäminen valtioneuvostotasolla kuuluu. Viestinnän yhtenäistämisessä tukeudutaan valtioneuvoston viestintäsuositukseen <http://vnk.fi/viestintasuositus>.

Kotimaisten kielten keskus, Kotimaisten kielten keskus

3.3.2017

Sitoumuksessa 2 mainitaan yhtäältä uudistusten valmistelutyö ja toisaalta ”hallinnon järjestämät palvelut”. Nämä ovat kaksi varsin isoa asiaa, joihin kytkeytyy lisäksi abstrakti ”hallinto”. Olisi syytä ensin täsmentää, mitä hallintoa tarkoitetaan: valtion, kunnan vai maakunnan. Samalla pitäisi täsmentää, mitä tarkoitetaan ”meneillään olevalla valmistelutyöllä”.

Kohtaa voisi täsmentää tarttumalla valmisteluprosessin tiettyihin kohtiin: onko kyse vaikkapa

lautakuntien esityslistoista vai mistä? Yleensä valmistelutyö etenee asiakirjoin. Voisiko selkeyttämisen kohteeksi ottaa tietyt asiakirjat tai vaikka se, että tehdään valmistelutyöstä prosessikuvaukset: kerrotaan esim. verkkosivuilla näkyvästi valmistelutyön vaiheet visuaalisesti hyvin hahmottuvana esityksenä? Selkeyttäminen voisi siis olla sitä, että tehdään prosessikuvaukset valmistelutyöstä. Samoin valmisteilla olevista asioista tulisi prosessin eri vaiheissa tuottaa ymmärrettäviä ja yleistajuisia kuvauksia niin, että valmisteilla olevaa asiaa voi yleispiirteissään seurata ilman laajojen asiakirja-aineistojen läpikäyntiä.

"Hallinnon järjestämien palvelujen" pitäisi olla omana kohtanaan. Niistä voisi todeta esimerkiksi, että palvelut pitää nimetä hallintolain 9. pykälän hengessä ja nimitysuunnittelijoiden ohjeitten mukaan.

Jonkun asian selkeästä kuvauksesta huolehtiminen tarkoittaisi sinänsä sitä, että mahdollistetaan tämä toiminta sopivien asiantuntijoiden rekrytoimisella: "Rekrytoimalla kielen ja viestinnän asiantuntijoita huolehditaan siitä, että hallinnon valmistelemista uudistuksista ja palveluista on saatavilla selkeä kuvaus. Kielen ja viestinnän asiantuntijoiden panosta tulisi hyödyntää prosessin eri vaiheissa, jotta teksteistä tulee jo syntyjään helposti ymmärrettäviä ja muutenkin tarkoituksenmukaisia."

Mittari: kartoitus, tiedustelujen, toiseen viranomaiseen tai yksikköön ohjattujen asiakkaiden määrä ennen ja jälkeen.

Avoimen hallinnon ohjelmassa hallinnolla viitataan koko julkiseen sektoriin, valtioon, maakuntiin ja kuntiin. Tuleva valtioneuvoston hankeikkuna osaltaan kuvaa siellä olevien valmisteluhankkeiden vaiheita myös aiempaa visuaalisemmin. Samaa kuvaustapaa voi hyödyntää myös muualla hallinnossa. Meneillään olevalla valmistelutyöllä tarkoitetaan esimerkiksi lainvalmistelua tai käynnissä olevaa kehittämishanketta.

Valtiokonttori

3.3.2017

Tämänkin sitomusehdotuksen osalta on syytä määritellä, mikä taho vastaa siitä, että valmistelluista uudistuksista ja ehdotuksista kerrotaan yhtenäisillä selkeillä tavoilla sekä toimintatapaa luotaessa että sen ollessa käytössä. Hyvä esimerkki yhtenäistämisestä on palvelutietovarannon tekeminen (PTV).

Valtiovarainministeriö

3.3.2017

Tähän on tärkeää panostaa jatkuvasti, koska nykyinen hallinto, palvelurakenteet ja hallinnon käyttämä kieli ovat hankalia ja monimutkaisia. Sitomusluonnokseen voisi lisätä "palveluista on saatavilla selkeä ja ymmärrettävä kuvaus. On myös huolehdittava siitä, että tällainen ja ajantasainen kuvaus valmistelutyöstä ja palveluista on saatavilla verkkosivuilla, joita monet kansalaiset ovat tottuneet käyttämään. On joitakin havaintoja siitä, että kun sosiaalisessa mediassa viestitään aktiivisesti, ei välttämättä muisteta huolehtia verkkosivujen ajantasaisuudesta. Kuvausten ymmärrettävyyden ja selkeyden testaamisessa voisi olla apuna asiasta kiinnostuneiden eri-ikäisten tavallisten ihmisten kansalaisraateja, joiden ei tarvitse olla kokoonpanoltaan suuria.

Kilpailu- ja kuluttajavirasto

3.3.2017

Tavoite viestinnän selkiyttämistä on tärkeä. Sitoumukseen kaivattaisiin kuitenkin konkreettisuutta: mikä taho asiaa vie eteenpäin ja millä toimenpiteillä? Epäselväksi jää myös se, mikä on sitoumuksessa mainittujen palvelujen kuvausten suhde palvelutietovarantoon (PTV) tehtäviin palvelukuvauksiin ja Suomi.fi -palveluun.

Konkreettiset toimet täsmentyvät toimeenpano-ohjelmassa. On tärkeää huolehtia siitä, että samoja kuvauksia voidaan hyödyntää useammassa tarkoituksessa ja kansalaisille yksi palvelu kuvataan vain yhdellä tavalla.

Ylioppilastutkintolautakunta

2.3.2017

Tavoite on kannatettava. Kannatetaan Opetushallituksen ehdotusta selkeämmästä muotoilusta.

Opetus- ja kulttuuriministeriö

2.3.2017

Esitys on kannatettava, mutta asian hallinnan kannalta siinä on edettävä vaiheittain. Avoimen hallinnon edistämiseksi tulee ensimmäiseksi varmistaa, että ainakin kaikista keskeisistä hallinnon palveluista on saatavilla selkeä kuvaus. Seuraavassa vaiheessa tulee huolehtia hallinnon valmisteleminen uudistuksien selkeästä kuvauksesta. Selkeään, tiiviiseen ja asiakasystävälliseen viestintään tulee kiinnittää erityistä huomiota. Hankeikkunan käyttö tarjoaa hyviä mahdollisuuksia avoimuuden ja viestinnän lisäämiseen.

Vanhus- ja lähimmäispalvelun liitto ry, **2.3.2017**
Kaijanen Sanna

Mittarit:

- Viestintä tavoittaa myös sellaiset kansalaiset, joilla ei ole mahdollisuutta asioida sähköisesti tai käyttää internetiä.
- Valmistelussa käytettävä viestintä on selkokielistä.

Rikosseuraamuslaitos, **2.3.2017**
Keskushallintoyksikkö, Karnaranta Anni

Tavoite on kannatettava. Valtio- ja kunnallishallinnossa on parhaillaan käynnissä hankkeita sitoumuksen edistämiseksi, kuten esimerkiksi Kansallisen palveluarkkitehtuurin-ohjelma (KAPA), jossa tarkoituksena on luoda kansallinen palveluväylä yhteisine palvelunäkymineen. Jotta hallinnon avoimuuden edistäminen tapahtuisi kokonaisvaltaisesti ja tehokkaasti, tulisi kyseiset käynnissä tai mahdollisesti suunnitteilla olevat uudistukset kirjata näkyväksi osaksi toimenpidesuunnitelmaa.

Lisäksi viranomaisen on mahdollista edistää sitoumuksessa asetettuja tavoitteita huomioimalla ne omissa strategisissa viestinnän linjauksissaan, jotka niin ikään valmistellaan hallinnon yhteisten viestintäsuositusten mukaisesti.

Toimeenpanossa huolehditaan yhteyksistä muuhun meneillään olevaan kehittämiseen, ml.

Ympäristöministeriö**2.3.2017**

Uudet digitaaliset välineet (erityisesti hankeikkuna, hankesalkku?, KaPA) tukevat ja mahdollistavat sitoumusta. Edellytyksenä on kuitenkin yhtenäinen ja systemaattinen välineiden käyttö kaikissa organisaatioissa. Lisäksi täytyy jollakin nimetyllä organisaatiolla ja henkilöllä (omistajalla) olla konkreettinen tulosvastuu asian suunnittelusta, toteutuksesta ja seurannasta. Myös viestintä asiasta on suunniteltava ja seurattava kokonaisvaltaisesti, vaikka toteutusrooli jää valtaosin hankkeita ja palveluita toteuttaville organisaatioille.

- Mittariehdotus: Hankeikkunan hanketietojen kattavuus-% suhteessa organisaation koko hankemäärään, palvelukuvausten kattavuus-% KaPAssa

Hämeenlinnan hallinto-oikeus, Ann-Mari 2.3.2017**Pitkäranta, ylituomari, Pitkäranta Ann-Mari**

Tämä on tärkeä tavoite. Hankkeesta tulisi olla selkeä ja ytimekäs kuvaus, josta avautuu hankkeen tavoite ja keinot ymmärrettävästi myös maallikolle. Tämä ei kuitenkaan ole monimutkaisimmissa asioissa helppoa. Palautteen antamista voi helpottaa palastelemalla hankekuvausta pienempiin osiin ja laatimalla selkeitä kysymyksiä siitä, mihin kysymyksiin erityisesti halutaan otettavan kantaa. Onnistumisen mittarina voisi olla palautelomakkeen loppuun sijoitettava kysely siitä, onko hankekuvaus vastaajan näkemyksen mukaan ollut selkeä vai ei.

Suomen Kuntaliitto ry, Päivi Kurikka, 1.3.2017**Kurikka Päivi**

Valmistelun resursoinnissa on turvattava myös tarvittavat viestinnän resurssit. Lähinnä kysymys on ministeriöiden viestinnän parantamisesta.

Kansallinen koulutuksen arviointikeskus**1.3.2017**

Tärkeää on viestinnän vuorovaikutuksellisuus, johon esimerkiksi sosiaalinen media ja erilaiset keskustelualustat antavat hyvät mahdollisuudet

Tilastokeskus**1.3.2017**

Tavoite on kannatettava. Suositusta edistetään mm. kansallinen palveluarkkitehtuuri -hankkeessa. KaPA tuo näkyville julkisen hallinnon palvelut yhteen portaaliin. Mittarina palveluiden saavutettavuus KaPAn kautta.

Viestintävirasto**28.2.2017**

Viestintävirasto kannattaa selkeää viestintää hallinnon valmisteltavina olevista hankkeista ja palveluista. Kansalaisten ja yritysten sujuva ja laaja-alainen osallistuminen edellyttää helposti saatavilla olevaa tietoa käytettävistä palveluista sekä palveluiden esteettömyyttä ja helppokäyttöisyyttä.

**Itä-Suomen hovioikeus,
Kansliapäällikkö Olli Hyvärinen****27.2.2017**

Tavoite on kannatettava.

Opetushallitus**26.2.2017**

Tämäkin sitoumus on hyvä, mutta vaatisi rinnakkaisen päälauserakenteen osalta tarkentamista. Lisäksi: voisiko sitoumuksia kirjoittaa suorasanaistemmin ja suoraviivaisemmin. Esimerkiksi: Asioiden valmistelusta ja hallinnon palveluista viestitään yhtenäisesti ja selkeästi.

Sitoumus muotoillaan osittain uudelleen tämän ehdotuksen perusteella.

Kansalaisareena ry, Raitanen Anitta**24.2.2017**

Kansalaisareena ry kannattaa tässäkin yhteydessä noudatettavaksi esimerkiksi OGP:n sitoumusten templaattia: (http://www.opengovpartnership.org/sites/default/files/Commitment_Template.pdf): Sitoumuksille on määritelty selkeä vastuutaho, määritelty muut sen toteuttamiseen osallistuvat tahot, mitattavissa olevat välietapit ja selkeä toteutusaikataulu.

"Entistä selkeämpi viestintä" ei ole mitattavissa. Jää epäselväksi, mitä käytännön toimenpiteitä tähän liittyy ja kuka niistä on vastuussa. Otsikon alla voisi useita osavaiheita, kuten esimerkiksi: Julkaistaan hallitusohjelman toimenpiteistä avoimena tietona siihen liittyvät hankkeet ja kokeilut ja niiden aikataulut ja valmisteluvaihekuvaukset mukaan lukien linkit lisätietoihin ja ohjeisiin siitä, miten valmisteluun voi osallistua. Määritellään julkaistavat tiedot keinoin, joilla varmistetaan, että se vastaa kansalaisten, järjestöjen ja lehdistön tarpeisiin. (mittari: onnistunut, jos yli 90% hallitusohjelmaan perustuvista toimenpiteistä on julkaistu avoimena tietona)"

Konkreettiset toimet täsmentyvät toimeenpano-ohjelmassa. Hallitusohjelman toimeenpanosta kertovaa tietoa on tällä hetkellä saatavilla valtioneuvoston sivuilta <http://valtioneuvosto.fi/hallitusohjelman-toteutus/> ja valtioneuvoston hankeikkunan myötä myös muu hankkeiden, kokeilujen ja valmistelun seurantamahdollisuudet lisääntyvät. Osallistumismahdollisuuksien selkeyttämistä käsitellään osana toimeenpanosuunnitelmaa.

**Maanmittauslaitos, Lakimies Riikka
Helistö, Vilkmann Liisa****23.2.2017**

Jos kansalaisten osallistumismahdollisuuksia halutaan tukea, on tiedottaminen Maanmittauslaitoksen näkemyksen mukaan ensiarvoisen tärkeää. Myös neuvontaan tulee panostaa.

Kansallisarkisto, Happonen Päivi

22.2.2017

KAPA-hankkeessa edellytetään, että palvelutietovarantoon laaditaan ulkoisista palveluista palvelukuvaukset. Toivottavasti tämän kohdan kuvauksilla tarkoitetaan juuri näitä kuvauksia.

**Säteilyturvakeskus, Laitinen-Sorvari
Riikka**

17.2.2017

Julkishallinnossa tulee toiminnan olla läpinäkyvää ja viestinnän avointa ja ymmärrettävää. Kannatamme tätä sitoumusta. Mittari: Esimerkiksi verkkokysely palveluun osallistuville, palautteiden analysointi

**Kurkela Kaisa, Kaisa Kurkela ja Ronny
Rantamäki**

17.2.2017

- Keskeistä on, että uudistuksista ja palveluista viestitään oikea-aikaisesti ja selkokielellä. Kansalaisten tulee myös hienojen visiointien ohella saada tietoa siitä, mitä uudistukset tosiasiasa tarkoittavat. Viestinnän on oltava monikanavaista ja se pitäisi kiinnittää tiivistä osaksi julkishallinnon johtamista.

Uudistusten tosiasiallisten merkitysten viestintään ja niiden ymmärrettävyyteen kiinnitetään toimintaohjelmassa erityistä huomiota.

Avoiministeriö ry, Pekkanen Joonas

16.2.2017

Tämän toteuttamista ja mittaamista pitäisi tarkentaa, jotta se kelpaisi toimenpidesitoumuksiksi. OGP:n sivuilla on toimintasuunnitelman sitoumuksille templaatti, jota olisi syytä käyttää: (http://www.opengovpartnership.org/sites/default/files/Commitment_Template.pdf). Oleellista on, että sitoumuksille on määritelty selkeä vastuutaho, muut sen toteuttamiseen osallistuvat tahot, mitattavissa olevat välietapit ja selkeä toteutusaikataulu.

"Entistä selkeämpi viestintä" ei ole millään tavalla mitattavissa. Jää epäselväksi, mitä käytännön toimenpiteitä tähän liittyy ja kuka niistä on vastuussa. Tämän otsikon alla voisi useita osavaiheita, kuten esimerkiksi:

"Julkaistaan hallitusohjelman toimenpiteistä avoimena tietona siihen liittyvät hankkeet ja kokeilut ja niiden aikataulut ja valmisteluvaihekuvaukset muun lukien linkit lisätietoihin ja ohjeisiin siitä, miten valmisteluun voi osallistua. Määritellään julkaistavat tiedot palvelumuotoilun keinoin, jotta varsmitetään, että se vastaa kansalaisten, järjestöjen ja lehdistön tarpeisiin. (mittari: onnistunut, jos yli 90% hallitusohjelmaan perustuvista toimenpiteistä on julkaistu avoimena tietona)"

Konkreettiset toimet täsmentyvät toimeenpano-ohjelmassa. Hallitusohjelman toimeenpanosta kertovaa tietoa on tällä hetkellä saatavilla valtioneuvoston sivuilta <http://valtioneuvosto.fi/hallitusohjelman-toteutus/> ja valtioneuvoston hankeikkunan myötä myös muu hankkeiden, kokeilujen ja valmistelun seurantamahdollisuudet lisääntyvät.

Liikenne- ja viestintäministeriö

15.2.2017

Tavoite on kannatettava.

3. Laajennetaan julkisuusperiaatetta yhtiötettäviin julkisiin palveluihin

Avoimen ja läpinäkyvän päätöksenteon turvaamiseksi julkisuusperiaatetta laajennetaan koskemaan myös yhtiömuodossa tuotettavia julkisia palveluja. Kommentoi sitoumusluonnosta ja ehdota halutessasi myös sopivaa mittaria sen toteutumisen arviointiin.

Sitoumusluonnosta kannatettiin laajasti. Julkisuusperiaatteen laajentamista yhtiötettäviin julkisiin palveluihin perusteltiin erityisesti sillä, että sote-alueuudistuksessa monet julkisesti tuotetut palvelut siirtyvät yhtiöiden toteutettaviksi. Oikeusministeriö esitti erillisen työryhmän perustamista asian valmisteluun ja monet lausunnonantajat esittivät valmistelussa huomioon otettavia näkökohtia.

Mittariksi sitoumukselle esitettiin 1) kansalaisille ja toimittajille kohdennettua kyselytutkimusta, jolla selvitetäisiin onnistuneiden tietopyyntöjen määrä ja kysyttäisiin kokemuksia tiedon saatavuudesta ja tiedonsaannin helppoudesta, 2) julkisuusperiaatetta koskevien kantelujen määrää.

Oikeusministeriö

6.3.2017

Oikeusministeriö kannattaa sitoumusta. Viime vuosina johdonmukaisesti edennyt kuntien toimintojen yhtiöittäminen asettaa uusia vaatimuksia lainsäädännölle. Tämä pitkälti liiketaloudellisiin ja kilpailuneutraaliteettiperustein tapahtuva yhtiöittäminen on johtanut vääjäämättä siihen, että rajanveto julkisen toiminnan ja yksityisen toiminnan välillä on hämärtyneet merkittävästi. Julkisen toiminnan yhtiöittämiseen liittyy avoimuuden näkökulmasta myös muita riskitekijöitä. Olennaista päätöksenteon avoimuuden kannalta on se, että julkisten varojen käytön edellyttämä läpinäkyvyys ja päätöksenteon avoimuus heikentyvät toimittaessa osakeyhtiölain mukaan. Julkisuuslain mukaiset selonteot yhtiöiden taloudellisesta toiminnasta ja päätöksenteon perusteista eivät enää ole avoimesti esillä kuntalaisille, valtuutetuille tai median edustajille. EU:n korruption torjuntaraportissa vuonna 2014 on kiinnitetty huomiota kyseiseen avoimuusongelmaan. Raportissa kehoitetaan Suomea varmistamaan, että ulkopuoliset tahot saisivat enemmän tietoa kuntien yhtiöiden tekemistä hankintasopimuksista. Julkisuusperiaatteen laajentamisessa tulisi huomioida myös valtion, kuntien ja mahdollisesti tulevien maakuntien yhteishankintayksiköt.

Sitoumus edellyttää toteutuakseen mahdollisesti merkittäviäkin lainsäädäntömuutoksia, jonka vuoksi olisi tärkeää perustaa asiaa valmistelemaan erillinen työryhmä.

Mittari: ”onnistuneiden” tietopyyntöjen määrä, määrä kansalaisia/toimittajia/... joka kokee, että tiedonsaanti on helpottunut (voidaan toteuttaa esim. kyselytutkimuksen avulla), julkisuusperiaatetta koskevien kantelujen (tms.) määrä jne.

Toimeenpanoa varten esitetään perustettavaksi erillinen työryhmä.

Transparency International Suomi ry, 3.3.2017
Niinimäki Tommi

TI Suomi kannattaa sitoumusta.

Julkisuuslain laajentamisen ohella on tärkeää, että julkisuusperiaatteen mukainen julkisuuden ensisijaisuus toteutuu. Julkisuuslain ulottaminen yhtiömuotoisiin toimijoihin jää puutteelliseksi muutokseksi, jos toimijat voivat esimerkiksi salata koko hankintaprosessin vetoamalla liikesalaisuuteen. Julkisuuslain laajentaminen tarkoittaisi, että toimija, kuten viranomainen, ei voi itsenäisesti, ilman laissa täsmällisesti määriteltyä perustetta kieltäytyä antamasta tietoa asiakirjasta.

On huomioitava myös, että julkisuusperiaate tarkoittaa myös menettelyn avoimuutta, toimijoiden velvollisuutta tiedottaa toiminnastaan, sekä tietojen saatavuutta ja käytettävyyttä.

Esitetyt näkemykset hankintojen avoimuudesta sekä velvollisuudesta tiedottaa toiminnastaan ja tietojen saatavuudesta huomioidaan sitoumuksen toimeenpanossa.

Valtakunnanvoudinvirasto 3.3.2017

Hyväksyttävää. Liikesalaisuudet saattavat aiheuttaa pohdintaa.

Etelä-Suomen aluehallintovirasto, 3.3.2017
Aluehallintovirastojen hallinto- ja kehittämispalvelut -vastuualue

Aluehallintovirastot näkevät tämän erittäin olennaiseksi muutostarpeeksi nykyiseen lainsäädäntöön. Julkishallinnossa käyttöön otetut yksityisoikeudelliset organisoitumismuodot ovat synnyttäneet kokonaan uusia juridisia haasteita ja paljastaneet puutteita mm. julkisuuslähtöisyyden toteuttamisessa. Muutos lisäisi viranomaistoiminnan ja siihen rinnastettavan toiminnan avoimuutta ja valvontaa. Palveluja tuottavien julkisten yhtiöiden rahaliikenne ja päätöksenteko saataisiin kansalaisten ja median valvonnan piiriin.

Perustuslain 12 §:n 2 momentin perusteella viranomaisten hallussa olevat asiakirjat ja muut tallenteet ovat julkisia, jollei niiden julkisuutta ole välttämättömien syiden vuoksi lailla erikseen rajoitettu. Jokaisella on oikeus saada tieto julkisesta asiakirjasta ja tallenteesta. Viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (JulkL) 4 §:n nojalla kunnalliset viranomaiset ovat viranomaisia, joihin julkisuuslakia sovelletaan.

Perustuslain 124 §:n perusteella julkinen hallintotehtävä voidaan antaa muulle kuin viranomaiselle vain lailla tai lain nojalla, jos se on tarpeen tehtävän tarkoituksenmukaiseksi hoitamiseksi eikä vaaranna perusoikeuksia, oikeusturvaa ja muita hyvän hallinnon vaatimuksia. Merkittävää julkisen vallan käyttöä sisältäviä tehtäviä voidaan kuitenkin antaa vain viranomaiselle. Viime kädessä kysymys on perustuslain 6 §:n mukaisesta kansalaisten yhdenvertaisuudesta. Julkisuuslain 17 §:n mukaan viranomaisen on edistettävä tiedonsaantia toiminnastaan ja päätöksenteostaan ja kohdeltava tiedon pyytäjiä tasapuolisesti.

Nykyisin julkisuuslakia ei voida soveltaa yhtiöön, ellei se käytä julkista valtaa. Kunnan liikelaitoksiin

sovelletaan julkisuuslakia, koska ne katsotaan viranomaisorganisaation osaksi. Muussa tapauksessa toiminnan yksityisoikeudellinen organisoitumuoto määrittää asioiden käsittelyjärjestyksen ja organisaatioon sovellettavan lainsäädännön, vaikka esimerkiksi yhtiön koko osakekanta olisi julkisyhteisön omistuksessa ja päätöksenteko sen määräysvallassa. Yhtiömuodossa julkisilla varoilla toimittaessa hallituksen jäsenen vastuu voi jäädä sisäistämättä. Toisaalta demokratiaan ja oikeusvaltioon kuuluva ulkoinen kansalaisten ja median valvonta ei ulotu yhtiön sisälle.

Maakuntahallinto tulee vastaamaan hyvin mittavasta julkisten varojen käytöstä pelkästään sote -hallinnossa uudella organisoitumistavalla.

Tällä hetkellä kunnan luottamushenkilöillä on kuntalain 83 §:n 2 momentin mukaan oikeus saada kunnan konsernijohdolta kunnan tytäryhteisöjen toimintaa koskevia tietoja, elleivät salassapitosäännökset muuta määrää. Kuntalain 116 §:n nojalla kunnan tytäryhteisön ja kuntayhtymän on annettava kunnanhallitukselle kuntakonsernin taloudellisen aseman arvioimiseen ja sen toiminnan tuloksen laskemiseen tarvittavat tiedot.

Tarkastuslautakunnalla on kuntalain 124 §:n mukaan salassapitoa koskevien säännösten estämättä oikeus saada kunnan viranomaisilta tiedot ja nähtävikseen asiakirjat, joita se pitää tarpeellisina arviointitehtävän hoitamiseksi. Tilintarkastajalla on salassapitoa koskevien säännösten estämättä oikeus saada kunnan viranomaisilta ja kuntakonserniin kuuluvilta yhteisöiltä ja säätiöiltä tiedot ja nähtävikseen asiakirjat, joita hän pitää tarpeellisina tarkastustehtävän hoitamiseksi.

Uusi kuntalaki velvoittaa kunnat yhtiöittämään toimintansa, jossa se toimii kilpailutilanteessa markkinaehtoisesti.

Aluehallintovirasto voi kuntalain 10 §:n 2 momentin nojalla kantelun johdosta tutkia, onko kunta toiminut voimassa olevien lakien mukaan (ns. kunnalliskantelu). Kun kyse on yhtiöitetystä toiminnasta, aluehallintovirasto ei lähtökohtaisesti pääse nykyisin kunnalliskantelun perusteella selvittämään yhtiöitetyn toiminnan hoitamisen lain mukaisuutta. Aluehallintovirastolla ei ole myöskään kuntalain 64 §:n 2 momentin perusteella toimivaltaa valvoa kantelun perusteella kuntien lakisääteistä julkisoikeudellista yhteistoimintaa, jonka muodoista on säädetty kuntalain 49 §:ssä (yhteinen toimielin, yhteinen virka, sopimus viranomaistehtävän hoitamisesta ja kuntayhtymä).

Aluehallintovirastot katsovat, että julkisten varojen käytön kontrolloimiseksi yhdenmukaisesti valtakunnan eri osissa olisi tärkeää, että julkisuuslain soveltaminen ulotetaan maakuntahallintoon sekä julkisiin yhteisöihin, jotka ryhtyvät tuottamaan maakunnille sote -palveluja. Julkisuuslain soveltamisen laajentaminen myös muihin kuin sote -palveluja tuottaviin julkisiin yhtiöihin ja osiin myös yksityisten sote -palveluja tuottavien yritysten toimintaan on aiheellista.

Sitoumusluonnoksen tavoite avoimen ja läpinäkyvän päätöksenteon turvaamisesta tukee valtionhallinnon viestinnän arvoista mm. avoimuuden sekä luotettavuuden toteutumista.

Esitetyt näkemykset huomioidaan sitoumuksen toimeenpanossa.

Liikennevirasto, Kouhia Pekka

3.3.2017

Julkisuusperiaatteen laajentaminen yhtiöitettäviin julkisiin palveluihin on kannatettava tavoite, mutta sen toteuttamisessa tulisi olla erittäin huolellinen, jotta julkisia palveluita yhtiömuodossa toteuttava organisaatio ei joutuisi huonompaan asemaan kuin samoilla markkinoilla toimiva yksityinen

organisaatio.

Esitetyt näkemykset julkisia palveluita yhtiömuodossa toimivan yrityksen asemasta markkinoilla huomioidaan sitoumuksen toimeenpanossa.

**Verohallinto, Verohallinto,
oikeusyksikkö, Hynynen Helena**

3.3.2017

Verohallinto pitää sitoumusta kannatettavana.

Päivi Railotie

3.3.2017

Tämä on erittäin kannatettavaa. Avoin yhteiskunta edellyttää avointa asioiden valmistelua ja kansalaisilla on oikeus saada tietää, mitä julkisista palveluista päätetään ja millaisia asioita niihin liittyen valmistellaan. Myös julkisia palveluja tuottavilla organisaatioilla on oikeus tietää, mitä niiden toiminnasta ja suunnitelmista ajatellaan.

Julkisia palveluja tuottavien organisaatioiden tulee oma-aloitteisesti tukea ja ruokkia kansalaiskeskustelua ja osallistua siihen aktiivisesti. Valitettavan usein tällainen kansalaiskeskustelu koetaan edelleen rasitteena ja hidasteena asioiden valmistelulle. Päätäjien ja asioiden valmistelijoiden pitää kyetä muuttamaan näkökulmaansa asiaan siten, että he eivät miellä valmisteluvansa ja toteuttavansa yksittäistä tehtävää omalle organisaatiolleen tietyllä sovitulla aikataululla, vaan heidän tehtävänä on luoda mahdollisimman laajaa ymmärrystä valmisteltavalle asialle myös julkisessa keskustelussa. Asioita ei kannata ratkoa yksin eikä pelkän valmisteluryhmän keskuudessa, vaan näkemyksiä ja apua asian valmisteluun on syytä hakea myös ydinryhmän ulkopuolelta. Viestintäalan ammattilaiset voivat auttaa asioiden kansantajuistamisessa ja kansalaiset tuovat keskusteluun arjen näkökulmasta asioita, joita asian valmistelun ydinryhmä ei välttämättä tule edes ajatelleeksi.

Huomioidaan sitoumuksen 2 toimeenpanossa.

Suomen Akatemia

3.3.2017

Suomen Akatemia pitää tavoitetta tärkeänä. Julkisuusperiaatetta tulee toteuttaa julkisten palvelujen toiminnan muodosta riippumatta; kuitenkin siten, että julkisuusperiaate sovitetaan yhteen kilpailulainsäädännön kanssa eikä aiheuteta epätasapainoista kilpailua markkinoilla.

Esitetyt kilpailulainsäädäntöön liittyvät näkemykset huomioidaan sitoumuksen toimeenpanossa.

Ilmatieteen laitos

3.3.2017

Sitoumus on kannatettava.

**Kehitysvammaliitto/Selkokeskus, Eliisa
Uotila, Selkokeskus**

3.3.2017

Tavoite on kannatettava.

Sisäministeriö

3.3.2017

Sisäministeriö nostaa tässä esille sen, että erityistä huomiota tulee kiinnittää miten julkisuusperiaatetta laajentaminen yhtiömuodossa tuotettaviin julkisiin palveluihin sovitetaan yhteen kilpailusäädösten ym. yrityksiä koskevan yksityisyyden suojan kanssa.

Esitetyt kilpailusäädöksiin ja yksityisyyden suojaan liittyvät näkemykset huomioidaan sitoumuksen toimeenpanossa.

**Puolustusvoimat, Pääesikunta,
Suunnitteluosasto / hallinnon
kehittämisen sektori**

3.3.2017

Tavoite on kannatettava. Puolustusvoimien näkökulmasta julkisuusperiaatteen laajentamisessa on kuitenkin otettava aina huomioon turvallisuusnäkökohdat ja tiedon salassapitomääräykset esimerkiksi puolustusvoimien toimintoja ulkoistettaessa / kumppanoitumista suunniteltaessa.

Esitetyt turvallisuuteen ja salassapitomääräyksiin liittyvät näkökohdat huomioidaan toimeenpanossa.

Valtakunnansyyttäjänvirasto

3.3.2017

Kannatettava tavoite

Taite, Sirnö Minna

3.3.2017

Taiteen edistämiskeskus kannattaa sitoumusta ja toteaa, että se on perusedellytys korruption torjumiseksi hankinnoissa. Samalla virasto kuitenkin epäilee, että sitoumukseen ainakin alkuvaiheessa liittyvä lisätyö on siinä määrin merkittävä, ettei sitoumus toteudu ilman siihen liittyvää pakottavaa lainsäädäntöä ja velvoittavuutta.

Esitetyt näkemykset huomioidaan sitoumuksen toimeenpanossa.

Maa- ja metsätalousministeriö, Tieto- ja tutkimustoimiala, Alhojärvi Pekka

3.3.2017

Esitys ja tavoite ovat ajankohtaiset ja niiden edellyttämät toimenpiteet tulisi valmistella ja ottaa käyttöön hallinnollisten ja organisatoristen muutosprosesseissa riippumatta palvelujen tarjoajasta.

Kotimaisten kielten keskus, Kotimaisten kielten keskus

3.3.2017

Kuka laajentaa? Onko tämä velvoite ja siis lainsäädäntökysymys vai vapaaehtoinen hyvä käytäntö? Voisi testata ja tehdä suunnitelman siitä, mitä tietoja eri viranomaisilta pyydetään, joukkoistaa pyytämisen, tehdä raportin tuloksesta. Tai kartoittaa viranomaisilta, kysellä asiakkailta jne. Tässä voi toki käyttää hyväksi jo tehtyjä tutkimuksia ja selvityksiä, kuten esim. Heikki Kuutin ja Aleksi Kosken.

Valmisteluun osallistuvat organisaatiot määritellään toimeenpanoa käynnistettäessä.

Valtiovarainministeriö

3.3.2017

Koska julkishallinnon tuottamia palveluja yhtiöitetään yhä enemmän, on julkisuusperiaatteen laajentaminen koskemaan näitä välttämätöntä avoimuuden ja läpinäkyvyyden turvaamiseksi.

Kilpailu- ja kuluttajavirasto

3.3.2017

KKV kannattaa toimenpiteitä, joilla edistetään päätöksenteon läpinäkyvyyttä.

Ylioppilastutkintolautakunta

2.3.2017

-

Opetus- ja kulttuuriministeriö

2.3.2017

Esitys on lähtökohtaisesti perusteltu.

**Vanhus- ja lähimmäispalvelun liitto ry,
Kaijanen Sanna**

2.3.2017

Mittarit:

- Yhtiömuodossa tuotettaviin julkisiin palveluihin liittyvä tieto on esteettömästi saatavilla ja löydettävissä

Ulkoasiainministeriö

2.3.2017

Kansalaisten ja muiden sidosryhmien osallistumisessa hyödynnetään uutta teknologiaa ja hallinnon yhteisiä sähköisiä demokriatipalveluita (demokratia.fi)

Huomioidaan sitoumuksen 1. toimeenpanossa.

Ympäristöministeriö

2.3.2017

Kannatettava ehdotus, koska maakunta- ja SOTE -uudistuksen myötä julkisia palveluita tuottavat

entistä enemmän eri omistusmuodon omaavat yhtiöt.

Hämeenlinnan hallinto-oikeus, Ann-Mari 2.3.2017
Pitkäranta, ylituomari, Pitkäranta Ann-
Mari

Tämä on erittäin perusteltua. Julkista valtaa on siirretty ja tultaneen siirtämään yhä enenevässä määrin myös yksityisille toimijoille. Tässä asetelmassa tulee turvata hallinnon lainalaisuusperiaatteen turvaaminen riippumatta siitä, onko julkisen vallan käyttäjä lain nojalla yksityinen toimija vai perinteisellä tavalla viranomainen.

Suomen Kuntaliitto ry, Päivi Kurikka, 1.3.2017
Kurikka Päivi

Kannatamme tällaisen sitoumuksen lisäämistä toimintasuunnitelmaan. Perustelut: julkisuusperiaatetta ollaan erinäisissä lainsäädäntöryhmissä tosiallisesti kaventamassa. Kuntasektorille julkisuusperiaatteen painottaminen on sekä periaatteellinen että käytännön kysymys - yksityisyyden suojan painottaminen lainsäädännössä ja käytännössä merkitsisi merkittävä hallinnollisen taakan kasvu. Suositellaan julkisuusperiaatteen mukaisten avoimuuden, viestinnän, vuorovaikutuksen ja osallisuuden käytäntöjen kirjaamista palvelusopimukseen, joiden toteutumista palveluista vastaava julkinen taho seuraa ja valvoo.

Ehdotus julkisuusperiaatteen kirjaamisesta palvelusopimukseen huomioidaan valmistelussa.

Kansallinen koulutuksen arviointikeskus 1.3.2017

Tärkeä sitoumus palvelujen tuottamisen muuttuessa yhä laajemmalla pohjalla tapahtuvaksi.

Tilastokeskus 1.3.2017

-

Viestintävirasto 28.2.2017

Tavoite on kannatettava. Hallinnon avoimuus tulee lainsäädännön sallimissa puitteissa taata sen toteutustavasta riippumatta.

Itä-Suomen hovioikeus, Kansliapäällikkö Olli Hyvärinen 27.2.2017

Tavoite on kannatettava.

Opetushallitus

26.2.2017

Tärkeä tavoite, jota koskevat muutokset tulisi saada julkisuuslakiin.

Kansalaisareena ry, Raitanen Anitta

24.2.2017

Ehdotuksesta käy ilmi mitä ollaan tekemässä (muutetaan julkisuuslakia) ja miksi. Siitä kuitenkin puuttuu tiedot siitä, kuka on vastuutaho, ketä osallistuvat työhön ja koska se on tarkoitus aloittaa ja valmistua.

Valmisteluun osallistuvat organisaatiot ja aikataulu määritellään toimeenpanoa käynnistettäessä.

**Maanmittauslaitos, Lakimies Riikka
Helistö, Viikman Liisa**

23.2.2017

Maanmittauslaitos pitää julkisuusperiaatteen laajentamista kuvatulla tavalla myönteisenä ja kannatettavana asiana.

Kansallisarkisto, Happonen Päivi

22.2.2017

Hyvä periaate, mutta palveluprosessien/palveluiden julkisuusperiaatteen sekä avoimen ja läpinäkyvän päätöksenteon turvaaminen edellyttää julkishallinnon prosessien uudistamista ja digitalisointia. Pelkät periaatteet ja palvelukuvaukset eivät tätä mahdollista.

**Säteilyturvakeskus, Laitinen-Sorvari
Riikka**

17.2.2017

Julkisuusperiaatetta pitää laajentaa koskemaan yhtiömuodossa tuotettavia julkisia palveluja.

**Kurkela Kaisa, Kaisa Kurkela ja Ronny
Rantamäki**

17.2.2017

Tämä on erityisen tärkeää kuntatasolla.

Avoinministeriö ry, Pekkanen Joonas

16.2.2017

Tämä on sisällöltään konkreettisin ehdotuksista, sillä siitä käy ilmi mitä ollaan tekemässä (muutetaan julkisuuslakia) ja miksi. Siitä kuitenkin puuttuu sitoumusmallin (http://www.opengovpartnership.org/sites/default/files/Commitment_Template.pdf) mukaiset tiedot siitä, kuka on vastuutaho, ketä osallistuu työhön ja koska se on tarkoitus aloittaa ja valmistua.

Valmisteluun osallistuvat organisaatiot ja aikataulu määritellään toimeenpanoa

4. Yhtenäistetään julkisuuslain tulkintoja

Edistetään julkisuuslain tulkintojen yhtenäisyyttä niin, että julkisuus on aina pääsääntö myös käytännössä. Kommentoi sitomusluonnosta ja ehdota halutessasi myös sopivaa mittaria sen toteutumisen arviointiin.

Sitomus 4 ja 5 on yhdistettiin uudeksi sitoumukseksi:

Sitoumuksia kannatettiin laajasti. Sitoumusta neljä pidettiin liian kategorisena. Viranomaisten toiminnan luonteen ja erityispiirteiden huomioon ottamista toivottiin paremmin esille. Kommenttina todettiin, että julkinen asiakirja ei takaa julkisuutta. Tiedon pitää olla ymmärrettävässä muodossa. Monet virastot ilmoittivat järjestävänsä julkisuuslakikoulutusta, mutta kannattivat sitoumusehdotusta. Myös keskitettyä koulutusta toivottiin ja yhteistä koulutusta ministeriötasolla valtioneuvostossa. Todettiin myös, että on olennaista, että tietojärjestelmät täyttävät julkisuusperiaatteen vaatimukset. Esitettiin, että median edustajien näkemyksiä voisi hyödyntää soveltamiskäytännöistä ja harkittavaksi julkisen sanan neuvoston tyyppistä asiantuntijaelintä, jolta voisi pyytää lausuntoja ja tulkintoja. Myös tietosuoja-asetuksen valmistelun huomioimista korostettiin. Sitoumuksia ehdotettiin yhdistettäväksi.

Mittareiksi esitettiin tietopyyntöjen käsittelyn määrä hallinto-oikeudessa ja hallinto-oikeuksien langettavia ratkaisuja. Myös toimittajille suunnattu kyselyä esitettiin samoin kuin kansalais- ja mediapalautetta viestinnästä (aktiivisuus, oikea-aikaisuus ja vaikuttavuus). Mittariksi esitettiin myös kyselyä virkamiesten julkisuus- ja tietosuojalainsäädännön tuntemuksesta, asiantuntijoiden aktiivinen osallistumista julkiseen keskusteluun (some, toimitettu media, muu media), perehdytys asiaan määräaikana uuden viranhaltijan virkaan astumisesta, julkisuuslakikoulutukseen käytettyä aikaa vuosittain.

Oikeusministeriö

6.3.2017

Oikeusministeriö pitää linjausta ongelmallisena ja yhtyy Korkeimman hallinto-oikeuden lausuntoon asiasta (Diaarinro 74/2017).

Yhdistetty sitoumukset 4 ja 5 ja huomioitu Korkeimman hallinto-oikeuden näkökulma uudessa muotoilussa.

Transparency International Suomi ry, Niinimäki Tommi

3.3.2017

Sitomus on kannatettava. On huolehdittava mm. julkisuutta ja avoimuutta korostavien oikeusperiaatteiden huomioon ottamisesta JulkL 9.2 §:n mukaisissa harkintaa vaativissa tilanteissa.

Sitomus vaatii konkretiaa käytännön toteutuksen osalta. Voidaan yhdistää sitoumukseen 5.

Sitomus on nyt yhdistetty sitoumuksen 5 kanssa.

Valtakunnanvoudinvirasto**3.3.2017**

Tämä on hyvä lähtökohta.

**Etelä-Suomen aluehallintovirasto,
Aluehallintovirastojen hallinto- ja
kehittämispalvelut -vastuualue****3.3.2017**

Julkisuuslain perusteella viranomaisen voi rajoittaa tiedonsaantia vain, jos sille on asiallinen ja laissa säädetty peruste. Julkisuuslaki määrittelee asiakirjan erittäin laajasti. Valmistelussa oleva uusi valtakunnallinen valtion lupa- ja valvontavirasto kokoaa useamman nykyisen valtion viranomaisen tehtäviä ja henkilökuntaa samaan virastoon. Tällöin myös asiakirjahallintoa ja julkisuuslain mukaista tietopalvelua voidaan hoitaa yhtenäisemmin ja ohjata keskitetysti viraston sisällä. Tämä tarjoaa mahdollisuuden edistää entisestään myös yhtenäisiä laintulkintoja julkisuuslainsäädännön osalta. Viime kädessä tulkintaa ohjaavat hallintotuomioistuinten ratkaisut ja toteutumisen arviointi tältäkin osin on ja tulee olla toimeenpanevan hallinnon ulkopuolella.

Sitomusluonnoksen tavoite tukee valtionhallinnon viestinnän arvoista mm. avoimuuden toteutumista.

Liikennevirasto, Kouhia Pekka**3.3.2017**

Julkisuuslain tulkintojen yhtenäisyyden edistäminen on kannatettava tavoite. Toinen vaihtoehto olisi päivittää ja uudistaa julkisuuslakia. Julkisuuslain perusteella pyydetyt tietopyynnöt ovat jatkuvasti tulleet yksityiskohtaisemmiksi ja niiden virkamiehille aiheuttama työmäärä on lisääntynyt, mikä on syytä tiedostaa pohdittaessa hallinnon tehokkuustavoitteita.

**Verohallinto, Verohallinto,
oikeusyksikkö, Hynynen Helena****3.3.2017**

Verohallinto pitää sitoumusta kannatettavana.

Suomen Akatemia**3.3.2017**

Suomen Akatemia pitää tavoitetta kannatettavana. Toiminnan julkisuuden toteuttamisessa tulee kuitenkin ottaa huomioon kunkin viranomaisen toiminnan luonne ja varmistaa julkisuuslain nojalla salassa pidettävien tietojen suojaaminen. Lisäksi pitää huomioida tavoitteen toteuttamisen edellyttämät riittävät henkilöresurssit.

Sitomus yhdistetty sitoumukseen 5 ja samalla tarkennettu viranomaisen toiminnan luonteen huomioimista.

Ilmatieteen laitos**3.3.2017**

Sitoumus on kannatettava.

Kehitysvammaliitto/Selkokeskus, Eliisa Uotila, Selkokeskus 3.3.2017

Julkisuus on tärkeä ja hyvä lähtökohta saavutettavalle ja kansalaisten osallisuutta tukevalle toiminnalle. Julkinen asiakirja ei kuitenkaan takaa itse asian julkisuutta, koska kaikilla kansalaisilla ei ole mahdollisuuksia tai kykyjä päästä asiakirjan luo (edes verkossa) eikä myöskään ymmärtää sitä. Varsinkin jälkimmäinen kohta on tärkeä huomioida, sillä usein se jää keskustelussa varjoon.

Tieto ei ole tietoa, jos sitä ei esitetä ymmärrettävässä muodossa. Siksi on tärkeää, että valtionhallinto lisää selkokielistä viestintää. Tällä yksinkertaisella toimenpiteellä palveltaisiin kaikkia kansalaisia ja lisäksi tavoitettaisiin erityisryhmät, joilla on kielellisiä vaikeuksia.

Selkeä kieli, esimerkiksi selkokielineen tieto, ei ole ylimääräinen kulu, vaan investointi kansalaisten hyvinvointiin. Yleensä siitä koituu myös säästöä esimerkiksi viranomaiselle tulevien kysymysten ja selvityspyyntöjen sekä asiakaspalvelutarpeen vähenemisenä.

Sitoumusta muutettu, niin että huomio ”Julkinen asiakirja ei kuitenkaan takaa itse asian julkisuutta” on siinä paremmin.

Sisäministeriö 3.3.2017

Sisäministeriö pitää tavoitetta ja siihen liittyvää koulutusta erittäin kannatettavana. Samalla kuitenkin tuodaan esille se, ettei poliittisia linjauksia valmisteltaessa ole mahdollista aina julkistaa kaikkia eri linjausvaihtoehtoja.

Puolustusvoimat, Pääesikunta, Suunnitteluosasto / hallinnon kehittämisen sektori 3.3.2017

Tavoite on kannatettava, mutta saattaa olla vaikeasti toteutettavissa, koska viranomaiset ratkaisevat itse viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (julkisuuslaki) soveltamiseen liittyvät kysymykset ja puolustusvoimissa erityisesti turvallisuusnäkökulmat huomioon ottaen. Kansalaisilla on oikeus saada tietoa viranomaisen toiminnasta ja puolustusvoimissa viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain nojalla toimitaan siten, että kaikki on julkista, mitä ei ole laissa säädetty salassa pidettäväksi.

Sitoumuksessa nostettu esille paremmin eri viranomaisten toiminnan erityispiirteiden huomioiminen.

Valtakunnansyyttäjänvirasto 3.3.2017

Kannatettava tavoite. Rikosasioissa on kuitenkin annettava myös yksityisyyden suojalle, joka sekin on perustuslaissa suojattu perusoikeus riittävä merkitys. Tulee aina pyrkiä siihen, että asiasta laaditaan myös julkinen kappale. Tämä edellyttää, että jo kirjoittamisvaiheessa kerätään salassa

pidettävät tiedot lähtökohtaisesti yhteen kohtaan ja muutoin käytetään viittaustekniikka. Näin voidaan maksimoida julkista osaa.

Sitoumuksessa nostettu esille paremmin eri viranomaisten toiminnan erityispiirteiden huomioiminen.

Taike, Sirnö Minna

3.3.2017

Taiteen edistämiskeskus toteaa, että sitoumuksen taustatekstissä todetaan Suomen julkisuuslain olevan erinomainen pohja edistää avointa hallintoa sekä todetaan tarve huolehtia julkisuuslain uudistustarpeista. Virasto katsoo, että keskeistä on konkretisoida ja tunnistaa jo nyt eri toimijoiden tiedossa olevat uudistamistarpeet.

Viraston omien toimintojen osalta avoimen hallinnon periaatteiden edistämisen kompastuskiveksi on osoittautunut se, että julkisuuslaki ja henkilötietolaki ovat ristiriidassa silloin, kun viranomaisen tavoitteena on avoimen hallinnon ja hyvän hallinnon periaatteiden mukaisesti julkaista valtionavustuksiin liittyvät päätöksensä omilla verkkosivuillaan. Virasto katsookin, ettei pelkkä tulkintojen yhtenäistäminen pelkästään riitä, vaan tarvitaan myös muutoksia lainsäädäntöön, jotta avoimuus ja kansalaisten julkishallinnon päätöksiin liittyvä tiedonsaantioikeus voisivat toteutua.

Lisäksi virasto muistuttaa, että julkisuuslain määrittelemä viranomaisen tiedonantovelvollisuus on viranomaisen velvollisuutta antaa tieto pyydettyä. Tämän kaltainen tiedonantovelvollisuus ei viraston mielestä enää vastaa avoimen hallinnon tai nyky-yhteiskunnan vaatimuksia.

Virasto katsoo, että avoimessa yhteiskunnassa tiedon pitäisi aina olla lähtökohtaisesti avoimesti tietoverkossa saatavilla, ilman erillistä pyytämistä. Viranomaista koskevaan erityislainsäädäntöön tulisikin sisällyttää tiedottamistehtävä ja tehtävä keskeisten tietovarantojen saattaminen saataville avoimena datana. Lisäksi julkisuuslakiin tulisi lisätä erillinen pykälä henkilötietojen käytöstä viranomaisen tiedotuksessa.

Virasto myös muistuttaa, että avoimen hallinnon perusedellytys on, että kaikkia julkishallinnon tietojärjestelmiä uudistettaessa huomioidaan avoimen datan vaatimukset ja aito itsenäinen kansalaisten, viranomaisten ja päättäjien päätelmien teko itse avoimesta datasta kokoamansa tiedon perusteella.

Esitetyt näkökohdat huomioidaan sitoumuksen toimeenpanossa.

Maa- ja metsätalousministeriö, Tieto- ja tutkimustoimiala, Alhojärvi Pekka

3.3.2017

Sitoumus on keskeinen osa hallinnon avoimuutta ja läpinäkyvyyttä ja siksi sen tulisi olla pääsääntö myös käytännössä.

Kotimaisten kielten keskus, Kotimaisten

3.3.2017

kielten keskus

Kuka edistää ja kuka yhtenäistää? Tämä vaatisi ohjeistusta sellaiselta taholta, jolla on valtuudet antaa viranomaisille ohjeita. Voisi myös teettää tutkimuksen siitä, millaisia tulkintoja on, tai pyytää joukkoistamisen kautta tietoja siitä, millaisia kokemuksia asiasta on. Voidaanko yhtenäistämisohjeistuksella saavuttaa riittäviä tuloksia vai pitäisikö lainsäädäntöä muuttaa niin, että viranomaiset sitoutuisivat paremmin julkisuuslain noudattamiseen?

Valmisteluun osallistuvat organisaatiot ja aikataulu määritellään toimeenpanoa käynnistettäessä.

Valtiokonttori

3.3.2017

Julkisuuslaki määrittelee rajat, joissa tulkintojen osalta toimitaan, ja kukin toimija on velvollinen noudattamaan julkisuuslakia. Jotta julkisuuslain tulkinta olisi yhtenäinen, vaatii se koko julkisen hallinnon osalta koordinaatiota. Tämä koordinaatiotyö olisi annettava jonkin nimetyn organisaation tehtäväksi. Yksittäiset organisaatiot eivät tätä voi itse tykönsä tehdä, jos tarkoituksena on lisätä yhtenäisyyttä.

Mittarina tämän osalta voisi olla esimerkiksi tietopyyntöasioiden käsittelyn määrä hallinto-oikeudessa. Ja positiivinen trendi olisi, että käsiteltyjen tieto-pyyntöasioiden määrä hallinto-oikeudessa vähenisi.

Valmisteluun osallistuvat organisaatiot ja aikataulu määritellään toimeenpanoa käynnistettäessä.

Valtiovarainministeriö

3.3.2017

Tähän tarvitaan neuvontaa ja ohjeistusta. Olisiko mahdollista muodostaa esimerkiksi julkisen sanan neuvoston tyyppinen pysyvä asiantuntijaryhmä, jolta voisi pyytää lausuntoja ja tulkintoja? Julkisuuslakiin liittyvät kysymykset ja vastaukset hajaantuvat tällä hetkellä luultavasti monelle eri taholle, mikä sekin aiheuttaa epäyhtenäisyyttä.

Esitetyt näkökohdat huomioidaan sitoumuksen toimeenpanossa.

Kilpailu- ja kuluttajavirasto

3.3.2017

Sitoumuksen sisältöä olisi syytä avata, jotta selviäisi, mitä se käytännössä tarkoittaa. KKV:n toiminta pohjautuu julkisuuslain yleisille periaatteille, mutta käytännössä ratkaisujen ja muiden asiakirjojen julkistamiseen vaikuttavat resurssit ja salassapitosäännökset.

Sitoumus on yhdistetty sitoumukseen 5 ja samalla on pyritty selkeyttämään sitoumuksen muotoilua.

Ylioppilastutkintolautakunta

2.3.2017

Yhtenäinen tulkinta julkisuuslaista niin, että julkisuus on pääsääntö, on kannatettavaa. Virkamiesten säännöllinen perehdyttäminen julkisuuslakiin ja sen tulkintaan on hyvä tapa tuoda yhtenäinen tulkinta laista käyttöön koko hallinnossa. Toimialojen erityisluonne on otettava huomioon toiminnan julkisuutta arvioitaessa, ja julkisuusperiaatteesta tehtävät poikkeukset on syytä perustella ja kirjata selkeästi.

Sitoumus on yhdistetty sitoumukseen 5, joka koski julkisuuslakikoulutusta.

Opetus- ja kulttuuriministeriö

2.3.2017

Esitys on kannatettava pääsääntö. Tässä yhteydessä tulee kiinnittää huomiota EU:n tietosuoja-asetuksen valmisteluun. Sen myötä tuleva entistä vahvempi Tietosuojaviranomainen ja huomattavat hallinnolliset maksut asetuksen rikkomisesta aiheuttavat viranomaistoiminnalle ja sen julkisuudelle haasteita. Tietosuojanäkökulman ja viranomaisten toiminnan julkisuuden välillä tulee olla viranomaistoiminnassa tasapaino.

Esitetyt näkökohdat huomioidaan sitoumuksen toimeenpanossa.

Ulkoasiainministeriö

2.3.2017

Ulkoasiainministeriö kannattaa sitoumusluonnosta julkisuuslain tulkintojen yhtenäistämiseksi. Asiasta olisi hyvä laatia yhteiset selkeät ohjeet.

Mittarit voisivat olla esim. seuraavanlaisia:

”Viestintä on aktiivista, ennakoivaa ja oikea-aikaista, ja sen vaikuttavuutta arvioidaan.”

=> Kansalais- ja mediapalautteen mukaan viranomaisviestinnän voi arvioida olleen:

a) oikea-aikaista ja riittävää, b) myöhässä tai liian vähäistä

Viestinnän vaikuttavuutta:

a) on mitattu b) ei ole mitattu

Asiantuntijat osallistuvat julkiseen keskusteluun myös oma-aloitteisesti. Viestinnässä hyödynnetään sosiaalisen median tarjoamat mahdollisuudet ja hyödynnetään ajanmukaisia työkaluja ja palveluita. Ministeriön / viraston asiantuntijat viestivät työstään niillä foorumeilla, joilla ihmiset haluavat käydä keskustelua.

=> Asiantuntijavirkamiehet ovat osallistuneet julkiseen keskusteluun aktiivisesti:

a) sosiaalisessa mediassa - k/e

b) toimitetussa mediassa - k/e

c) muualla – missä?

Esitetyt näkökohdat huomioidaan sitoumuksen toimeenpanossa.

Rikosseuraamuslaitos,

2.3.2017

Keskushallintoyksikkö, Karnaranta Anni

Julkisuusperiaatteen merkitys perusoikeutena ja hyvän hallinnon vaatimuksena on kirjattu näkyville säännösten tasolla. Julkisuuslain yhtenäisiä tulkintoja on tietenkin mahdollista tarkastella viranomaisille yhteisten asiakirjojen osalta, joskin viime kädessä tulkintojen oikeellisuus ja kansalaisen

oikeusturvan toteutuminen saatetaan valitusteitse tuomioistuimen ratkaistavaksi.

Julkisuuden lähtökohdan painottamisen ohella huomiota tuleekin kiinnittää viranomaisen asiakirjojen salassapidolla suojattaviin intresseihin, jolloin salassapidon välttämättömyyttä on tarkasteltava objektiivisesti suhteessa kansalaisten tiedon saannin edistämiseksi asetettuihin lähtökohtiin. Tässä on kyse myös toimintakulttuuriin ja asenneilmapiiriin vaikuttamisesta. Salassa pidettävien asiakirjojen osalta tulisi tarkastella aktiivisemmin myös osajulkisuuden mahdollisuuksia julkisuuslähtökohdan edellyttämällä tavalla. Lisäksi huomiota tulee kiinnittää pääsäännöstä poikkeavien tietopyynnön johdosta annettavien hallintopäätösten asianmukaiseen perusteleamiseen.

Tulkintojen yhdenmukaisuuden edistämiseksi myös kansalaisten ja asiakkaiden tietämystä viranomaisten asiakirjojen kokonaisuudesta tulisi lisätä. Yksittäisiin asiakirjapyyntöihin reagoimisen ohella tulisi pyrkiä aktiivisesti lisäämään kansalaisten ja asiakkaiden kiinnostusta julkisten asiakirjojen sisältöjen suhteen silloin kun se palvelee osallisuuden toteutumista ja vaikuttamismahdollisuuksia. Hyödyllisiä kokemuksia ja näkemyksiä julkisuuslain soveltamiskäytäntöjen kehittämiskohteista saattaisi olla median edustajilla.

Esitetyt näkökohdat huomioidaan sitoumuksen toimeenpanossa

Hämeenlinnan hallinto-oikeus, Ann-Mari 2.3.2017
Pitkäranta, ylituomari, Pitkäranta Ann-
Mari

Muotoilua voisi tältä osin vielä harkita uudelleen. Julkisuuskysymyksiin sovelletaan lakia ja sitä tulkitsevat päivittäisessä työssään hallintoviranomaiset ja muutoksenhakuasioissa hallintotuomioistuimet, ylimpänä asteena korkein hallinto-oikeus. Viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain nojalla on täysin selvää, että kaikki on julkista, mitä ei ole laissa säädetty salassa pidettäväksi. Sanamuodosta kohdassa 4. voi saada sen käsityksen, että ohjeistuksella, johtamisella tmv. olisi merkitystä julkisuuskysymysten käsittelyyn. Jokaisen virkamiehen on virkavastuulla toimiessaan noudatettava lakia.

Voisiko kohdassa 4. todeta esim.: Edistetään tietoisuutta julkisuuslainsäädännön sisällöstä ja sen tulkintaa ohjaavasta oikeuskäytännöstä siten, että lain tulkintaperiaatteet ovat mahdollisimman yhteneväiset.

Sitoumus on yhdistetty sitoumukseen 5 ja samalla on pyritty selkeyttämään ja parantamaan muotoilua.

Suomen Kuntaliitto ry, Päivi Kurikka, 1.3.2017
Kurikka Päivi

Miten saadaan pääsäännöksi myös yhtiölainsäädännön piirissä olevissa yhteisöissä?

Tätä tavoitetta pyritään edistämään myös sitoumuksella 3.

Kansallinen koulutuksen arviointikeskus 1.3.2017

Tavoitteen toteutuminen edellyttää aktiivista toimintaa ja seurantaa - erityisesti valmistelussa olevien asioiden osalta.

Tilastokeskus

1.3.2017

Tavoite on kannatettava julkisuuslain tulkintojen yhtenäisyyden näkökulmasta.

Viestintävirasto

28.2.2017

Viestintävirasto pitää hyvänä julkisuuslain tulkintojen yhteneväisyydestä huolehtimista mm. virkamiesten asianmukaisella perehdyttämällä. Toiminnan julkisuutta arvioitaessa tulee ottaa huomioon myös kunkin toimialan erityisluonne, muusta lainsäädännöstä tulevat veloitteet sekä asiaan liittyvä oikeuskäytäntö. Viranomaisen tulee huolehtia arkaluonteisten tietojen riittävästä suojaamisesta.

Toimialojen erityisluonnetta on pyritty nostamaan selvemmin esille sitoumuksessa.

**Itä-Suomen hovioikeus,
Kansliapäällikkö Olli Hyvärinen**

27.2.2017

Tavoite on kannatettava.

Opetushallitus

26.2.2017

Tärkeä sitoumus. Karkeana mittarina toimii hallinto-oikeuksien langettavat ratkaisut, mutta kehitystä voisi seurata ehkä toimittajille suunnatulla kyselyllä; he ovat merkittä asiakasryhmä ja pystyvät arvioimaan oman ja toimituksensa näkökulmasta hallinnon toimintaa.

Kansalaisareena ry, Raitanen Anitta

24.2.2017

Kansalaisareena ry yhtyy Avoinministeriö ry:n näkökohtiin: Onko tarkoitus muuttaa julkisuuslakia, jotta on vähemmän tulkintavaraa /salaamismahdollisuuksia? Voimassaolevan lain tulkintaa ohjaavat ennakkopäätökset eli oikeuskäytäntö. Mitkä ovat ne käytännön toimenpiteet, joilla tätä tavoitetta edistetään. Esimerkiksi voisi olla: Selvitetään yhdessä kansalaisten, järjestöjen, lehdistön ja tietosuojavaltuutetun kanssa, miten julkisuuslakia tulisi muuttaa, jotta se mahdollistaisi vähemmän tietojen salaamista kuin nykyään ilman että henkilötietojen suojaa vaarannetaan. Tehdään muutoksista lakiesitys. Tehdään selvitys missä laeissa erityisesti on salaamiseen liittyviä ongelmia.

Sitoumukset 4 ja 5 on yhdistetty yhdeksi uudeksi sitoumuksiksi. Samalla on pyritty selkeyttämään sitoumuksen tekstiä.

**Maanmittauslaitos, Lakimies Riikka
Helistö, Vilkman Liisa**

23.2.2017

Koska kukin viranomainen ratkaisee itse viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (julkisuuslaki) soveltamiseen liittyvät kysymykset, eri viranomaisten tulkinnat julkisuuslaista

saattavat vaihdella. Lähtökohtaisesti jokaisella kansalaisella on kuitenkin oikeus saada halutessaan tietoa viranomaisten toiminnasta ja tästä periaatteesta tehtävät poikkeukset edellyttävät erityisiä perusteita. Tulkintojen yhtenäistäminen on Maanmittauslaitoksen näkemyksen mukaan erittäin myönteinen asia.

Kansallisarkisto, Happonen Päivi **22.2.2017**

Valtiovarainministeriön johdolla valmistellaan tiedonhallintalakia, jonka pitäisi vähintään osittain korvata julkisuuslaki.

Säteilyturvakeskus, Laitinen-Sorvari Riikka **17.2.2017**

Kannatamme tätä periaatetta.

Avoiministeriö ry, Pekkanen Joonas **16.2.2017**

Tästä jää epäselväksi, mitä oltaisiin tekemässä. Onko tarkoitus muuttaa julkisuuslakia, jotta on vähemmän tulkintavaraa / salaamismahdollisuuksia? Voimassaolevan lain tulkintaa ohjaavat ennakkopäätökset eli oikeuskäytäntö. Tässä pitäisi listata, mitkä ovat ne käytännön toimenpiteet, joilla tätä tavoitetta edistetään. Esimerkiksi:

- 1) Selvitetään mitkä erityislait (esim. metsätietolaki, osakeyhtiölaki, jne) kaventavat julkisuusperiaatetta ja muokataan niitä niin, että julkisuus toteutuisi vahvemmin ja ottaisi huomioon aineistojen digitaalisen käsittelyn
- 2) Selvitetään yhdessä kansalaisten, järjestöjen, lehdistön ja tietosuojavaltuutetun kanssa, miten julkisuuslakia tulisi muuttaa, jotta se mahdollistaisi vähemmän tietojen salaamista kuin nykyään ilman että henkilötietojen suojaa vaarannetaan. Tehdään muutoksista lakiesitys.

Sitoumukset 4 ja 5 on yhdistetty yhdeksi uudeksi sitoumukseksi. Samalla on pyritty selkeyttämään sitoumuksen tekstiä.

Liikenne- ja viestintäministeriö **15.2.2017**

Tulkintojen yhtenäistäminen on hyvä tavoite.

5. Vahvistetaan julkisuuslakiosaamista hallinnossa

Tuetaan julkisuuslakiosaamista huolehtimalla sen sisällyttämisestä virkamiesten ja viranhaltijoiden koulutukseen ja valmentamiseen. Kommentoi sitoumusluonnosta ja ehdota halutessasi myös sopivaa mittaria sen toteutumisen arviointiin.

Yhdistetty sitoumukset 4 ja 5. Katso yhteenveto sitoumuksen 4 kohdalta.

Oikeusministeriö

6.3.2017

Oikeusministeriö kannattaa sitoumusta. Julkisuuslainosaaminen ei ole nykyisellään riittävää, minkä vuoksi julkisuuslakia tulkitaan eri viranomaisissa eri tavalla. Erityisesti paikallistason virkamiesten ja viranhaltijoiden koulutukseen tulisi panostaa.

**Transparency International Suomi ry,
Niinimäki Tommi**

3.3.2017

TI Suomi kannattaa sitoumusta. Sitoumus vaatii kuitenkin tarkennusta toteuttamisen osalta. Hallinnonalat tulee määritellä sekä sisällyttää aikaisemman sitoumuksen yhtiömuotoiset toimijat.

Tutkimusten perusteella voidaan huomata, että julkisuuslain tuntemisessa, ja tätä kautta toteutumisessa on huomattavia puutteita. (Ks. esim. Kuutti & Koski 2016, Wiberg & tutkimusryhmä 2010)

Sitoumus liittyy myös sitoumukseen 4. julkisuuslain tulkinnoista.

Sitoumukset 4 ja 5 on yhdistetty yhdeksi uudeksi sitoumukseksi. Avoimen hallinnon toimintasuunnitelma koskee koko julkista sektoria.

Valtakunnanvoudinvirasto

3.3.2017

Tässä olisi paljon parannettavaa, myös lainsäädännössä selkeyttämisen paikka.

**Etelä-Suomen aluehallintovirasto,
Aluehallintovirastojen hallinto- ja
kehittämispalvelut -vastuualue**

3.3.2017

Vaikka julkisuuslaki on viranomaistyössä keskeinen yleislaki, sen sisältö ja soveltaminen on käytännössä koettu paikoin haasteelliseksi. Soveltamista saattavat ohjata pitkän ajan kuluessa muotoutuneet virheelliset tulkinnat ja käytännöt. Tämä voi näkyä, paitsi virastojen sisäisessä asiakirjahallinnossa ja arkistoinnissa, myös tietopalvelussa. Aluehallintovirastojen piirissä on järjestetty toistuvasti julkisuuslakiin ja henkilötietolakiin pohjautuvaa koulutusta ulkopuolisten asiantuntijoiden toimesta. Koulutusten avulla ei voida toisaalta perehtyä kaikkiin yksittäisiin lain soveltamistilanteisiin, mikä tekee julkisuussäätelyn soveltamisesta haasteellista myös jatkossa.

Sitoumusluonnoksen tavoite julkisuuslakiosaamisen varmistamisesta edistää myös valtionhallinnon viestinnän luotettavuuden tavoitteen toteutumista.

Liikennevirasto, Kouhia Pekka

3.3.2017

Julkisuuslakiosaamisen vahvistaminen on erittäin tarpeellinen tavoite.

**Verohallinto, Verohallinto,
oikeusyksikkö, Hynynen Helena**

3.3.2017

Verohallinto pitää sitoumusta kannatettavana. Verohallinto järjestää jatkuvasti julkisuuslainsäädännön koulutusta henkilöstölleen.

Päivi Railotie

3.3.2017

Julkisten palvelujen tuottajat tarvitsevat huomattavasti nykyistä enemmän opastusta julkisuusperiaatteen toteutumiseen ja siihen, millä perusteilla asiakirjat voidaan merkitä salassa pidettäviksi. On luotava ymmärrystä, että lähtökohtaisesti asiat ovat julkisia, ellei ole perusteltua syytä linjata toisin. Edelleen liian usein törmää asenteisiin, joissa ensisijainen lähtökohta asioille on, että ne eivät ole julkisia.

Salassa pidettävien asioiden kriteerejä tulisi osata yksinkertaistaa ja konkretisoida mahdollisimman käytännönläheisesti, jotta jokainen asiaa valmisteleva julkisen organisaation edustaja osaa itse tulkita julkisuuden ja salassapidon edellytyksiä. Nyt esim. turvallisuus- ja suojaustasoluokat jäävät suurimmalle osalle työntekijöistä liian teoreettiseksi asiaksi, jota ei osata soveltaa arjen työssä.

Esitetyt näkökohdat huomioidaan sitoumuksen toimeenpanossa.

Suomen Akatemia

3.3.2017

Suomen Akatemia pitää tavoitetta kannatettavana. Akatemia ohjeistaa ja järjestää omille virkamiehilleen julkisuuslakia koskevaa koulutusta. Akatemia pitäisi hyödyllisenä, jos eri viranomaisille olisi tarjolla yhteistä koulutusta esimerkiksi julkisuuslain tulkinnoista ja oikeuskäytännöstä.

Lisäksi pitää varmistaa riittävät henkilöresurssit julkisuusperiaatteen toteuttamiseen.

Näkökulma viranomaisten yhteisestä koulutuksesta huomioidaan sitoumuksen toimeenpanossa.

Ilmatieteen laitos

3.3.2017

Ministeriöt ja virastot voisivat järjestää julkisuuslakitilaisuuksia/koulutuksia esim. hallinnonaloitain. Erityisesti mitä julkisuuslain soveltaminen käytännössä tarkoittaa omassa virastossa ja omalla hallinnonalalla. Toki julkisuuslakiosaaminen tulisi myös olla osa yksittäisten virkamiesten koulutusta

ja valmennusta.

Kehitysvammaliitto/Selkokeskus, Eliisa Uotila, Selkokeskus 3.3.2017

Tavoite on kannatettava.

Puolustusvoimat, Pääesikunta, Suunnitteluosasto / hallinnon kehittämisen sektori 3.3.2017

Puolustusvoimien näkökulmasta tämä on erityisen tärkeä tavoite. Puolustusvoimien henkilökunnan osaamiseen sisältyy julkisuus- ja tietosuojalainsäädännön tuntemus virkamiehen tehtävä huomioon ottaen. Työnantaja varmistaa henkilökunnan osaamisen tehtäviin määrättäessä erityisesti tiedonkäsittelyoikeuksiin liittyen.

Osaamista mitattaessa voidaan tarvittaessa käyttää esimerkiksi sähköistä kyselyä, jolla mitataan virkamiesten julkisuus- ja tietosuojalainsäädännön tuntemusta.

Valtakunnansyyttäjänvirasto 3.3.2017

Kannatettava tavoite. Julkisuuskoulutus sisältyy jo nyt luonnollisena osana eri syyttäjäkoulutusta. Tämän lisäksi on järjestetty erillisiä julkisuus koulutuksia.

Taike, Sirnö Minna 3.3.2017

Taiteen edistämiskeskus kannattaa sitoumusta. Virasto kuitenkin ehdottaa, että sitoumukselle määritellään selkeät vastuutahot, osallistuvat tahot, mitattavissa olevat toimenpiteet ja niille toteutusaikataulu.

Valmisteluun osallistuvat organisaatiot ja aikataulu määritellään toimeenpanoa käynnistettäessä.

Maa- ja metsätalousministeriö, Tieto- ja tutkimustoimiala, Alhojärvi Pekka 3.3.2017

Julkisuuslakiosaamisen kehittämisen tulisi liittyä jokaisen virkamiehen osaamiseen. Se voidaan liittää osaksi ns. Virkamiespassia uusille virkamiehille yleissivistävästi ja kaikille virkamiehille esim. koko julkisen hallinnon yhteisen verkkokoulutuksen avulla.

Esitetyt näkökohdat virkamiespassista ja verkkokoulutuksesta huomioidaan sitoumuksen toimeenpanossa.

Kotimaisten kielten keskus, Kotimaisten 3.3.2017

kielten keskus

Kuka tukee? Miksei: ”Huolehditaan, että julkisuusosaamista sisällytetään – –.”?

Sitoumuksen toteuttamiseksi pitäisi olla olemassa julkisuuslakia koskeva koulutuspaketti, jota kuuluisi hyödyntää virkamiesten ja viranhaltijoiden koulutuksessa ja valmentamisessa. Mittariksi kävisi tuon koulutuspaketin käyttö ja julkisuuslakikoulutuksen/-perehdytyksen järjestäminen määräaikana uuden viranhaltijan virkaan astumisesta.

Valtiokonttori

3.3.2017

Jokainen organisaatio on itse vastuussa henkilöstönsä julkisuuslakiosaamisesta, siitä, että se on riittävää, oikeanlaista, riittävän konkreettia ja yhdenmukaista, jotta sitä on helppo toteuttaa jokapäiväisessä työssä.

HAUS kehittämiskeskus voi tukea osaamisen syventämistä ja laajentamista järjestämällä valtionhallinnon vastuuorganisaation kanssa yhdessä suunniteltua julkisuuslakiosaamista koskevaa koulutusta.

Esitetty näkökohta otetaan huomioon sitoumuksen toimeenpanossa.

Valtiovarainministeriö

3.3.2017

Tärkeä sitoutumus ja liittyy laajemminkin tieto-osaamisen ja tietotaitojen parantamisen tarpeeseen digitaalisen tiedon ympäristössä.

Kilpailu- ja kuluttajavirasto

3.3.2017

Julkisuuslain osaamisen vahvistaminen hallinnossa on erittäin tärkeää. KKV on järjestänyt henkilöstölleen koulutusta julkisuuslaista. Tärkeää olisi kuitenkin huolehtia myös riittävästä resursoinnista julkisuuslain toteuttamiseksi. Resursoinnista ei ole nyt mainittu sitoumuksissa mitään.

Esitetty näkökohta otetaan huomioon toimeenpanossa.

Ylioppilastutkintolautakunta

2.3.2017

Tavoite on kannatettava, mutta asian voisi ilmaista suoraan ja konkreettisemmin.

Sitoumukset 4 ja 5 on yhdistetty ja sanamuotoa on pyritty selkeyttämään.

Opetus- ja kulttuuriministeriö

2.3.2017

Julkisuuslakiosaamisen sisällyttäminen virkamiesten koulutukseen ja valmentamiseen on kannatettavaa.

Ulkoasiainministeriö**2.3.2017**

Ulkoasiainministeriö kannattaa sitoumusluonnosta julkisuuslakiosaamisen vahvistamiseksi hallinnossa. Ehdotamme, että kaikille ministeriöille yhteistä koulutusta järjestettäisiin valtioneuvostotasolla. Lisäksi viranomaisten järjestettävä omaa koulutustaan julkisuuslainsäädännön hallinnonalakohtaisiin erityispiirteisiin. (Julkisuuden yleiset periaatteet on tärkeä osata, mutta helpommin koulutettavissa ja omaksuttavissa. Yleensä käytännön ongelma ovat hallinnonalakohtaisessa tulkinnassa. Esimerkiksi UM:ssä julkisuuslain soveltaminen kv. suhteiden herkässä maailmassa on hankalaa ja vaatii alan ymmärtämistä.)

Esitetyt näkökohdat huomioidaan sitoumuksen toimeenpanossa.**Rikosseuraamuslaitos,
Keskushallintoyksikkö, Karnaranta Anni****2.3.2017**

Julkisuuslain kokonaisuuden osaamista on lisättävä, mutta soveltamiskysymykset ovat usein tulkinnanvaraisia ja vaativia. Sitoumusta koskevista yhteisistä toimenpiteistä ja koulutusmateriaaleista sekä viranomaisen sisällä järjestettävissä koulutuksissa tulisi huomioida henkilötietolain, julkisuuslain ja viranomaisten omien rekisterilakien yhteiset rajapinnat sekä ja toisaalta toisistaan poikkeavat intressit ja lähtökohdat, kuten esimerkiksi asianosaisjulkisuus ja asiakirjajulkisuus suhteessa rekisteröidyn oikeuksiin. Myös eri lakien soveltamiskäytäntöjä valvovien viranomaisten ja toimijoiden ratkaisussa nämä kysymykset ovat saattaneet olla epäselviä ja tulkinnanvaraisia suhteessa toisiinsa.

Esitetyt näkökohdat huomioidaan sitoumuksen toimeenpanossa.**Ympäristöministeriö****2.3.2017**

Julkisuuslain tuntemus on valtiohallinnossa osin epäselvää, joten riittävän selkeän opasmateriaalin tuottaminen ministeriöiden ja virastojen käyttöön olisi hyväksi.

**Hämeenlinnan hallinto-oikeus, Ann-Mari
Pitkäranta, ylituomari, Pitkäranta Ann-
Mari****2.3.2017**

Erittäin tärkeä pointti. Jokaisen virkamiehen perusammattitaitoon kuuluu julkisuus- ja tietosuojalainsäädännön tuntemus. Työnantajan velvollisuutena tulisi olla huolehtia siitä, että jokaisessa viranomaisessa on riittävä osaaminen tältä osin.

Mittarina voisi käyttää esim. sähköistä kyselyä, jolla mitataan virkamiesten julkisuus- ja tietosuojalainsäädännön tuntemusta.

Suomen Kuntaliitto ry, Päivi Kurikka, 1.3.2017
Kurikka Päivi

Julkisuuslakiosaamiseen liittyvää viestintä- ja vuorovaikutusosaamista pitää myös lisätä virkamieskoulutuksessa.

Ehdotettu näkökohta viestintä- ja vuorovaikutusosaamisesta huomioidaan toimeenpanossa.

Kansallinen koulutuksen arviointikeskus 1.3.2017

Koulutus ja valmennus tärkeää. Seuranta siihen, että jokainen virkamies tai viranhaltija perehtyy julkisuuslakiin ja sen sovelluksiin.

Tilastokeskus 1.3.2017

Tavoite on kannatettava.

Viestintävirasto 28.2.2017

Viestintävirasto kannattaa toimenpiteitä, joilla vahvistetaan julkisuuslakiosaamista hallinnossa. Viestintävirasto huolehtii oman henkilöstönsä julkisuuslakiosaamisesta järjestämällä asiaan liittyvää koulutusta. Henkilöstöltä edellytetään koulutukseen osallistumista.

Itä-Suomen hovioikeus, Kansliapäällikkö Olli Hyvärinen 27.2.2017

Tavoite on tärkeä ja kannatettava.

Opetushallitus 26.2.2017

Hyvä sitoumus, jota voisi kielellisesti vielä yksinkertaistaa. Opetushallitus on sisällyttänyt julkisuuslain peruseriaatteet perehdytyskoulutukseen. Lisäksi asia on sisällytetty henkilöstölle n. kerran vuodessa järjestettäviin hallinnon koulutuksiin.

Sitoumukset 4 ja 5 on yhdistetty yhdeksi sitoumukseksi ja samalla on pyritty selkeyttämään sitoumustekstiä.

Kansalaisareena ry, Raitanen Anitta 24.2.2017

Tavoite ei ole konkreettinen. Mitkä kaikki hallinnonalat? Mitä materiaaleja tai opetussuunnitelmia muutetaan? Kuka on vastuussa ja koska tämä tapahtuu?

Ehdotukset koskevat koko julkista sektoria. Valmisteluun osallistuvat organisaatiot ja

aikataulu määritellään toimeenpanoa käynnistettäessä.

Maanmittauslaitos, Lakimies Riikka Helistö, Viikman Liisa **23.2.2017**

Julkisuuslakia ei ole aina helppo soveltaa. Lisäksi erilaisia asiakirjojen salassapitoperusteita on paitsi julkisuuslaissa myös muissa laeissa. Julkisuuteen liittyvien säännösten hallitseminen vaatiikin siten laajaa laintuntemusta. Tätä taustaa vasten Maanmittauslaitos pitää kannatettavana julkisuuslakiosaamisen vahvistamista hallinnossa. Mittarina voidaan käyttää esimerkiksi julkisuuslakiosaamista lisäämään tähtäävään koulutukseen käytettyä aikaa vuosittain.

Kansallisarkisto, Happonen Päivi **22.2.2017**

Pelkkä lainsäädännön osaaminen ei riitä, vaan siihen kuuluu olennaisena osana se, että julkishallinnon tietojärjestelmät täyttävät julkisuusperiaatteen vaatimukset.

Esitetyt näkökohdat huomioidaan sitoumusten toimeenpanossa.

Säteilyturvakeskus, Laitinen-Sorvari Riikka **17.2.2017**

Virkamiehille tulee tarjota mahdollisuuksia osallistua koulutukseen. Mittari: Koulutustilaisuuksien määrä, osallistujien määrä, koulutuksesta saatu palaute.

Avoinministeriö ry, Pekkanen Joonas **16.2.2017**

Tämä ei ole tarpeeksi konkreettinen. Mitkä kaikki hallinnonalat? Mitä materiaaleja tai opetussuunnitelmia muutetaan? Kuka on vastuussa ja koska tämä tapahtuu?

Ehdotukset koskevat koko julkista sektoria. Valmisteluun osallistuvat organisaatiot ja aikataulu määritellään toimeenpanoa käynnistettäessä.

Liikenne- ja viestintäministeriö **15.2.2017**

Tavoite on hyvä, julkisuuslakiosaamista tulisi lisätä.

6. Julkaistaan valtion hankintatiedot kansalaisille

Julkaistaan avoimesti verkossa tiedot siitä, mitä valtio ostaa, millä rahalla ja mistä. Kommentoi sitoumusluonnosta ja ehdota halutessasi myös sopivaa mittaria sen toteutumisen arviointiin.

Tavoitetta kannatettiin lausunnoissa laajasti. Lausunnoissa nostettiin esiin, että vastaava tietoa tulisi julkaista myös erityisesti kuntien ja maakuntien hankinnoista. Myös julkaistavaa tietoa rajoittaviin erityisiin salassapitosäädöksiin viitattiin osassa lausuntoja ja täsmennystä toivottiin myös siihen, kuka vastaa mistäkin julkaisemisen osasta ja mikä on avoimen julkaisemisen vaatima resurssitarve. Hansel oy toteuttaa Valtiovarainministeriön toimeksiannosta hankintadatan avaamisen avoimena datana ja julkisena hankintadatapalveluna kesäkuuhun 2017 mennessä. Palveluun on tarkoitus ottaa mukaan ostolaskuaineistoa 1.1.2016 alkaen. Julkaisuajankohdasta lähtien aineistoa on tarkoitus päivittää viikoittain. Aineisto kattaa lähes kaikki valtion kirjanpitoyksiköt (ministeriöt, virastot ja laitokset). Puolustusministeriön hallinnonalan ostolaskuaineistot eivät ole julkaistavan palvelun piirissä. Samalla toteutetaan kaikille avoin palvelu, jossa kansalaiset ja yritykset voivat seurata lähes reaaliaikaisesti ja dynaamisesti valtion hankintoihin liittyvää rahan käyttöä. Palvelun tietosisältönä ovat hankintojen julkiset tiedot, joista käy ilmi mitä valtion organisaatiot hankkivat ja mistä hankinnat tehdään.

Oikeusministeriö

6.3.2017

Oikeusministeriö kannattaa sitoumusta, mutta toteaa, että kuntien hankintatiedot tulisi julkaista vastaavalla tavalla, jotta sitoumuksella saavuttaisiin oikeasti vaikuttavuutta. Valtaosa julkisin varoin tehdyistä hankinnoista tehdään paikallistasolla.

Mittari: (ensin määriteltävä, mitkä tiedot julkaistaan... tässä tullaan mm. liikesalaisuusproblematiikkaan)

% kansalaisista, joka ymmärtää hankintaprosessin (tietojen julkaisemisesta ei ole hyötyä, jos prosessia ei ymmärretä)

% kunnista/toimijoista, joka julkaisee hankintatietonsa

% kunnista/toimijoista, joka päivittää tietonsa säännöllisesti järjestelmien helppokäyttöisyys (voidaan tutkia kyselyillä)

6aika-hankkeessa on kehitetty siinä mukana olevien kuntien hankintatietojen avaamista ja tällä hetkellä tietoa kuntien hankinnoista löytyy avoindata.fi – palvelusta.

Transparency International Suomi ry, Niinimäki Tommi

3.3.2017

Valtion kulujen osuus julkisen rahan käytöstä on pienentynyt huomattavasti viime vuosikymmenten aikana. Tulevaisuudessa julkisen rahankäytön seuraamisen merkitys korostuu maakuntien osalta. TI Suomi korostaa, että sitoumuksen tulee käsittää valtion lisäksi myös kunnat, tulevat maakunnat, liikelaitokset sekä julkisessa omistuksessa olevat yhtiömuotoiset toimijat.

On huomioitava julkisuusperiaatteen mukainen tietojen käytettävyys ja saatavuus. Viranomaisten ja muiden julkisuuslain piiriin kuuluvien tietovarantoihin tulee olla avoin pääsy ja tiedon olla helposti hyödynnettävissä. Maakuntauudituksen yhteydessä luodaan uusi valtion lupa- ja valvontavirasto. Uusi virasto tuo yhteen aikaisemmin erilliset tietovarannot, mikä helpottaa viranomaisen hallussa olevan tiedon julkaisemista avoimesti.

On selvitettävä myös Hansel Oy:n asemaa. Tuleville maakunnille tarjotaan mahdollisuus käyttää osakeyhtiömuotoisen julkista palvelutehtävää toteuttavan Hanselin palveluita.

Valtakunnanvoudinvirasto**3.3.2017**

Ei huomautettavaa.

**Etelä-Suomen aluehallintovirasto,
Aluehallintovirastojen hallinto- ja
kehittämispalvelut -vastuualue****3.3.2017**

Aluehallintovirastot katsovat, että läpinäkyvyyden lisääminen julkisyhteisöjen hankintatoimessa on hyvin tärkeää. Valtion julkisilla varoilla harjoittamassa hankintatoiminnassa on kyse erittäin suurista taloudellisista intresseistä. Hankintatoimen läpinäkyvyyden lisääminen liittyy osaltaan korruption ehkäisemiseen valtion hallinnossa.

Hankintojen osalta hallinnolla on olemassa sovitut menettelyt, joilla varmistetaan toiminnan lainmukaisuus. Hankintatietojen julkistamisesta ei saa luoda hallinnollista taakkaa viranomaisille ja/tai palvelujentuottajille.

Sitomusluonnoksen tavoite edistää valtionhallinnon viestinnän luotettavuuden tavoitteen toteutumista.

Liikennevirasto, Kouhia Pekka**3.3.2017**

Liikenneviraston näkemyksen mukaan valtion hankintoihin pitäisi soveltaa hankintalakia ja julkisuuslakia.

**Verohallinto, Verohallinto,
oikeusyksikkö, Hynynen Helena****3.3.2017**

-

Päivi Railotie**3.3.2017**

Esim. Hilmaa tulisi kehittää entisestään siihen suuntaan, että se palvelisi paitsi julkisten hankintojen ilmoituskanavana palveluimittajille, myös kilpailutuksen lopputuloksena valittujen palveluimittajien valintojen julkaisukanavana. Kanavasta tulisi tiedottaa myös kansalaisille, jotta he löytävät halutessaan kyseiset tiedot portaalista. Tällä hetkellä julkisten hankintojen kilpailutusten lopputuloksista tiedotetaan hyvin kirjavin käytännöin.

Suomen Akatemia**3.3.2017**

Suomen Akatemia pitää tavoitetta kannatettavana, mikäli se on toteutettavissa keskitetysti ja kohtuullisin resurssein.

Ilmatieteen laitos**3.3.2017**

Sitoumus on kannatettava kuitenkin siten, että hankintatietojen julkaiseminen ei vaaranna turvallisuuskriittisissä asioissa viranomaistoimintaa.

Kehitysvammaliitto/Selkokeskus, Eliisa Uotila, Selkokeskus**3.3.2017**

Tavoite on kannattava, mutta toivomme, että julkaisupohjan muodon ja kieliasun valinnassa kiinnitettäisiin huomiota saavutettavuuteen ja selkokieltä tarvitsevien ihmisten tarpeisiin.

Sisäministeriö**3.3.2017**

Sisäministeriö pitää tavoitettava erittäin kannatettavana, sillä tieto valtion verorahojen käytöstä tulee olla julkista. Kuitenkin tulee myös harkita, koskeeko se strategisia yms. hankintoja. Olisi myös mahdollista, että vain tietyn hintarajan ylittävät hankkeet tulisi julkaista verkossa.

Puolustusvoimat, Pääesikunta, Suunnitteluosasto / hallinnon kehittämisen sektori**3.3.2017**

Tavoite on tärkeä. Puolustusvoimien näkökulmasta kansalaisten on hyvä tietää, mitä puolustusvoimat julkisin varoin hankkii. Avoimuus poistaa mahdollisuuksia myös väärinkäyttöksiin. Puolustusvoimat toimii hankintalainsäädännön mukaisesti sekä tiedottaa hankinnoistaan avoimesti verkkosivuillaan kuitenkin turvallisuus- ja salassapitomääräykset sekä hankintojen suuruusluokka huomioon ottaen.

Valtakunnansyyttäjänvirasto**3.3.2017**

Tämä on kannatettava tavoite. Julkaistavien tietojen laajuudessa tulee kiinnittää huomiota siihen, ettei rikota yrityssalaisuuksia. Näin toimien voidaan varmistaa, että noudatetaan oikeita hankintamenettelyjä. Tällä voidaan myös vaikuttaa ennakkoon virheellisten menettelyjen karsimiseen.

Taike, Sirnö Minna**3.3.2017**

Taiteen edistämiskeskus kannattaa sitoumusta, joka selkeästi edistää korruptionvastaisia toimia ja edistää hallinnon läpinäkyvyyttä. Virasto katsoo, että kansalaisilla on oltava oikeus tietää, mihin verovaroja käytetään.

Maa- ja metsätalousministeriö, Tieto- ja tutkimustoimiala, Alhojärvi Pekka**3.3.2017**

Esitys on hyvä ja yhteisten hankintarekisterien kehittyessä myös mahdollista toteuttaa onnistuneesti.

Kotimaisten kielten keskus, Kotimaisten kielten keskus 3.3.2017

Tarkoitetaanko tällä sekä keskushallintoa että valtion eri virastoja ja laitoksia. Olisivat viranomaiset itse julkaisijoita? Sitoumuksessa pitäisi osoittaa toimijat tarkemmin. Tapahtuisiko julkaiseminen yhteisen rekisterin kautta?

Valtion (ministeriöt, virastot ja laitokset) hankintatiedot julkaistaan keväällä 2017 avoimena datana.

Valtiokonttori 3.3.2017

Julkisten hankintojen on oltava julkisia hankintatapojen, hintojen ja hankintatahojen osalta.

Hansel on parhaillaan tekemässä julkista tietokantaa, jossa olisivat mukana niin Hanselin kautta tehdyt hankinnat kuin muutkin julkiset valtion hankinnat. Tämä on iso edistysaskel hankintojen julkisuuden lisäämisessä, ja resurssoinninkin kannalta on järkevää keskittää hankintatiedot yhteen yhteiseen tietokantaan.

Valtiovarainministeriö 3.3.2017

Mittarina tähän voisi olla se, että hankintatiedot ovat saatavissa maksutta, koneluettavassa muodossa ja avoimin käyttöehdoin ja ovat löydettävissä Avoindata.fin kautta.

Kilpailu- ja kuluttajavirasto 3.3.2017

KKV kannattaa toimenpiteitä, joilla edistetään hankintojen läpinäkyvyyttä.

Ylioppilastutkintolautakunta 2.3.2017

Tavoite on kannatettava, jos se on toteutettavissa kohtuullisin toimenpitein.

Opetus- ja kulttuuriministeriö 2.3.2017

Tässä yhteydessä on varmistettava, että esityksessä tarkoitetut hankintatiedot ovat saatavissa automaattisesti talousjärjestelmistä viranomaisten yhteiselle julkaisualustalle. Manuaalisesti asiaa ei ole järkevää eikä mahdollista kattavasti hoitaa.

Vanhus- ja lähimmäispalvelun liitto ry, 2.3.2017
Kaijanen Sanna

Mittarit:

- Tieto tavoittaa myös sellaiset kansalaiset, joilla ei ole mahdollisuutta asioida sähköisesti tai käyttää internetiä
- Verkossa julkaistava tieto on selkokielistä
- Verkossa julkaistava tieto on helposti saatavilla ja löydettävissä

Verkossa julkaistavan tiedon osalta pyritään mahdollisimman selkeään esitystapaan. Tiedon saatavuutta muuten kuin verkon kautta selvitetään osana toimeenpanoa.

Ulkoasiainministeriö 2.3.2017

Ulkoasiainministeriö kannattaa sitoumusluonnosta. Hankintatietojen julkaisemiseksi tulisi olla valtioneuvoston toimesta yhteiset mekanismit.

Rikosseuraamuslaitos, 2.3.2017
Keskushallintoyksikkö, Karnaranta Anni

Sitoumus jättää avoimeksi kuka huolehtii julkaisemisesta, kenen tehtävä se on ensisijaisesti ja millä tarkkuudella julkaiseminen tapahtuu, valtioneuvoston toimenpitein yhteistä henkilöstö- ja taloushallinnon tietojärjestelmää hyödyntäen vai kunkin kirjanpitoyksikön toimesta erikseen.

Ympäristöministeriö 2.3.2017

- Hankintarajat ylittävissä hankkeissa näin toimitaan jo nyt.

Hämeenlinnan hallinto-oikeus, Ann-Mari 2.3.2017
Pitkäranta, ylituomari, Pitkäranta Ann-Mari

Perusteltu ajatus. Kansalaisilla tulee olla oikeus tietää, mitä julkisin varoin hankitaan. Avoimuus ehkäisee myös väärinkäytöksiä ja tehostaa hankintalainsäädännön huolellista noudattamista hankintamenettelyssä. On kuitenkin otettava huomioon, että hankintoihin voi liittyä myös salassapidettävää tietoa, joten tietojen verkkoon vieminen on lisätyö, joka vaatii asiantuntemusta ja vie aikaa. Lisäksi viranomaisissa tehdään paljon myös varsin pieniä hankintoja, joiden osalta tiedottamisesta voi tulla kohtuuton lisätyö itse hankinnan merkittävyyteen nähden. Jos tähän ryhdytään, tulisi harkita euromääräinen alaraja, jonka osalta hankinnat tulee ilmoittaa.

Suomen Kuntaliitto ry, Päivi Kurikka, 1.3.2017
Kurikka Päivi

Ok.

**Kansallinen koulutuksen
arviointikeskus**

1.3.2017

Avoin data -periaate käyttöön koko julkisessa hallinnossa.

Tilastokeskus

1.3.2017

Tavoite on kannatettava.

Viestintävirasto

28.2.2017

Viestintävirasto kannattaa toimia, joilla edistetään hallinnon avoimuutta.

**Itä-Suomen hovioikeus,
Kansliapäällikkö Olli Hyvärinen**

27.2.2017

Tavoite on kannatettava.

Opetushallitus

26.2.2017

Tavoite on hyvä, jos se on toteutettavissa kohtuullisin toimenpitein niin, että kokonaisuus on hallittava ja järkevässä muodossa?

Kansalaisareena ry, Raitanen Anitta

24.2.2017

On syytä täsmentää millä tavalla ja mitä tietoja julkaistaan. Kuka on vastuussa ja koska toimenpide toteutetaan. Tämä voidaan kirjoittaa esimerkiksi Avoinministeriö ry:n ehdottamaan muotoon, että julkaistaan takautuvasti esimerkiksi Open Spending -palveluun tiedot kaikista ostolaskuista ja hankinnoista. Julkaistaan nämä tiedot valtioneuvoston kanslian, ministeriöiden ja kaikkien virastojen, eduskunnan, tasavallan presidentin kanslian, tuomioistuinten, aluehallinnon ja valtion paikallishallinnon osalta. Sitoudutaan siihen, että ostotiedot syötetään automaattisesti palveluun jatkossa. Kullekin kohdalle voidaan määritellä oma aikataulu ja vastuutaho. Onnistumisen mittari on se, onko kunkin eri julkishallinnon osalta tiedot julkaistu palvelussa vai ei.

**Maanmittauslaitos, Lakimies Riikka
Helistö, Viikman Liisa**

23.2.2017

Maanmittauslaitos pitää sitoumusta kannatettavana ja tarpeellisenä, sillä verkossa tapahtuva avoin tiedot-taminen toteuttaa ja edistää hankintalainsäädännön tavoitteita. Ilmaus ”millä rahalla” viittaa Maanmittauslaitoksen käsityksen mukaan etupäässä rahoituslajiin, eli siihen, onko kysymyksessä esimerkiksi budjetti-rahoitus, maksullisen toiminnan rahoitus vai muu tulorahoitus. Ilmausta tulisi

tältä osin täsmentää ja tietoa antaa tätä kattavammin, kuten mm. siitä, kuinka paljon rahaa hankintoihin käytetään.

Säteilyturvakeskus, Laitinen-Sorvari 17.2.2017
Riikka

Periaate on kannatettava.

Kurkela Kaisa, Kaisa Kurkela ja Ronny 17.2.2017
Rantamäki

Keskeistä myös kuntatasolla hankintatietojen mahdollisimman laaja julkisuus.

Avoiministeriö ry, Pekkanen Joonas 16.2.2017

Tässä olisi syytä täsmentää millä tavalla ja mitä tietoja julkaistaan sen lisäksi, että määritellään kuka on vastuussa ja koska toimenpide toteutetaan. Tämä pitäisi kirjoittaa esimerkiksi muotoon:

"Julkaistaan takautuvasti alkaen vuodesta 2015 Open Spending -palveluun tiedot kaikista ostolaskuista ja hankinnoista. Julkaistaan valtioneuvoston kanslian, ministeriöiden ja kaikkien virastojen, eduskunnan, tasavallan presidentin kanslian, tuomioistuinten, aluehallinnon ja valtion paikallishallinnon osalta. Sitoudutaan siihen, että ostotiedot syötetään automaattisesti palveluun jakossa."

Kullekin kohdalle voidaan määritellä oma aikataulu ja vastuutaho. Onnistumisen mittari on se, onko kunkin eri julkishallinnon osalta tiedot julkaistu palvelussa vai ei.

7. Viestitään selkeästi mikä maakuntauudistuksessa muuttuu ja miksi

Maakuntauudistuksen kuluessa huolehditaan siitä, että uudistuksen sisältö ja syy on viestitty selkeästi kansalaisille. Kommentoi sitoumusluonnosta ja ehdota halutessasi myös sopivaa mittaria sen toteutumisen arviointiin.

Tämä sitoumus esitettiin yhdistettäväksi sitoumukseen 8. Laaditaan uudesta maakuntahallinnosta selkeä ja ymmärrettävä kuvaus.

Sitoumuksia kannatettiin laajasti. Sitoumusta toivottiin selkeytettävän sote-palveluiden osalta. Viranomaisten viestinnän yhtenäisyyttä pidettiin tärkeänä. Selkeän viestinnän tulisi lausuntojen mukaan yltää myös maakuntauudistuksessa toimivien viranomaisten keskinäiseen viestintään. Sitoumuksen tulisi koskea myös uutta valtakunnallista valtion lupa- ja valvontavirastoa, kuntien toiminnallista suhdetta maakuntahallintoon sekä järjestöjen roolia kokonaisuudessa: miten muutokset heijastuvat kansalaisiin? Sitoumuksen toimeenpanossa tulisi huomioida myös selkokieli.

Viestinnän selkeyttä ja ymmärrettävyyttä esitetään testattavaksi asiakas- ja asiantuntijaraadeissa. Mittareiksi on esitetty kartoitusta (mitä tiedotettu) ja arviota (onko ymmärrettävää) sekä sitä, tavoittaako tieto myös sellaiset kansalaiset, joilla ei ole mahdollisuutta asioida sähköisesti tai käyttää

internetiä, onko viestintä selkokielistä ja helosti saatavilla ja löydettävissä.

Oikeusministeriö

6.3.2017

Oikeusministeriö kannattaa sitoumusta.

**Transparency International Suomi ry,
Niinimäki Tommi**

3.3.2017

Sisältyy sitoumukseen 2.

Maakuntauudistus on merkittävä uudistus, joka vaikuttaa kaikkiin kansalaisiin juuri kolmannen avoimen hallinnon toimintasuunnitelman toimeenpanokautena. Tämän vuoksi toimintasuunnitelmassa erotetaan maakuntauudistuksen selkeä ja ymmärrettävä viestintä omaksi kokonaisuudekseen muun hallinnon avoimuuden edistämisestä.

Valtakunnanvoudinvirasto

3.3.2017

Tärkeä näkökohta. Viestintään ei koskaan panosteta liikaa.

**Etelä-Suomen aluehallintovirasto,
Aluehallintovirastojen hallinto- ja
kehittämispalvelut -vastuualue**

3.3.2017

Viestinnällä tehdään viranomaistoiminta sekä palvelut tutuiksi kansalaisille. Yhä enemmän kansalaiset tuottavat ja jakavat itse aktiivisesti tietoa eri kanavissa. He osallistuvat keskusteluihin ja ovat merkittäviä viestijöitä. On tärkeää, että viranomaiset kiinnittävät huomiota selkokieliseen viestintään sekä varmistavat, että oikea tieto uudistuksesta on helposti löydettävissä sekä myöskin jaettavissa kansalaisten käyttämissä kanavissa. Mediympäristö vaatii nyt viranomaisilta monipuolista, laadukasta ja selkeää viestintää. Viestinnällä vastataan muutokseen sekä odotuksiin ja sitoumusluonnos on näin erittäin kannatettava. Lisäksi maakuntauudistuksen viestinnässä on tärkeää varmistaa tasapuolisuus ja viestiä selkeästi sekä tasapuolisesti kaikista maakuntauudistukseen liittyvistä muutoksista, kuten myös valtionhallinnon uudelleenorganisoinnista.

Yksi ehdotus mittariksi voisi olla asiakaskysely ja sen tulos koskien uudistuksessa syntyvien uusien toimijoiden ja niiden tehtävien tunnettavuutta.

Viestinnän tasapuolisuuteen liittyvä näkökohdat huomioidaan sitoumuksen toimeenpanossa.

Liikennevirasto, Kouhia Pekka 3.3.2017

Liikennevirasto ei tässä yhteydessä ota kantaa maakuntaudistukseen ja sen yksityiskohtiin.

**Verohallinto, Verohallinto,
oikeusyksikkö, Hynynen Helena** 3.3.2017

Verohallinto pitää sitoumusta kannatettavana.

Päivi Railotie 3.3.2017

On tärkeä osata myös maalata kansalaisille kokonaiskuvaa siitä, kuinka asiat toimivat uudistuksen jälkeen, mitkä asiat muuttuvat, miten ja miksi. Usein viestintä jää tasolle, jossa kerrotaan yksittäisiä muutoksista, mutta kokonaiskuva jää epäselväksi. Tällöin syyt muutoksille jäävät helposti ymmärtämättä.

Suomen Akatemia 3.3.2017

Suomen Akatemia pitää tavoitetta kannatettavana.

Ilmatieteen laitos 3.3.2017

Kt. kohta 8.

**Kehitysvammaliitto/Selkokeskus, Eliisa
Uotila, Selkokeskus** 3.3.2017

Tavoite on kannatettava, mutta toivomme, että selkeän viestinnän yhtenä osana mainittaisiin myös selkokielellä viestiminen.

**Puolustusvoimat, Pääesikunta,
Suunnitteluosasto / hallinnon
kehittämisen sektori** 3.3.2017

Tavoite on kannatettava.

Valtakunnansyyttäjänvirasto 3.3.2017

Tämä asia ei ole ajankohtainen meidän toiminnassa.

Taike, Sirnö Minna

3.3.2017

Taiteen edistämiskeskus kannattaa esitystä ja toteaa, että periaatteen pitäisi olla kaikkien uudistusten yhteydessä itsestään selvää ja kaikkien viranomaisten tulisi sitoutua tähän periaatteeseen. Viestin yhtenäisyyden kannalta on kuitenkin hyvä selkeyttää, minkä viranomaisen rooliin uudistuksen sisällön ja syiden avoin ja selkeä viestiminen kuuluu.

Maa- ja metsätalousministeriö, Tieto- ja tutkimustoimiala, Alhojärvi Pekka **3.3.2017**

Esitys on erinomainen ja keskeistä kansalaisen kannalta suuren hallintouudistuksen ymmärtämiseksi. Sisällön ja syiden lisäksi tulisi lisäksi pyrkiä viestimään, miten muutokset vaikuttavat kansalaisen arkeen ja miten muutoksia käytännössä voi seurata ja muutoksissa olevia palveluja onnistuneesti käyttää. Tässäkin tarvitaan hyvää virkakieltä ja tarvittaessa myös selkokielen käyttöä.

Muutoksen seuraamiseen ja palvelujen onnistuneen käytön varmistamiseen liittyvät näkökohdat huomioidaan toimeenpanossa.

Kotimaisten kielten keskus, Kotimaisten kielten keskus **3.3.2017**

Yleiskommentti: Sitoumukset 7–10 muodostavat oman kokonaisuutensa. Ne koskevat kaikki maakuntauudistuksen viestintää.

Osa kohdista on päällekkäisiä: ainakin kohdat 7 ja 8 kannattaa yhdistää, mahdollisesti myös 9 ja 10. Kaikki kohdat, joissa mainitaan selkeys edellyttävät, että uudistusprosessiin otetaan mukaan kielen asiantuntijoita, jotta kieleen ja tekstien tekemiseen liittyvät prosessit ja seikat nähdään riittävän varhaisessa vaiheessa. Selkeät kuvaukset eivät synny siten, että jonkun prosessin loppuvaiheessa tehdään muutamille teksteille kielenhuolto. Onnistuneen viestinnän ja hyvän kielenkäytön esteet ovat tutkitusti virastojen työprosesseissa ja esim. käytetyssä viestintäteknologiassa.

Sitoumus 7:

"Kuluessa" kaipaisi tarkennusta, ehkä sitoumuskin. Onko kyse siitä, miten maakuntauudistus muuttuu sen edetessä, vai siitä, mikä sosiaali- ja terveysalalla muuttuu maakuntauudistuksen vuoksi?

Mittarina voisi olla kartoitus (mitä tiedotettu) ja arvio (onko ymmärrettävää), voisi olla joko asiakas- tai asiantuntija-arvio.

Sitoumukset 7. ja 8. yhdistetään. Kielenhuoltoon liittyvät näkökohdat huomioidaan valmistelussa.

Valtiovarainministeriö

3.3.2017

Tähänkin voisi lisätä selkeästi -sanon jälkeen "ja ymmärrettävästi". Myös tätä voisi testata pienissä kansalaisraatiryhmissä.

Kilpailu- ja kuluttajavirasto 3.3.2017

Ks. kohta 2.

Ylioppilastutkintolautakunta 2.3.2017

-

Opetus- ja kulttuuriministeriö 2.3.2017

Tämä esitys on kannatettava.

Vanhus- ja lähimmäispalvelun liitto ry, 2.3.2017
Kaijanen Sanna

Mittarit:

- Uudistuksesta kerrottava tieto tavoittaa myös sellaiset kansalaiset, joilla ei ole mahdollisuutta asioida sähköisesti tai käyttää internetiä.
- Viestintä on selkokielistä
- Tieto on helposti saatavilla ja löydettävissä

Rikosseuraamuslaitos, 2.3.2017
Keskushallintoyksikkö, Karnaranta Anni

Kansalaisille tapahtuvan viestinnän ohella tulee aktiivisin toimenpitein huolehtia myös yhteistyökumppaneina olevien toimijoiden kuten toisten viranomaisten ja yksityisten yhteisöjen ajantasaisesta tiedon saannista maakuntauudistukseen liittyen. Tällä tavoin voidaan kehittää yhdessä tuotettujen palvelukokonaisuuksien ymmärrettävyyttä ja – jatkumolta muutoksen edellyttämällä tavalla yli viranomais- ja yhteistyörajojen sekä edistää omalta osaltaan asiakkaina olevien kansalaisten tietoisuuden lisäämistä ja palvelujen piiriin ohjautumista.

Näkökohdat hallinnon sisäisen muutosviestinnän tärkeydestä huomioidaan valmistelussa.

Ympäristöministeriö 2.3.2017

Viestinnän koordinoivastuu on maakunta- ja soteuudistuksessa VM:llä ja STM:llä. Lisäksi hallinnonaloilla on omiin toimialoihinsa liittyvä vastuu viestiä uudistuksen vaikutuksista toimintaan. Maakuntauudistuksen viestintä täytyy koko VN tasolla miettiä yhdessä.

Valtioneuvostotasaisen, yhteisen viestinnän tärkeys huomioidaan toimeenpanossa.

Hämeenlinnan hallinto-oikeus, Ann-Mari 2.3.2017
Pitkäranta, ylituomari, Pitkäranta Ann-
Mari

Hyvä tavoite ja periaate. Toteutumista voi arvioida esim. lisäämällä tiedotukseen kansalaisille osoitettu nettikysely tiedotuksen onnistumisen arvioimiseksi.

Suomen Kuntaliitto ry, Päivi Kurikka, 1.3.2017
Kurikka Päivi

...uudistuksen perusteet, sisältö ja käytännön toteutus kansalaispalveluissa...

Tilastokeskus 1.3.2017

Tavoite on kannatettava. Viestitään myös yleisesti, mikä hallinnon uudistuksissa muuttuu.

Viestintävirasto 28.2.2017

Viestintävirasto kannattaa toimia, joilla edistetään hallinnon avoimuutta ja hankkeista viestimistä selkeästi yrityksille ja kansalaisille. Maakuntauudistus ei suoranaisesti vaikuta Viestintäviraston toimintaan.

Itä-Suomen hovioikeus, 27.2.2017
Kansliapäällikkö Olli Hyvärinen

Tavoite on kannatettava.

Opetushallitus 26.2.2017

Tärkeä ja hyvä tavoite.

Kansalaisareena ry, Raitanen Anitta 24.2.2017

Kuka vastaa ja mitä toimenpiteitä tähän liittyy. Tehdäänkö jokin uusi verkkosivu tai mainoskampanja? Jaetaanko joka kotiin jokin esite? Onko tämä sitoumus erikseen tarpeen?

Maakuntauudistuksen valmisteluun kytkeytyy useita ministeriöitä sekä maakuntien muutosjohtajia. Jatkossa maakuntien väliaikaishallinnot toimivat merkittävässä roolissa. Viestintään tarvitaan monia tapoja, alueuudistus.fi –verkkosivusto on toiminnassa valmistelun tässä vaiheessa.

Maanmittauslaitos, Lakimies Riikka 23.2.2017

Helistö, Vilkman Liisa

Maanmittauslaitos katsoo, että maakuntauudistuksen tavoitteet ja toteutettavat uudistukset tulee viestiä kansalaisille mahdollisimman laajasti. Keskeistä on tältä osin tiedottamisen selkeys ja tiedon helppo saatavuus. Lisäksi olisi hyvä määritellä selkeästi, sisältääkö sitoumuksessa oleva viittaus maakuntauudistukseen myös sote-uudistuksen, vai onko sote-uudistus tarkoitus jättää sitoumuksen ulkopuolelle.

Tarkennetaan sitoumusta tältä osin.

**Säteilyturvakeskus, Laitinen-Sorvari
Riikka** 17.2.2017

Kannatamme avointa ja selkeää viestintää kansalaisille. Mittari: Kyselytutkimukset

Avoiministeriö ry, Pekkanen Joonas 16.2.2017

Tähän pitäisi määritellä kuka vastaa ja mitä toimenpiteitä liittyy. Tehdäänkö jokin uusi verkkosivu tai mainoskampanja? Jaetaanko joka kotiin jokin esite? Mitä tähän sitoumukseen liittyy, mitä ei pitäisi tehdä joka tapauksessa - onko tämä sitoumus edes erikseen tarpeen?

Maakuntauudistuksen valmisteluun kytkeytyy useita ministeriöitä sekä maakuntien muutosjohtajia. Jatkossa maakuntien väliaikaishallinnot toimivat merkittävässä roolissa. Viestintään tarvitaan monia tapoja, alueuudistus.fi –verkkosivusto on toiminnassa valmistelun tässä vaiheessa. Sitoumus on tarpeen, sillä maakuntauudistus on merkittävä hallinnon uudistus, joka vaikuttaa kaikkien kansalaisten arkielämään.

Liikenne- ja viestintäministeriö 15.2.2017

Tavoite on kannatettava.

8. Laaditaan uudesta maakuntahallinnosta selkeä ja ymmärrettävä kuvaus

Uusi maakuntahallintomalli kuvataan selkeästi ja ymmärrettävästi kansalaisille. Kommentoi sitoumusluonnosta ja ehdota halutessasi myös sopivaa mittaria sen toteutumisen arviointiin.

Sitoumus sai laajasti kannatusta. Se esitetään lausunnoissa yhdistettäväksi sitoumukseen 7.

Oikeusministeriö 6.3.2017

Oikeusministeriö kannattaa sitoumusta.

Transparency International Suomi ry, Niinimäki Tommi 3.3.2017

Sisältyy sitoumukseen 2.

Yhdistetään sitoumukseen 7.

Valtakunnanvoudinvirasto 3.3.2017

Kannatettavaa.

Etelä-Suomen aluehallintovirasto, Aluehallintovirastojen hallinto- ja kehittämispalvelut -vastuualue 3.3.2017

Tavoite on erittäin kannatettava. Saman tavoitteen tulee koskea myös uutta valtakunnallista valtion lupa- ja valvontavirastoa ja sen organisaation ja palveluiden kuvaamista kansalaisille. Aluehallintovirastot viittaavat tässä yhteydessä vuoden 2010 aluehallinto-uudistukseen, jonka yhteydessä perustettiin aluehallintovirastot ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset. Näiden nykyisten aluehallintoviranomaisten tehtävät ja jopa virastojen nimet ovat jääneet kuluneiden vuosien jälkeenkin osalle kansalaisista vieraisiksi.

Tarkennetaan sitoumusta muotoiltaessa.

Liikennevirasto, Kouhia Pekka 3.3.2017

Liikennevirasto ei tässä yhteydessä ota kantaa maakuntaudistukseen ja sen yksityiskohtiin.

Verohallinto, Verohallinto, oikeusyksikkö, Hynynen Helena 3.3.2017

Verohallinto pitää sitoumusta kannatettavana.

Suomen Akatemia 3.3.2017

Suomen Akatemia pitää tavoitetta kannatettavana.

Ilmatieteen laitos 3.3.2017

Erittäin kannatettava sitoumus. Tähän voisi vielä lisätä viestintäsuunnitelma, miten ja milloin viestitään.

Kohdat 7 ja 8 voisi yhdistää.

Kehitysvammaliitto/Selkokeskus, Eliisa 3.3.2017
Uotila, Selkokeskus

Tavoite on kannatettava, mutta toivomme, että selkeän ja ymmärrettävän kuvauksen yhtenä työkaluna mainittaisiin myös selkokieli.

Huomioidaan toimeenpanossa.

Puolustusvoimat, Pääesikunta, 3.3.2017
Suunnitteluosasto / hallinnon
kehittämisen sektori

Tavoite on kannatettava.

Valtakunnansyyttäjänvirasto 3.3.2017

Tämä asia ei ole ajankohtainen meidän toiminnassa.

Taike, Sirnö Minna 3.3.2017

Taiteen edistämiskeskus kannattaa täkin esitystä ja toteaa, että myös tässä viestin yhtenäisyyden kannalta on selkeytettävä, minkä viranomaisen rooliin hallintomallin viestiminen kuuluu. Koska uudistus koskee useampaa valtionhallinnon toimijaa, monikanavaisen viestinnän vaarana on asiaan liittyvän selkeyden katoaminen.

Huomioidaan toimeenpanossa.

Maa- ja metsätalousministeriö, Tieto- ja 3.3.2017
tutkimustoimiala, Alhojärvi Pekka

Kuvaukseen tulisi liittää muu julkinen hallinto eli uuden maakuntahallinnon toiminnallinen suhde kunta- ja valtion hallintoon sekä miten muutokset heijastuvat periaatteessa ja käytännössä kansalaiseen ja esim. tarvitsemiensa palvelujen hankintaan. Havainnollistamiseen tulisi kiinnittää erityistä huomiota ja siinä hyvä virkakieli, selkokieli sekä konkreettisuuteen keskittyvä, havainnollistava viestintä ovat avainasemassa.

Huomioidaan toimeenpanossa.

Kotimaisten kielten keskus, Kotimaisten 3.3.2017
kielten keskus

Sitoumus ei avaa riittävän konkreettisesti sitä, mitä ”selkeä ja ymmärrettävä kuvaus” voisi olla. Kuka laatii ja minne? Vain yksi taho? STM, joka ohjaa toimintaa? Kotimaisten kielten keskus voisi toimia yhtenä asiantuntijatahona, kun valtionhallinnossa määritellään, mitkä ovat maakuntahallinnon viestinnän selkeydelle asetettavat tavoitteet, miten

tavoitteet voidaan käytännössä eri viranomaisten toiminnassa saavuttaa ja miten viestinnässä onnistumista voidaan mitata.

Tässäkin voisi mitata kartoituksella (onko kuvaus, mitä sisältää) ja arviolla (onko selkeä ja ymmärrettävä).

Maakuntauudistuksen valmisteluun kytkeytyy useita ministeriöitä sekä maakuntien muutosjohtajia. Jatkossa maakuntien väliaikaishallinnot toimivat merkittävässä roolissa.

Valtiovarainministeriö

3.3.2017

Samalla tavoin kuin edellä, kuvausta olisi hyödyllistä testata kansalaisraatiryhmien avulla.

Kilpailu- ja kuluttajavirasto

3.3.2017

Ks. kohta 2.

Ylioppilastutkintolautakunta

2.3.2017

-

Opetus- ja kulttuuriministeriö

2.3.2017

Tämä esitys on kannatettava.

Vanhus- ja lähimmäispalvelun liitto ry, Kaijanen Sanna

2.3.2017

Lisäysehdotus: Uudesta maakuntahallintomallista viestitään selkokielisesti kansalaisille.

Mittarit:

- Kuvaus on selkokielineen
- Kuvaus tavoittaa myös sellaiset kansalaiset, joilla ei ole mahdollisuutta asioida sähköisesti tai käyttää internetiä.
- Mallissa kuvataan järjestöjen asema.

Huomioidaan toimeenpanossa.

Rikosseuraamuslaitos, Keskushallintoyksikkö, Karnaranta Anni

2.3.2017

Kansalaisille tapahtuvan viestinnän ohella tulee aktiivisin toimenpitein huolehtia myös yhteistyökumppaneina olevien toimijoiden kuten toisten viranomaisten ja yksityisten yhteisöjen tiedon saannista maakuntauudistukseen liittyen. Tällä tavoin voidaan kehittää yhdessä tuotettuja palvelukokonaisuuksien ymmärrettävyyttä ja – jatkumoina muutoksen edellyttämällä tavalla yli

viranomais- ja yhteistyörajojen sekä edistää omalta osaltaan asiakkaina olevien kansalaisten tietoisuuden lisäämistä ja palvelujen piiriin ohjautumista.

Näkökohdat viranomaisten tiedonsaannin varmistamisesta huomioidaan toimeenpanossa.

Ympäristöministeriö

2.3.2017

Maakunta- ja SOTE uudistuksen valmistelun koordinoituvastuu on VM:llä ja STM:llä. Lisäksi hallinnonaloilla on omiin toimialoihinsa liittyvä vastuu uudistuksen vaikutuksista hallinnonalan toimintaan. Maakuntauudistuksen kuvaus täytyy koko VN tasolla miettiä yhdessä.

Ministeriöiden viestinnän yhdensuuntaisuus huomioidaan toimeenpanossa.

Hämeenlinnan hallinto-oikeus, Ann-Mari Pitkäranta, ylituomari, Pitkäranta Ann-Mari

2.3.2017

Vastaus, kuten kohdassa 7.

Suomen Kuntaliitto ry, Päivi Kurikka, Kurikka Päivi

1.3.2017

Hallinnon lisäksi tulee kuvata uusi palvelumalli kansalaislähtöisesti.

Kansalaislähtöinen palvelumallin kuvaus huomioidaan toimeenpanossa.

Tilastokeskus

1.3.2017

Tavoite on kannatettava.

Viestintävirasto

28.2.2017

Ks. kommentit edellä.

Itä-Suomen hovioikeus, Kansliapäällikkö Olli Hyvärinen

27.2.2017

Tavoite liittyy edelliseen kohtaan kiinteästi ja on kannatettava.

Opetushallitus

26.2.2017

Tärkeä ja hyvä tavoite.

Kansalaisareena ry, Raitanen Anitta 24.2.2017

Kohdat 7 ja 8 kannattaisi yhdistää, mikäli ne ylipäättään halutaan pitää ja määritellä mitkä ovat konkreettiset tekemiset ja niiden aikataulut.

Maanmittauslaitos, Lakimies Riikka Helistö, Viikman Liisa 23.2.2017

Maanmittauslaitos pitää sitoumusta erittäin tarpeellisena. Erityisesti olisi syytä kuvata se, miten kansalaiset voivat osallistua maakuntahallintoon (esim. vaalit).

Kansalaisten osallistumismahdollisuuksien kuvaaminen maakuntaudistuksessa huomioidaan toimeenpanossa.

Kansallisarkisto, Happonen Päivi 22.2.2017

Mallin lisäksi kuvattava myös maakuntahallintoa toteuttavat palvelut ja prosessit siten kuin ne todellisuudessa tulevat toimimaan.

Säteilyturvakeskus, Laitinen-Sorvari Riikka 17.2.2017

Kannatamme selkeää ja ymmärrettävää kuvausta kansalaisille. Mittari: Kyselytutkimukset

Avoiministeriö ry, Pekkanen Joonas 16.2.2017

Tämä vaikuttaa olevan sama kuin kohta 7. Ne pitäisi yhdistää (jos halutaan pitää) ja määritellä mitkä on konkreettiset tekemiset ja niiden aikataulut.

Yhdistetään sitoumus sitoumuksen 7. kanssa.

Liikenne- ja viestintäministeriö 15.2.2017

Tavoite on kannatettava.

9. Järjestetään maakuntajohdolle koulutusta avoimen hallinnon toimintatavoista

Koulutuksessa hyödynnetään avoimen hallinnon tukipaketin materiaaleja ja erityisesti alueen kuntien kokemuksia ja käytäntöjä Kommentoi sitoumusluonnosta ja ehdota halutessasi myös sopivaa mittaria sen toteutumisen arviointiin.

Sitoumus on yhdistetty (9 ja 10 yhteen) toiseen sitoumukseen ja samassa yhteydessä on muotoiltu sitoumusta niin, että sen alue on laajempi kuin pelkkä maakuntien johto.

Sitoumuksia kannatettiin laajasti ja pidettiin erittäin tärkeänä. Monissa kommentteissa toivottiin, että sitoumus koskisi maakuntahallinnon toimijoita laajemminkin kuin vain johtoa. Koulutusta toivottiin jo

uudistuksen aikana. Yhdessä kommentissa epäiltiin sitoumusta triviaaliksi. Toisessa lausunnossa toivottiin, että maakuntahallinnosta tehdään avoimen hallinnon esimerkki ja onnistumisen mittari.

Mittareiksi esitettiin maakuntien johdosta koulutukseen osallistuvien määrää. Mittariksi esitettiin myös koulutusmääriä, ja palautekyselyitä.

Oikeusministeriö 6.3.2017

Oikeusministeriö kannattaa sitoumusta.

**Transparency International Suomi ry,
Niinimäki Tommi** 3.3.2017

Voidaan yhdistää tavoitteeseen 4 ja 5.

Sitoumukset 9 ja 10 on yhdistetty keskenään yhdeksi uudeksi sitoumukseksi. Samoin sitoumukset 4 ja 5 on yhdistetty keskenään yhdeksi uudeksi sitoumukseksi.

Valtakunnanvoudinvirasto 3.3.2017

Hyväksyttävää. Koulutusta varmasti tarvitaan.

**Etelä-Suomen aluehallintovirasto,
Aluehallintovirastojen hallinto- ja
kehittämispalvelut -vastuualue** 3.3.2017

Aluehallintovirastot katsovat, että julkisuuslainsäädäntöä ja avoimen hallinnon toimintatapoja koskevan koulutuksen järjestäminen ei saisi olla riippuvainen ainoastaan viraston omasta aktiivisuudesta eikä ainoastaan sen varassa, vaan myös keskushallinnon tulisi järjestää tukea ja koulutusta.

Koulutusta tarvitaan kaikilla hallinnon tasoilla ja kaikkien valmisteilla olevien hallinnon uudistusten yhteydessä.

Sitoumusluonnoksessa rajataan koulutuksen järjestäminen vain maakuntajohdolle. Sitoumuksessa voisi harkita myös vertaisoppimisen menetelmiä ja järjestää koulutusta myös muiden uudistuksessa mukana olevien organisaatioiden johdolle yhdessä maakuntajohdon kanssa.

Sitoumus on yhdistetty (9 ja 10 yhteen) toiseen sitoumukseen ja samassa yhteydessä on muotoiltu sitoumusta niin, että sen alue on laajempi kuin pelkkä maakuntien johto.

Liikennevirasto, Kouhia Pekka 3.3.2017

Liikennevirasto ei tässä yhteydessä ota kantaa maakuntauudistukseen ja sen yksityiskohtiin.

Verohallinto, Verohallinto, 3.3.2017
oikeusyksikkö, Hynynen Helena

Verohallinto pitää sitoumusta kannatettavana.

Suomen Akatemia 3.3.2017

Suomen Akatemia pitää tavoitetta kannatettavana.

Ilmatieteen laitos 3.3.2017

Koulutusta tulisi järjestää myös virkamiehille, ei pelkästään johdolle.

Sitoumus on yhdistetty (9 ja 10 yhteen) toiseen sitoumukseen ja samassa yhteydessä on muotoiltu sitoumusta niin, että se on laajempi kuin pelkkä johto.

Kehitysvammaliitto/Selkokeskus, Eliisa 3.3.2017
Uotila, Selkokeskus

Tavoite on kannatettava.

Puolustusvoimat, Pääesikunta, 3.3.2017
Suunnitteluosasto / hallinnon
kehittämisen sektori

Tavoite on kannatettava.

Valtakunnansyyttäjänvirasto 3.3.2017

Maakunnat tulevat olemaan suurien hankintojen toteuttajia. Tästä syystä tällä on suuri merkitys korruption ennakkoestämisessä.

Taike, Sirnö Minna 3.3.2017

Taiteen edistämiskeskus kannattaa sitoumusta, mutta toteaa, ettei koulutuksen pitäisi rajoittua vain maakuntajohtoon, vaan sen tulisi kattaa kaikki maakuntahallinnon työntekijät ja poliittiset päättäjät sekä keskeisimmät yhteistyö- ja sidosryhmätoimijat. Muuten uudistuksen jälkeenkin on vaarana, ettei eri aluetason toimijoilla ole selkeää käsitystä toistensa tehtävistä ja keskinäisestä työnjaosta.

Sitoumus on yhdistetty (9 ja 10 yhteen) toiseen sitoumukseen ja samassa yhteydessä on muotoiltu sitoumusta niin, että se on laajempi kuin pelkkä johto.

Maa- ja metsätalousministeriö, Tieto- ja tutkimustoimiala, Alhojärvi Pekka 3.3.2017

Esitys on hyvä ja tarpeellinen, mutta koulutuksen ja osaamisen kehittämisen tulisi kohdistua hallinnon ja henkilöstön jokaiseen tasoon kattaen jokainen uusi ja nykyinen virkamies. Avoimuus tulisi koskea kriteerinä ja toimintona jokaista julkisen hallinnon virkamiestä.

Sitoumus on yhdistetty (9 ja 10 yhteen) toiseen sitoumukseen ja samassa yhteydessä on muotoiltu sitoumusta niin, että se on laajempi kuin pelkkä johto.

Kotimaisten kielten keskus, Kotimaisten kielten keskus 3.3.2017

Kohdat 9 ja 10 olisivat yhdistettävissä: Ensin päivitetään kuvaus (kuka päivittää) ja sitten järjestetään koulutusta. (Liittyy myös mahdolliseen julkisuuslakikoulutukseen, kohta 5.) Kotimaisten kielten keskus voi osallistua koulutuksen sisältöjen laatimiseen yhtenä asiantuntijatahona ja edistää näin tavoitetta maakuntahallinnon selkeästä ja ymmärrettävästä kielenkäytöstä ja viestinnästä.

Sitoumukset 9 ja 10 on yhdistetty. Ehdotus Kotuksen roolista huomioidaan toimeenpanossa.

Valtiovarainministeriö 3.3.2017

Tämä koulutus olisi hyvä ajoittaa mahdollisimman alkuun maakuntajohtoon aloittaessa työnsä, koska toimintatavat voivat muotoutua nopeasti ja ensimmäisenä johtoon tulevat luovat toimintakulttuurin. Mittarina voisi ainakin alkuvaiheessa olla se, kuinka moni maakuntajohtoon kuuluva on osallistunut koulutukseen. Koulutuksen vaikutukset näkyvät vasta myöhemmin, mutta seuranta tulisi tehdä jatkuvasti ja säännöllisesti. Kuntien toimintatavat voivat olla hyvinkin erilaisia ja avoimuuden käynnöissä on kehittämistä, joten koulutukseen tarvitaan myös laajempaa näkökulmaa

Ehdotus ajoituksesta huomioidaan sitoumuksen toimeenpanossa.

Kilpailu- ja kuluttajavirasto 3.3.2017

Avoimuuden edistäminen hallinnossa on kannatettavaa.

Ylioppilastutkintolautakunta 2.3.2017

-

Opetus- ja kulttuuriministeriö 2.3.2017

Tämä esitys on kannatettava.

Vanhus- ja lähimmäispalvelun liitto ry, 2.3.2017
Kaijanen Sanna

Mittarit:

- Maakuntajohtolla on perustiedot avoimen hallinnon toimintatavoista

Rikosseuraamuslaitos, 2.3.2017
Keskushallintoyksikkö, Karnaranta Anni

Avoimen hallinnon toiminnalle asettamat lähtökohdat tulisi huomioida hallinnollisessa toiminnassa läpäisyperiaatteen tavoin, koska ne edistävät kansalaisten osallisuuden lisäksi myös yhteistyökumppaneiden tiedon saantia ja mahdollisuutta perehtyä oman toimintansa kannalta keskeisiin palvelukokonaisuuksiin ja toimintatapoihin.

Ympäristöministeriö 2.3.2017

Kannatettava ehdotus.

Hämeenlinnan hallinto-oikeus, Ann-Mari 2.3.2017
Pitkäranta, ylituomari, Pitkäranta Ann-Mari

Kannatettava ajatus.

Suomen Kuntaliitto ry, Päivi Kurikka, 1.3.2017
Kurikka Päivi

Koulutus on suunnattava sekä viranhaltijoille että luottamushenkilöille.

Ehdotus koulutuksesta myös luottamushenkilöille huomioidaan sitoumuksen toimeenpanossa.

Tilastokeskus 1.3.2017

-

Viestintävirasto 28.2.2017

Ks. kommentit edellä.

Itä-Suomen hovioikeus, 27.2.2017

Kansliapäällikkö Olli Hyvärinen

Tavoite on kannatettava.

Opetushallitus**26.2.2017**

Tärkeä ja hyvä tavoite.

Kansalaisareena ry, Raitanen Anitta**24.2.2017**

Onko tämä sellainen asia, että tarvitsee olla kirjattuna kansallisessa avoimen hallinnon toimintasuunnitelmassa?

Maakuntahallinnon uudistus on yksi Suomen historian suurimpia hallinnon uudistuksia ja on tärkeää varmistaa, että uusi hallinnon taso toimii heti avoimen hallinnon toimintatapojen mukaisesti.

Maanmittauslaitos, Lakimies Riikka Helistö, Vilkman Liisa**23.2.2017**

Koulutus avoimen hallinnon toimintatavoista on kannatettava asia. Lisäksi koulutusta voisi järjestää myös hyvän hallinnon periaatteista. Maanmittauslaitos katsoo, että erityisesti etäopiskelumahdollisuuksiin tulee panostaa. Mittarina voidaan käyttää esimerkiksi koulutukseen käytettyä aikaa vuosittain.

Säteilyturvakeskus, Laitinen-Sorvari Riikka**17.2.2017**

Mielestämme koulutus pitäisi olla laajempaa kuin pelkästään maakuntajohdolle. Koulutusta tulisi tarjota kaikille, jotka osallistuvat toteuttamiseen. Mittarit: Koulutusten määrä, osallistujien määrä, palautekyselyt

Sitoumus on yhdistetty (9 ja 10 yhteen) toiseen sitoumukseen ja samassa yhteydessä on muotoiltu sitoumusta niin, että se on laajempi kuin pelkkä johto.

Kurkela Kaisa, Kaisa Kurkela ja Ronny Rantamäki**17.2.2017**

Jo uudistusta tehtäessä avoimen hallinnon toimintatapojen tuntemus olisi keskeistä. Lisäksi kunnissa tulisi järjestää koulutusta siitä, mitä yhteistyö maakuntahallinnon kanssa avoimen hallinnon näkökulmasta tarkoittaa.

Ehdotus kuntien koulutuksesta huomioidaan sitoumuksen toimeenpanossa.

Avoiminministeriö ry, Pekkanen Joonas 16.2.2017

Tässä pitäisi määritellä mitä järjestetään, kenellä ja miksi. Johdolle voidaan järjestää jokin seminaari toki, mutta onko tämä sellainen asia, että tarvii olla kansallisessa avoimen hallinnon toimintasuunnitelmassa. Kuulostaa melko triviaalilta.

Maakuntahallinnon uudistus on yksi Suomen historian suurimpia hallinnon uudistuksia ja on tärkeää varmistaa, että uusi hallinnon taso toimii heti avoimen hallinnon toimintatapojen mukaisesti.

Liikenne- ja viestintäministeriö 15.2.2017

Tavoite on kannatettava

10. Päivitetään avoimen hallinnon periaatteet yhteistyönä koskemaan myös maakuntahallinnon toimijoita

Ministeriöiden kansliapäälliköiden ja Suomen Kuntaliiton johdon allekirjoittamat avoimen hallinnon periaatteet päivitetään koskemaan myös maakuntahallinnon toimijoita. Kommentoi sitoumusluonnosta ja ehdota halutessasi myös sopivaa mittaria sen toteutumisen arviointiin.

Sitoumukset 9 ja 10 on yhdistetty. Katso yhteenveto kohdasta 9.

Oikeusministeriö 6.3.2017

Oikeusministeriö kannattaa sitoumusta.

Kansalaisten luottamuksen näkökulmasta on olennaista, että toimintaympäristön rakenteellisista muutoksista huolimatta, julkisten varojen käyttöön liittyvä läpinäkyvyys ja päätöksenteon avoimuus pyrittäisiin turvaamaan myös jatkossa. Mahdollisimman laaja avoimuus ja asioiden julkisuus lisäävät kansalaisten luottamusta ja ennalta ehkäisee tehokkaasti julkisten varojen käyttöön liittyviä väärinkäytöksiä.

Muilta osin oikeusministeriöllä ei ole asiassa lausuttavaa.

Transparency International Suomi ry, Niinimäki Tommi 3.3.2017

Avoimen hallinnon periaatteiden päivittämisen tulee tapahtua laajaan osallistumiseen perustuen (kansalaiset, kansalaisjärjestöt, Kuntaliitto ym.)

Avoimen hallinnon periaatteiden päivittämisessä on tarkoitus hyödyntää kaikille avoimia demokratiapalveluita. Periaatteiden päivittämisprosessissa huomioidaan myös OECD:n työ

uusien yhteisten periaatteiden luomiseksi.

Valtakunnanvoudinvirasto 3.3.2017

Tämä on hyvä, luonnollinenkin asia.

Etelä-Suomen aluehallintovirasto, Aluehallintovirastojen hallinto- ja kehittämispalvelut -vastuualue 3.3.2017

Tällainen sitoumuksen laajentaminen on tarpeellista, koska julkishallintoon syntyy aivan uusi organisaatiotaso ja organisaatioita. Vaikka kyseessä ovat hyvin yleisluontoiset periaatteet, julkishallinnon eri tasojen tulee kuulua niiden piiriin kattavasti. Uuden organisaation hallintoa tulee lähteä kehittämään ja viemään eteenpäin mahdollisimman hyvin heti alusta lähtien. Toiminnan lähtökohtana on oltava avoimuus ja julkisuusperiaatteen lain mukainen toteuttaminen. Parhaat käytänteet on otettava käyttöön toiminnan alusta alkaen.

Johtaja Anu Nousiainen
Yleishallintolakimies Anne Bäckman

Ehdotukset huomioidaan sitoumuksen toimeenpanossa.

Liikennevirasto, Kouhia Pekka 3.3.2017

Liikennevirasto ei tässä yhteydessä ota kantaa maakuntaudistukseen ja sen yksityiskohtiin.

Verohallinto, Verohallinto, oikeusyksikkö, Hynynen Helena 3.3.2017

Verohallinto pitää sitoumusta kannatettavana.

Suomen Akatemia 3.3.2017

Suomen Akatemia pitää tavoitetta kannatettavana.

Ilmatieteen laitos 3.3.2017

Sitoumus on kannatettava.

Kehitysvammaliitto/Selkokeskus, Eliisa Uotila, Selkokeskus 3.3.2017

Tavoite on kannatettava.

**Puolustusvoimat, Pääesikunta,
Suunnitteluosasto / hallinnon
kehittämisen sektori** 3.3.2017

Tavoite on kannatettava.

Valtakunnansyyttäjänvirasto 3.3.2017

Kannatettava tavoite.

Taike, Sirnö Minna 3.3.2017

Taiteen edistämiskeskus katsoo, että nyt tekeillä oleva aluehallintouudistus mahdollistaa parhaimmillaan toiminnan aloittamisen puhtaalta pöydältä. Siksi virasto ehdottaa, että uutta hallintoa luotaessa, maakuntahallinnosta tehdään avoimen hallinnon koko esimerkki ja onnistumisen mittari muulle julkishallinnolle.

Ehdotus huomioidaan sitoumuksen toimeenpanossa.

**Maa- ja metsätalousministeriö, Tieto- ja
tutkimustoimiala, Alhojärvi Pekka** 3.3.2017

Esitys on hyvä, tarpeellinen ja looginen. Sen yhteydessä olisi hyvä mainita, että kaikkien julkishallinnon tasojen ja osien tavoitteena on toimia paikallisen ja kansalaislähtöisen tasavertaisen toiminnan mahdollistajana.

**Kotimaisten kielten keskus, Kotimaisten
kielten keskus** 3.3.2017

Kuka päivittää, Avoin hallinto -hanke? Keiden kanssa tehdään yhteistyötä?

Avoimen hallinnon periaatteiden päivittämisessä on tarkoitus hyödyntää kaikille avoimia demokratiapalveluita. Periaatteiden päivittämisprosessissa huomioidaan myös OECD:n työ uusien yhteisten periaatteiden luomiseksi.

Valtiovarainministeriö 3.3.2017

Muutamien vuosien välein tulisi tehdä seurantaa, miten tunnettuja periaatteet ovat maakuntahallinnossa ja mikä niiden merkitys on maakuntahallinnon toimijoille.

Seurantakommentti huomioidaan sitoumuksen toimeenpanossa.

Kilpailu- ja kuluttajavirasto 3.3.2017

Ks. kohta 9.

Ylioppilastutkintolautakunta 2.3.2017

-

Opetus- ja kulttuuriministeriö 2.3.2017

Tämä esitys on kannatettava.

**Rikosseuraamuslaitos,
Keskushallintoyksikkö, Karnaranta Anni** 2.3.2017

Avoimen hallinnon toiminnalle asettamien lähtökohtien tukeminen kaikessa hallinnollisessa toiminnassa läpäisyperiaatteen tavoin, koska ne edistävät kansalaisten osallisuuden lisäksi myös yhteistyökumppaneiden tiedon saantia ja mahdollisuutta perehtyä oman toimintansa kannalta keskeisiin palvelukokonaisuuksiin ja keskeisiin toimintatapoihin.

Ympäristöministeriö 2.3.2017

Kannatettava ehdotus.

**Hämeenlinnan hallinto-oikeus, Ann-Mari
Pitkäranta, ylituomari, Pitkäranta Ann-
Mari** 2.3.2017

Aivan välttämätön tavoite toteutettavaksi.

**Suomen Kuntaliitto ry, Päivi Kurikka,
Kurikka Päivi** 1.3.2017

Ok.

Tilastokeskus 1.3.2017

-

Viestintävirasto 28.2.2017

Ks. kommentit edellä.

**Itä-Suomen hovioikeus,
Kansliapäällikkö Olli Hyvärinen**

27.2.2017

Tavoite on kannatettava.

Opetushallitus

26.2.2017

Tärkeä näkökohta.

Kansalaisareena ry, Raitanen Anitta

24.2.2017

Avoimen hallinnon periaatteiden päivittämiseen pitäisi ottaa mukaan kansalaiset ja järjestöt. Sen jälkeen kaikkien ministeriöiden kansliapäälliköt, Kuntaliitto ja maakuntahallinnon toimijat voisivat allekirjoittaa uudet päivitetty periaatteet. Ne pitäisi viestiä kunnolla julkisesti. Periaatteet olleet olemassa jo nyt, mutta mikä niiden konkreettinen vaikutus on ollut?

Avoimen hallinnon periaatteiden päivittämisessä on tarkoitus hyödyntää kaikille avoimia demokratiapalveluita. Periaatteiden päivittämisprosessissa huomioidaan myös OECD:n työ uusien yhteisten periaatteiden luomiseksi.

**Maanmittauslaitos, Lakimies Riikka
Helistö, Viikman Liisa**

23.2.2017

Maanmittauslaitoksella ei ole kommentteja tämän sitoumuksen johdosta.

**Säteilyturvakeskus, Laitinen-Sorvari
Riikka**

17.2.2017

Kannatamme tätä sitoumusta.

Avoiministeriö ry, Pekkanen Joonas

16.2.2017

Avoimen hallinnon periaatteet voisi päivittää, siihen pitäisi ottaa mukaan kansalaiset ja järjestöt. Sen jälkeen kaikkien ministeriöiden kansliapäälliköt, kuntaliitto ja maakuntahallinnon toimijat voisivat allekirjoittaa uudet päivitetty periaatteet. Ne pitäisi kuitenkin myös viestiä kunnolla julkisesti. Periaatteet on ollut jo nyt, mutta mikä niiden konkreettinen vaikutus on ollut?

Avoimen hallinnon periaatteiden päivittämisessä on tarkoitus hyödyntää kaikille avoimia demokratiapalveluita. Periaatteiden päivittämisprosessissa huomioidaan myös OECD:n työ uusien yhteisten periaatteiden luomiseksi.

Tavoite on kannatettava.